

T.C.

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KARİDES SÜRÜSÜ ALGORİTMASI YAKLAŞIMINI KULLANARAK ZEMİN
SIVILAŞMASININ BELİRLENMESİ

Lütfü Kerim BAŞARIR

1888061007

OCAK 2021

İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalında Lütfü Kerim BAŞARIR tarafından hazırlanan KARİDES SÜRÜSÜ ALGORİTMASI YAKLAŞIMINI KULLANARAK ZEMİN SIVILAŞMASININ BELİRLENMESİ adlı Yüksek Lisans Tezinin Anabilim Dalı standartlarına uygun olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Orhan DOĞAN

Anabilim Dalı Başkanı

Bu tezi okuduğumu ve tezin Yüksek Lisans Tezi olarak bütün gereklilikleri yerine getirdiğini onaylarım.

Doç. Dr. Y. Bülent SÖNMEZER

Danışman

Jüri Üyeleri

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Ersin KORKMAZ

Üye(Danışman) : Doç. Dr. Y.Bülent SÖNMEZER

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Huri ÖZKUL BİRGÖREN

..... /..... /.....

Bu tez ile Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu Yüksek Lisans derecesini onaylamıştır.

Prof. Dr. Recep ÇALIN

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Desteklerini hiç esirgemeyen sevgili Aileme...

ÖZET

KARİDES SÜRÜSÜ ALGORİTMASI YAKLAŞIMINI KULLANARAK ZEMİN SIVILAŞMASININ BELİRLENMESİ

BAŞARIR, Lütfü Kerim

Kırıkkale Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

İnşaat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Y. Bülent SÖNMEZER

Ocak 2021, 98 sayfa

Zemin sıvılaşması, suya doygun ve kohezyonsuz zeminlerin deprem dalgaları etkisiyle sıvı gibi akışkan özellikleri göstermesidir. Zemin, sıvılaşma esnasında taşıma kapasitesini kaybeder. Zeminde büyük hareketler meydana gelir ve bu durum zemin üzerindeki yapılarda ciddi deformasyonlara yol açar. Zemin sıvılaşması, binalarda devrilme, köprülerde asimetrik oturmalar sonucunda oluşan çökme, yapılarda zemin içerisine gömülme ve yer altı yapılarında meydana gelen yer değiştirmeler gibi çeşitli kalıcı hasarlara yol açar. Bu sebeple zemin sıvılaşması iyi analiz edilmesi gereken bir konudur. Zemin sıvılaşmasının yol açtığı hasarları, ülkemizdeki ve dünya çapındaki büyük depremlerde görebiliriz. Yeni bir deprem anında sıvılaşmadan kaynaklı oluşabilecek hasarları önlemek adına zemin sıvılaşmasını önceden tahmin edilmesi oldukça önemlidir.

Bu çalışmada, deprem anında meydana gelebilecek zemin sıvılaşmasının önceden tahmin edilmesi hedeflenmiştir. Zeminin sıvılaşma potansiyelini belirlemek için, geçmişte gerçekleşen depremler ve bu depremlere maruz kalan zeminlerin sıvılaşma durumlarını içeren 222 adet veri kullanılmıştır. Bu veriler literatürde yapılan kapsamlı

ÖZET(devam ediyor)

araştırmalar sonucunda belirlenen, geniş bir aralığa sahip deprem ve zemin verileridir.

Verilerdeki parametreler WEKA yardımıyla sıvılaşmaya olan etkileri bakımından önem sırasına göre sıralanmıştır. Sıvılaşmaya en çok etki eden ve aynı zamanda bu çalışmada kullanılan parametreler şöyledir; maksimum yer ivmesi (a_{maks}), $N_{1(60)}$ değeri, efektif gerilme (σ'), ince tane oranı (%) ve depremin büyüklüğüdür (M). Bu 5 parametre kullanılarak zeminin sıvılaşma olasılığını belirleyen analitik bir denklem modeli oluşturmak bu çalışmadaki temel amaçtır. Bu aşamada 222 adet verinin 163 tanesi çalışma için, kalan 59 tanesi ise çalışma sonucunda elde edilen denklemi sınamak için ayrılmıştır.

Denklem için gereken katsayılar optimizasyon yöntemiyle bulunmuştur. Uygulanan optimizasyon yöntemi, denklemdeki katsayıların hangi değerler için daha yüksek doğrulukla sonuçlar verdiğini iterasyonlar ile bulmaya dayalıdır. Veriler daha önce bu alanda kullanılmamış olan “Karides Sürüsü Algoritması” kullanılarak optimize edilmiştir. Optimizasyon aşamasında doğruluğu artırmak adına 5 farklı denklem modeliyle çalışılmıştır. Bunlar önceki çalışmalara bakıldığında kabul görmüş denklem modelleridir ve şöyledir; exponential model, linear model, power model, quadratic model ve semi quadratic modeldir. Her bir model için ana 5 parametre ile denklemler oluşturulmuştur. Oluşturulan 5 farklı denklem modeli ayrı ayrı Karides Sürüsü Algoritması’yla optimize edilmiştir. Yapılan denemeler sonucunda zemin sıvılaşmasını en yüksek doğrulukla tahmin eden model “Power Model” olmuştur. Power model’den yola çıkılarak oluşturulan denklem zeminin sıvılaşma olasılığını maksimum %87,12 doğruluk payıyla tahmin etmektedir. Bu denklem, inşaatların zemin etüdü aşamasında kullanılabilecek, 5 parametreye bağlı, uygulanması kolay bir denklemdir. Bu denklem sayesinde zemin analizi aşamasında farklı büyüklüklere sahip deprem senaryoları için zeminde oluşabilecek sıvılaşma durumları önceden tahmin edilebilmektedir.

ÖZET(devam ediyor)

Denklemin sonuçlarına göre sıvılaşma ihtimalleri üç bölgeye ayrılmıştır. Bunlar; sıvılaşmanın beklendiği, risk faktörünün yüksek olduğu bölge; sıvılaşmanın beklenmediği, risk faktörünün düşük olduğu bölge ve son olarak zemin sıvılaşması ihtimalinin %50'ye çok yakın olduğu, güvenli tarafta kalınmak adına önlemlerin alınmasının gerektiği, risk faktörünün orta boyutta olduğu bölgedir. Sonuçlar bu üç duruma indirildiğinde, zeminin sıvılaşma ihtimalinin belirlenmesi oldukça kolay bir şekilde yapılabilmektedir.

Zemin sıvılaşmasının önceden tahmin edilmesi sıvılaşma kaynaklı kalıcı hasarların önlenmesi açısından oldukça gereklidir. Zemin sıvılaşması, deprem kuşağında yer alan ülkemiz ve diğer deprem bölgesine sahip ülkeler için göz ardı edilmemesi gereken bir husustur.

Anahtar Sözcükler: Zemin Sıvılaşması, Optimizasyon, Karides Sürüsü Algoritması, Efektif Gerilme, Maksimum Yer İvmesi, N160, İnce Tane Oranı

ABSTRACT

DETERMINATION OF SOIL LIQUEFACTION USING THE KRILL HERD ALGORITHM APPROACH

BAŞARIR, Lütfü Kerim

Kırıkkale University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Civil Engineering, M. Sc. Thesis

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Y. Bülent SÖNMEZER

January 2021, 98 pages

Soil liquefaction is the fact that water-saturated and cohesionless soils show fluid properties such as liquid under the effect of earthquake waves. The soil loses its bearing capacity during liquefaction. Large movements occur on the ground, which leads to devastating deformations in the structures on the ground. Soil liquefaction caused to various permanent damages such as overturning in buildings, collapse caused by asymmetric seating on bridges, sinking of the buildings into the soil and displacements occurring in underground structures. For this reason, soil liquefaction is an issue that needs to be thoroughly analyzed. Damage caused by soil liquefaction can be seen in major earthquakes in our country and around the world. Estimating soil liquefaction before a new earthquake is very important to prevent damage due to soil liquefaction.

In this study, it is aimed to predict the soil liquefaction that may occur during an earthquake. 222 pieces of data were used to determine the liquefaction potential of the soil, including past earthquakes and the liquefaction states of the soils that were exposed to these earthquakes. These data are earthquake and soil data contained and determined as a result of research conducted in the literature. Parameters in the datas are listed in order of importance in terms of their effect on soil liquefaction with using WEKA. The parameters that affect most the soil liquefaction and which are also used in this study are as follows: $N_{1(60)}$ value, effective stress (σ'), fine grain ratio (%) and

ABSTRACT (continue)

earthquake magnitude (m). The main purpose of this study is to create an analytical equation model that determines the probability of soil liquefaction by using 5 parameters shown. At this stage, 163 of the 222 data are reserved for the study, and the remaining 59 are reserved for testing the equation obtained as a result of the study.

The coefficients required for the equation were found by optimization method. The optimization method applied here is based on finding out, for which values the coefficients in the equation give results with higher accuracy by iterations. The data has been optimized using the “Krill Herd Algorithm”, which has not been used in this field before. 5 different equation models were used to get the accuracy higher during the optimization phase. These are accepted equation models and are as follows; exponential model, linear model, power model, quadratic model and semi quadratic model. Equations are created with the main 5 parameters for each model. The 5 different equation models that were created are separately optimized with the krill herd algorithm. As a result of experiments with different iteration numbers, the model that predicted soil liquefaction with the highest accuracy is the “Power Model”. Based on the Power model, the equation created estimates the probability of liquefaction of the soil with a maximum accuracy of 87.12%. This equation is an easy-to-apply equation that depends on 5 parameters that can be used in the ground survey phase of construction. Thanks to this equation, liquefaction situations that may occur in the soil can be predicted in advance for earthquake scenarios with different magnitudes during the ground survey phase.

According to the results of the equation, the possibilities of liquefaction are divided into three regions. These are; the region where liquefaction is expected, the risk factor is high; the region where liquefaction is not expected, the risk factor is low; the region where the probability of soil liquefaction is very close to 50% and precautions should be taken to stay on the safe side, the risk factor is medium. When the results are reduced to these three situations, the probability of liquefaction can be easily determined.

ABSTRACT (continue)

Predicting soil liquefaction in advance is quite necessary in terms of preventing permanent damage caused by liquefaction. Soil liquefaction is an issue that needs to be carefully considered for our country and other countries located in the earthquake zone.

Key Words: Soil Liquefaction, Optimization, Krill Herd Algorithm, Effective Stress
Maximum Ground Acceleration, N160, Fine Grain Ratio

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın fikir sahibi olan, çalışmanın her aşamasında mesleki bilgi ve birikimlerini, önerilerini benden esirgemeyen, genç araştırmacıların her zaman daha bilgili bireyler olması için çaba gösteren danışman hocam Sayın Doç. Dr. Y. Bülent SÖNMEZER'e,

Optimizasyon ve algoritmaların işleyişi konularında bu tez çalışmasına yön veren, tecrübelerini benimle paylaşmaktan çekinmeyen, çalışmanın veri işleme konularında her zaman desteklerini gördüğüm Sayın Dr. Öğretim Üyesi Ersin KORKMAZ'a ve Sayın Öğr. Görevlisi Volkan ATEŞ'e

Tüm yaşamım boyunca olduğu gibi bu çalışmanın ortaya çıkma sürecinde de bana olan desteklerini hiç esirgemeyen sevgili aileme

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZET	i
ÖZET(devam ediyor).....	ii
ÖZET(devam ediyor).....	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
TABLolar DİZİNİ	xii
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
1 GİRİŞ.....	1
1.1 Zemin Sıvılaşması	3
1.2 Literatür Özetleri	6
2 MATERYAL VE YÖNTEM	11
2.1 Materyal	11
2.2 Yöntem.....	20
2.2.1 WEKA	20
2.2.2 Normalizasyon.....	23
2.2.3 Karides Sürüsü Algoritması	32
2.2.3.1 Diğer Karideslerin Tetiklediği Hareket (Ni).....	34
2.2.3.2 Yiyecek arama hareketi (Fi)	35
2.2.3.3 Rastgele Yayılma Hareketi (Di)	36
2.2.3.4 Hareketlerin İşleyişi	37
2.2.3.5 Başlangıç Parametreleri.....	37
2.2.3.6 Karides Sürüsü Algoritmasının İşleyişi.....	38

2.2.4	Amaç Fonksiyonunun Belirlenmesi	39
2.2.5	Hata Payı Ölçümü.....	40
2.2.6	Optimizasyonun Uygulanması	42
2.2.6.1	Linear Model	45
2.2.6.2	Power Model	47
2.2.6.3	Exponential Model	50
2.2.6.4	Quadratic Model.....	52
2.2.6.5	Semi-Quadratic Model	55
3	ARAŞTIRMA BULGULARI	58
3.1	Test Aşaması	61
3.2	Uygulama Akış Sırası.....	65
3.3	Örnek Çözümler	66
3.3.1	Örnek 1	66
3.3.2	Örnek 2	70
3.4	Karşılaştırma	73
4	SONUÇLAR	75
	KAYNAKÇA.....	78
	EKLER.....	83

ŞEKİLLER DİZİNİ

<i>Şekil 1.1</i> Alaska (1964) depreminde oluşan ağır hasar[9].....	3
<i>Şekil 1.2</i> Niigata (1964) depreminde oluşan tipik zemin sıvılaşması hasarı[11]	4
<i>Şekil 1.3</i> 17 Ağustos 1999 depremi devrilen bir yapı	4
<i>Şekil 1.4</i> Sıvılaşmanın basit gösterimi[13]	5
<i>Şekil 2.1</i> WEKA girdileri	21
<i>Şekil 2.2</i> WEKA çıktısı – 1	22
<i>Şekil 2.3</i> WEKA çıktısı - 2.....	22
<i>Şekil 2.4</i> Efektif gerilme normalizasyon grafiği	30
<i>Şekil 2.5</i> İnce tane oranı normalizasyon grafiği.....	30
<i>Şekil 2.6</i> $N_{1(60)}$ normalizasyon grafiği.....	31
<i>Şekil 2.7</i> Depremin büyüklüğü normalizasyon grafiği	31
<i>Şekil 2.8</i> Maksimum yer ivmesi normalizasyon grafiği	32
<i>Şekil 2.9</i> Antarktika Karidesi[30]	33
<i>Şekil 2.10</i> Karışıklık matrisi şeması.....	42
<i>Şekil 2.11</i> Linear model 200 iterasyon – I.....	45
<i>Şekil 2.12</i> Linear model 200 iterasyon - II	46
<i>Şekil 2.13</i> Linear model 200 iterasyon – III	46
<i>Şekil 2.14</i> Linear model 200 iterasyon - IV.....	47
<i>Şekil 2.15</i> Power model 200 iterasyon – I	48
<i>Şekil 2.16</i> Power model 200 iterasyon - II	48
<i>Şekil 2.17</i> Power model 200 iterasyon – III	49
<i>Şekil 2.18</i> Power model 200 iterasyon – IV.....	49
<i>Şekil 2.19</i> Exponential model 200 iterasyon – I	50
<i>Şekil 2.20</i> Exponential model 200 iterasyon – II.....	51
<i>Şekil 2.21</i> Exponential model 200 iterasyon – III.....	51
<i>Şekil 2.22</i> Exponential model 200 iterasyon – IV.....	52
<i>Şekil 2.23</i> Quadratic model 200 iterasyon – I	53
<i>Şekil 2.24</i> Quadratic model 200 iterasyon – II.....	53
<i>Şekil 2.25</i> Quadratic model 200 iterasyon – III	54
<i>Şekil 2.26</i> Quadratic model 200 iterasyon – IV.....	54
<i>Şekil 2.27</i> Semi-Quadratic model 200 iterasyon – I	55

<i>Şekil 2.28</i> Semi-Quadratic model 200 iterasyon – II.....	56
<i>Şekil 2.29</i> Semi-Quadratic model 200 iterasyon – III	56
<i>Şekil 2.30</i> Semi-Quadratic model 200 iterasyon – IV	57
<i>Şekil 3.1</i> Bulguların doğruluk grafiği.....	59
<i>Şekil 3.2</i> Zemin sıvılaşması analiz grafiği	60
<i>Şekil 3.3</i> Zemin sıvılaşması analiz grafiği 2	65
<i>Şekil 3.4</i> Örnek 1 zemin sıvılaşması analiz grafiği.....	69
<i>Şekil 3.5</i> Örnek 2 zemin sıvılaşması analiz grafiği.....	73

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo 2.1 Çalışmada kullanılan veri seti.....	11
Tablo 2.2 Çalışmada kullanılan veri seti 2.....	15
Tablo 2.3 Normalize edilmiş çalışma verileri.....	26
Tablo 3.1 Çalışma bulgularının hata payı tablosu	58
Tablo 3.2 Çalışma bulgularının doğruluk tablosu.....	58
Tablo 3.3 Katsayılar	59
Tablo 3.4 Test verilerinin analiz sonuçları.....	62
Tablo 3.5 Test verilerinin $t_1 < 0,45$ ve $0,55 < t_1$ için sonuçları	64
Tablo 3.6 Örnek Çözüm Verileri.....	66

SİMGİ VE KISALTMALAR DİZİNİ

A	: Maksimum Yer İvmesi
a_{maks}	: Maksimum Yer İvmesi
CPT	: Konik Penetrasyon Deneyi
CRR	: Çevrimsel Kayma Mukavemeti Oranı
D50	: Ortalama Tane Boyutu
Dr	: Rölatif Sıkılık
DT	: Karar Ağacı
EFF	: Efektif Gerilme
Em	: Exponential Model
FC	: İnce Tane Oranı
g	: Yerçekimi ivmesi ($9,81m/s^2$)
KHA	: Karides Sürüşü Algoritması
K_{σ}	: Aşırı Yük Düzeltme Faktörü
Lm	: Linear Model
M	: Deprem Büyüklüğü
MI	: İterasyon Sayısı
Mw	: Moment Magnitüd
N	: $N_{1(60)}$ değeri
NK	: Karides Sayısı
NR	: Çalışma Sayısı
Pm	: Power Model
Qm	: Quadratic Model
Sm	: Semi-Quadratic Model
SPT	: Standart Penetrasyon Deneyi
TE	: Test Verisi
TR	: Çalışma Verisi
σ	: Toplam Gerilme
σ'	: Efektif Gerilme

1 GİRİŞ

Zemin sıvılaşması, deprem dalgalarının etkisiyle meydana gelen, büyük hasarlara ve kalıcı deformasyonlara yol açabilecek tehlikeli bir zemin olayıdır. Deprem, zemin üzerinde tekrarlı ve yatay yüklemeler meydana getirir. Tekrarlı ve yatay yüklemeler zemin içerisinde sıkışma ve yeniden yerleşmeyi tetikler. Bu yüklemelere maruz kalan zeminlerde çökme, zemin kayması gibi çeşitli deformasyonlar gerçekleşir. Bu aşamada zemin tanelerinin cinsine ve zemin taneleri arasında hava boşluklarının varlığına göre zeminde farklı davranışlar gözlemlenir. Kil gibi kohezyonlu zeminlerde deprem anında sıvılaşma gözlenmez. Bunun sebebi killi zemin yapısının bünyesindeki suyu tutmasıdır. Kum, silt gibi kohezyonsuz zeminlerde ise bu durum tam tersidir. Kum, silt gibi zeminlere geçirimsizliği yüksek, kohezyonsuz zeminler denir.

Deprem anında kohezyonsuz zeminlerde sıkışma ve yeniden yerleşme başlar. Bu aşamada, zemin tanelerinin arasında hava boşluğu bulunan zeminlerde sıkışma ve yeniden yerleşme gözlenirken içerisinde hava boşluğu bulunmayan yani suya doygun zeminlerde durum farklıdır. İçerisindeki tüm boşluk hacminin su molekülleri ile dolu olduğu ve içerisinde hava boşluğu bulunmayan zeminler deprem dalgalarının etkisiyle sıkışmaya çalışırlar ancak taneler arasındaki su molekülleri bu kısa süre zarfında ortamdaki uzaklaşacak fırsat bulamazlar. Bu aşamada su moleküllerine baskı yapan zemin taneleri, su moleküllerinin bulundukları hacmi azaltmaya yönelik bir hareket yapar. Bu da boşluk suyu basıncının artmasına yol açar. Boşluk suyu basıncı zeminin normal gerilmesine eşit olduğu anda efektif gerilme sıfıra eşit olur ve sıvılaşma başlar. Zemin taneleri boşluk suyu basıncının etkisiyle hareket eder. Zemin, sıvı gibi viskoz bir davranış sergiler ve bu durum zeminin taşıma kapasitesini kaybetmesiyle sonuçlanır.

Plansız olarak inşa edilen yapılar, arazinin uygunluk şartları, acil durum ihtiyaçlarını karşılamak adına alınan kararlar gibi çeşitli etkenler şehirlerde düzensiz kentleşme sorununu ortaya çıkarmıştır. Yapıların birbirine çok yakın olması, zemin şartlarının tahkik edilmeden projelendirilmesi, eski yönetmeliklerdeki bazı eksikler gibi nedenler

yapıların doğal afetler esnasındaki davranışını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu doğal afetler arasında deprem, yapılara verdiği hasarlar açısından daha detaylı analiz edilmesi gereken bir konudur.

Yapıların deprem esnasındaki davranışı, projelendirme aşamasında belirli sınır şartlara göre tahkik edilen bir konudur. Bu bağlamda yapıda oluşabilecek deprem kaynaklı sorunlar için projelendirme aşamalarına bakılabilir. Ancak depremden dolayı meydana gelen zemin sıvılaşması gibi konularda yapının projelendirme aşaması ne kadar iyi yapılırsa yapılsın zemin taşıma gücünü tamamen kaybedeceğinden dolayı kalıcı hasarlar kaçınılmaz olacaktır. Bu doğrultuda bakıldığında zemin sıvılaşmasının her türden yapı için mutlaka tahkik edilmesi gereken bir konu olduğu açıkça görülmektedir.

Zemin sıvılaşması, binalarda devrilme, köprülerde asimetrik oturmalar sonucunda oluşan çökme, yapılarda zemin içerisine gömülme ve yer altı yapılarında meydana gelen yer değiştirmeler gibi çeşitli kalıcı hasarlara yol açar. Yapılarda meydana gelebilecek bu hasarları en aza indirmek adına zemin sıvılaşmasının önceden tahmin edilmesi oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı meydana gelebilecek depremlerden önce zeminin sıvılaşma ihtimalini belirlemektir. Bu sebeple farklı deprem büyüklüklerine göre sıvılaşmayı önceden tahmin eden analitik bir yöntem geliştirmek hedeflenmiştir. Bu analitik yöntemi bir denkleme indirgersek, bir denklem sonucuna göre zeminin sıvılaşma ihtimalinin belirlenmesi uygulanabilirlik açısından oldukça elverişlidir.

Zemin sıvılaşması ihtimalini belirleyen bir denklem ortaya çıkarmak için geçmiş depremlerde sıvılaşan zeminlere ait veriler kullanılmıştır. Gerçek saha şartlarından alınmış deprem ve zemin parametrelerini içeren 222 adet veri kaydı Bölüm 2.1’de detaylı olarak gösterilmiştir. Veri grubundaki parametreler ile bir denklem oluşturmak için 5 farklı denklem modeli kurulmuştur. Bu denklemler şöyledir; exponential model, linear model, power model, quadratic model ve semi quadratic modeldir. Her bir denklemin kendisine ait farklı sayıdaki parametrelerini bulmak için optimizasyon

yöntemi seçilmiştir. Optimizasyon aşamasında Karides Sürüsü Algoritması [8] kullanılmıştır. Uygulanan optimizasyon yöntemi, denklemdeki katsayıların hangi değerler için daha yüksek doğrulukla sonuçlar verdiğini iterasyonlar ile bulmaya dayalıdır.

Karides Sürüsü Algoritması'nın [8] seçilme sebebi geçmiş çalışmalarda [9] Karides Sürüsü Algoritma tabanının genel kullanımda olan diğer algoritmalarından daha yüksek doğrulukla sonuçlar vermesidir. Bu konudan Bölüm 2.2.3'te detaylı olarak bahsedilmiştir.

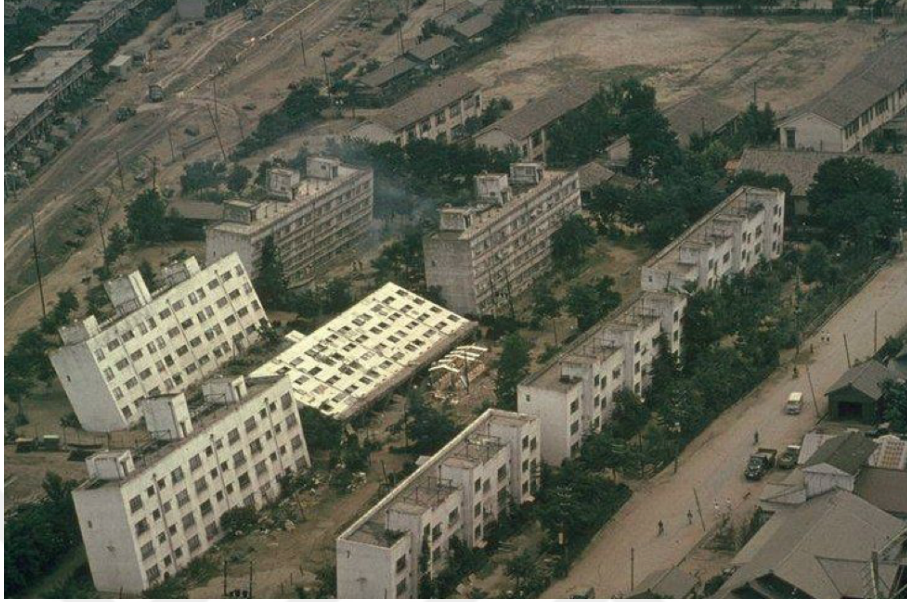
1.1 Zemin Sıvılaşması

Yakın geçmişe bakıldığında zemin sıvılaşmasının ağır hasarlara yol açtığı büyük depremler vardır. 1964 yılında Alaska[10]'da meydana gelen 9,2 Mw büyüklüğündeki deprem ABD tarihindeki en büyük deprem[11] olarak kayıtlara geçmiştir. Şekil 1.1'de görüldüğü üzere bu depremde zemin sıvılaşmasının yol açtığı hasarlar açıkça gözükmetedir.

Şekil 1.1 Alaska (1964) depreminde oluşan ağır hasar[12]

Yine aynı yıl içerisinde Japonya'nın Niigata şehrinde meydana gelen depremde zemin sıvılaşmasının örnekleri görülmektedir. 7,5 büyüklüğündeki bu depremde zemin sıvılaşmasının tipik bir sonucu Şekil 1.2'de gösterilmiştir. [13]

Şekil 1.2 Niigata (1964) depreminde oluşan tipik zemin sıvılaşması hasarı[14]

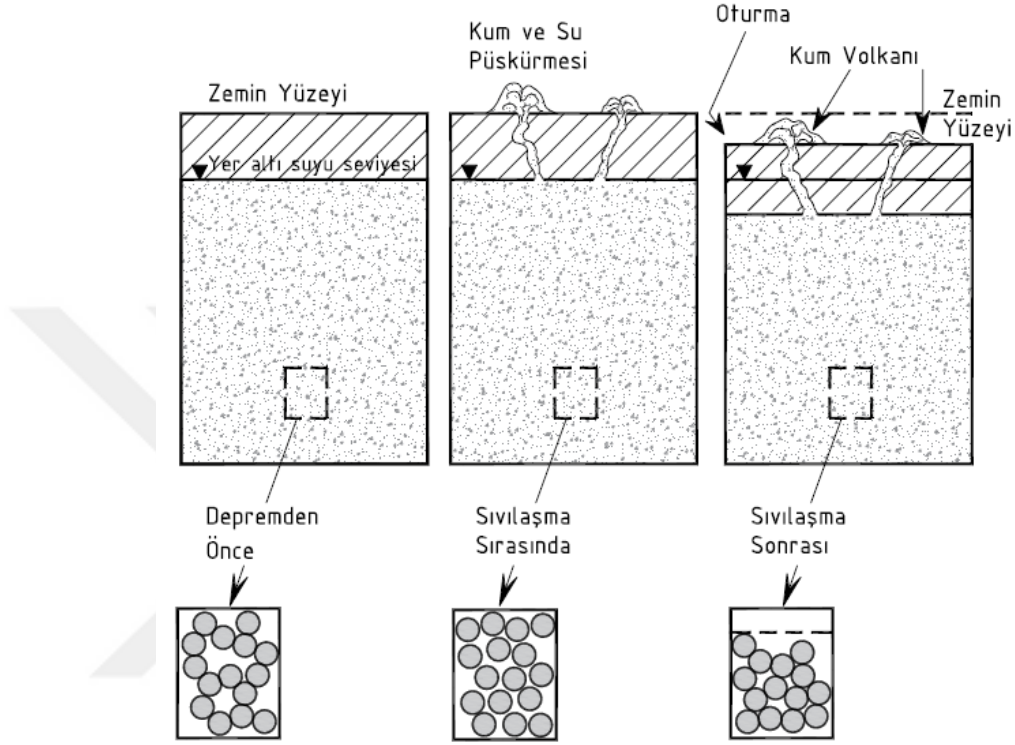
Ülkemizde ise 17 Ağustos'ta 1999'da meydana gelen depremde zemin sıvılaşmasından kaynaklı ağır hasarlar oluşmuştur [15]. Çok sayıda can ve mal kaybına yol açan bu depremde yer yer zemin sıvılaşması görülmüştür. 7,4 büyüklüğünde meydana gelen depremde oluşan tipik hasar Şekil 1.3'te gösterilmiştir.

Şekil 1.3 17 Ağustos 1999 depremi devrilen bir yapı

Zeminin sıvılaşma mekanizması, suya doymun kum, silt gibi kohezyonlu zeminlerin tekrarlı yatay yüklemeler altında yük taşıma kapasitesini kaybederek sıvı gibi viskoz bir davranış göstermesi şeklinde oluşur. Şekil 1.4'te gösterildiği üzere normal şartlar altında suya doymun zeminlerde zemin taneleri dağınık halde bulunurken deprem anında zemin taneleri sarsıntının etkisiyle sıkışır ve aralarındaki boşluk azalır.

Şekil 1.4 Sıvılaşmanın basit gösterimi[16]

Ortamda bulunan su molekülleri hacmin azalmasına bağlı olarak ortamdan uzaklaşmak ister ancak sıkışan zemin taneleri arasından kaçacak yer bulamaz. Hacmin azalmasından dolayı ortamda bir basınç oluşur ve buna boşluk suyu basıncı denir. Aşırı boşluk suyu basıncı zeminde normal gerilmeye eşit olduğu anda efektif gerilme 0'a eşit olur ve su molekülleri zemin tanelerinin arasından yüksek basınçla uzaklaşır. Zemin taneleri de su molekülleriyle birlikte hareket eder ve bu duruma sıvılaşma adı verilir. Çamur fışkırması, kum su püskürmesi olarak gözlemlenebilir. Tüm sıvılaşma olaylarının en karakteristik özelliği drenajsız yükleme şartlarında oluşan aşırı boşluk suyu basıncıdır.

1.2 Literatür Özetleri

“Zemin sıvılaşması” kavramı ilk olarak 1948 yılında Karl Terzaghi ve Ralph Brazelton Peck tarafından yayımlanan “Soil mechanics in engineering practice” kitabında [17] şu şekilde kullanılmıştır; “Sıvılaşma, suya doymun zeminin çökmesi sırasında, zemini oluşturan katı parçacıkların ağırlığının, zemini çevreleyen suya aktarılmasıyla oluşur.”

H. B. Seed ve I. M. Idriss, zemin sıvılaşmasının kavramsal olarak temellere oturması alanında bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışma “Basitleştirilmiş Sıvılaşma Analizi” olarak bilinmektedir ve yaygın olarak kullanılmaktadır. Deprem anında meydana gelen yer hareketi için bir çevrimsel kayma gerilmesi (CSR) kullanılır ve bu değer çevrimsel kayma mukavemeti oranı (CRR) ile kıyaslanır. Çeşitli düzeltme faktörlerini içeren bu yöntemde SPT ve CPT deneylerinden CRR değerinin elde edilişi de yer almaktadır.

H. R. Talebi Mamoudan, F. Kalantary, M. Derakhshandi, and N. Ganjian [18], zemin sıvılaşması potansiyelini belirlemek adına literatürde var olan eski çalışmaları önce kendi aralarında ardından olasıksal ve deterministlik önerileri ile kıyaslamışlardır. Bu çalışmada kullandıkları 241 adet veri CPT ve CPTu tabanlı verilerdir. Yaptıkları çalışmada hata payını belirlemek için kullandıkları yöntem bu çalışmada da kullanılan karışıklık matrisidir. 6 parametre kullanarak zemin sıvılaşması ihtimalini %90,9 doğruluk payı ile belirlemişlerdir.

Timothy D. Stark ve Scott M. Olson [19], sıvılaşma direncini belirlemek için CPT ve SPT deneylerine dayalı yöntemleri karşılaştırmaya dayalı bir çalışma yapmışlardır. Çalışmalarında zemin sıvılaşması potansiyelini H. Bolton Seed’e [5] ait yöntemle belirlemişlerdir. CPT deneyinin SPT deneyine göre daha stabil, ekonomik, kullanılabilir olduğunu vurgularken zemin sıvılaşması için sadece CPT deneyine ihtiyaç duyulmadığını da eklemişlerdir. CPT deneyinin tek başına yapıldığında zemin sınıflandırmasının yapılamadığı ve tane dağılımının oluşturulamadığı için zemin

sıvılaşması analizi için SPT deneyine de kesinlikle ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir.

Gulmustafa Şen, Erdal Akyol[20] , zeminin sıvılaşma potansiyelini belirlemek için genetik algoritma tabanlı bir yazılım geliştirmişlerdir. Geçmişe yönelik sıvılaşma olan ve olmayan gerçek deprem verileri ile çalışmışlardır. Veri seti, dünyanın değişik yerlerinden toplanan CPT ve SPT testlerinden oluşan bu çalışma sonucunda zeminin sıvılaşma potansiyelini belirleyen, 10 parametreye bağlı bir denklem geliştirmişlerdir. Bu denklemin hata payını ise %7,5 olarak belirlemişlerdir.

C.H. Juang, C. J. Chen, W. H. Tang ve D. V. Rosowsky[21], 2 parçadan oluşan çalışmanın ilk kısmında ANN (Artificial Neural Network – Yapay Sinir Ağları) yöntemi kullanılarak zemin sıvılaşmasını belirleyen bir fonksiyon ve CPT deneyi ile CRR değeri belirlemek için bir fonksiyon geliştirmişlerdir. Zemin sıvılaşmasını belirlemek için önerdikleri fonksiyon 5 parametreye bağlıdır ve şu şekildedir; CRR değeri ile zemin sıvılaşması arasındaki ilişkiyi belirlemek için bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmalarında CPT tabanlı 225 adet saha verisi ile çalışmışlardır. Bu model 5 parametreye bağlıdır. Kullandıkları veriler bu çalışmada da olduğu gibi normalize verilerden oluşturulmuştur ve parametreler ise şu şekildedir; koni uç direnci, sürtünme oranı, aşırı konsolidasyon oranı, efektif gerilme ve deprem ivmesinin g sabitine bölünmesiyle elde edilen bir parametredir. Çalışmanın sonucunda %90'ın üzerinde bir doğruluk payı ile çalışmayı tamamladıklarını belirtmişlerdir.

Law, Cao ve He[22], sıvılaşmanın, granüler zeminler üzerindeki potansiyelini belirlemek amacıyla, laboratuvar testlerine ve geçmişteki büyük depremlerin gözlem verilerine dayanarak enerjiye dayalı bir metot kullanmışlardır. 13 büyük depremdeki toplam 136 saha verisinin değerlendirilmesi sonucunda kullanılan enerji metodunun

yaygın olarak kullanılan gerilme metoduna göre daha uygulanabilir ve güvenilir olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Anthony T.C. Goh [23], sıvılaşmayı değerlendirmek için analizi zor, doğrusal olmayan kapsamlı modellere ihtiyaç duyulduğunu ve kullanılan yaygın yöntemlerin sıvılaşma analizinde yetersiz kaldığını belirtmiştir. Bu çalışmada Navie Bayes Sınıflandırma [24]tabanına dayanarak olasılıksal sinir ağları yaklaşımı ile gerçek saha şartlarında yapılan koni penetrasyon testi ve kesme dalgası testi sonuçlarının sıvılaşmada etkisi üzerine çalışılmıştır. Sonuç olarak kurdukları modelin sıvılaşma ile bu zemin parametreleri arasında bir bağ kurabildiğini kanıtlamıştır.

Amir Hossein Alavi ve Amir Hossein Gandomi [25], çalışmalarında kumlu zeminlerin sıvılaşma potansiyellerini değerlendirmek amacıyla genetik programlamadan yararlanmışlardır. Gerilme enerjisi ile sıvılaşmayı tetikleyen enerji arasındaki ilişkisinin incelendiği bu çalışmada kullanılan korelasyonlar literatürdeki deney sonuçlarıyla kıyaslanmıştır. Sonuç olarak önerilen korelasyonların sıvılaşma potansiyelini literatürde bulunan modellerden önemli ölçüde iyi tahmin ettiği sonucuna ulaşmışlardır

Y.R. Chen, S.C. Hsieh, J.W. Chen ve C.C. Shih [26], çalışmalarını geri yayılım (Backpropagation) yöntemine dayanarak sismik dalga enerjisinin zemin sıvılaşmasındaki değerlendirmesi üzerine yapılmıştır. Sismik dalga enerjisini belirlemek için ampirik bir denklem kullanılan matematiksel bir çalışmadır. Çalışmada önerilen yöntemin sınır eğrisi ve logaritmik normal dağılıma dayalı olarak zemin sıvılaşma potansiyelini belirleyebildiği sonucuna ulaşmışlardır.

Hamed Javdanian, Ali Heidari ve Reza Kamgar[27] tarafından yapılan çalışma, sıvılaşma için gerekli enerjinin belirlenmesinde nöro-bulanık grup veri işleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuş bir çalışmadır. Nöro-bulanık grup veri işleme yöntemi parçacık sürüşü optimizasyonundan geliştirilmiş bir modeldir. Çalışmada kullanılan parametreler literatürdeki önceki çalışmalarda seçilen önemli parametrelere göre

seçilmiştir. Laboratuvar test sonuçlarına göre önerilen modelin zemin sıvılaşma potansiyelini enerjiye dayalı olarak tahmin edebildiği görülmektedir.

Alireza Rahbarzare, Mohammad Azadi[28] , yaptıkları çalışmada zemin sıvılaşması tahmininde hibrit parçacık sürüsü optimizasyonunu bulanık destek vektör makinesi destekli genetik algoritma ile kullanmışlardır. Bulanık mantığın, sistemin doğruluğunu artırmak için kullanıldığı bu çalışmada 1964 ve 1983 yılları arasında kaydedilen 5 büyük deprem verileri kullanılmıştır. 109 CPT tabanlı saha verisi üzerinde yapılan çalışma sonucunda önerilen algoritmanın zemin sıvılaşmasını yeterli doğrulukla tahmin ettiği bildirilmiştir.

Kamel Goudjil ve Badreddine Sbartaı [29], literatürde zemin parametrelerini optimize etmek amacıyla yaygın olarak yapay sinir ağları, genetik ve parçacık sürüsü gibi algoritmaların kullanıldığını belirtmişlerdir. Bu çalışmalarında zemin parametrelerini optimize etmekte kullanılan bu 3 algoritma ile kayma dalga hızı ve sıvılaşma sonrası oturmalar arasındaki bağlantıyı optimize etmeyi hedeflemişlerdir. Yaptıkları çalışmada 3 algoritma arasından genetik algoritmanın daha başarılı sonuçlar verdiğini belirtmişlerdir.

Amir H. Gandomi, Mark M. Fridline, David A. Roke [30], tarafından yapılan çalışmada zemin sıvılaşma potansiyeli için bazı karar ağacı [31] tekniklerinden yararlanılmıştır. Onlar bu amaçla 620 adet farklı deprem ve zemin parametresi kullanmışlardır. Çalışma sonuçları lojistik resresyon modeliyle karşılaştırıldığında karar ağacı modelinin başarılı bir şekilde sıvılaşmayı belirlediği hatta lojistik resresyon modelinden daha iyi sonuçlar verdiği görülmüştür.

Ji-Lei Hu, Xiao-Wei Tang ve Jiang-NanQiu[32], zemin sıvılaşmasını tahmin etmek için 12 farklı parametre ile 2 yöntem üzerinde çalışılmıştır. Bunlardan ilki yorumsal bir modelleme üzerinde kurulduğu için birçok hata içerirken ikinci yöntem ise K2 algoritması ile tam verilerle kurulan bir modeldir. Yapay sinir ağı ve destek vektör

makinesi ile 5 kez çapraz doğrulamanın yapıldığı bu çalışmada sonuç olarak Bayes Ağı'nın[24] sınılaşma tahminlerinin yeterli olduğu ve pratikte kullanılabilir olduğunu belirtmişlerdir.

Liangliang Li, Yongquan Zhou ve Jian Xie [9] ise çalışmalarında farklı algoritmaların problem çözme yeteneklerini karşılaştırmışlardır. Bu karşılaştırma sonucunda optimizasyon fonksiyonlarında, Krill Herd (Karides Sürüsü) tabanlı A Free Search Krill Herd (FSKH) algoritmasının geleneksel diğer algoritmalara göre daha doğru sonuçları daha kısa sürede bulduğunu göstermişlerdir. 14 farklı deney problemiyle sınanan algoritmalar arasında FSKH 14 denklemin 13'ünde en yakın tahmini yaparak en iyi sonucu vermiştir.

Anthony T.C. Goh [33], zemin sınılaşması potansiyelini araştırırken deprem ve zemin parametreleri arasındaki karmaşık ilişkiyi modellemek için yapay sinir ağıları kullanılmıştır. Gerçek saha verileriyle yapılan bu çalışmada kullanılan parametre sayısı arttıkça modelin doğruluğu da artmıştır. Sekiz parametre ile hazırlanan model çalışmanın en başarılı modelidir. Bu parametreler; standart penetrasyon testi (SPT) değeri, ince tane oranı, ortalama tane çapı (D_{50}), eşdeğer dinamik kesme gerilmesi, toplam gerilme, efektif gerilme, depremin büyüklüğü ve maksimum yatay yer ivmesidir. Bu parametreler içerisinde sınılaşmaya etkisi en yüksek olan parametrelerin SPT ve ince tane oranı parametreleri olduğu belirlenmiştir. Yapılan karşılaştırmalar sonucunda önerilen modelin geleneksel dinamik gerilme yönteminden daha başarılı sonuçlar verdiği belirtilmiştir.

2 MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Materyal

Bu çalışma kapsamında geçmişte gerçekleşen depremler ve bu depremlere maruz kalan zeminlere ait gerçek saha şartlarından alınan veriler kullanılmıştır. Bu çalışmada kullanılan veriler literatürde yer alan çalışmalardan alınan, geniş aralıklara sahip verilerdir [1], [2], [3], [4], [5]. Veri grubunda, her biri 16 parametreye sahip toplam 222 adet veri vardır. Bu veriler deprem ve zemin parametrelerini içermektedir.

Bu çalışmanın doğruluğunu test edebilmek amacıyla verilerin yaklaşık %30'u test verisi olarak ayrılmıştır. Çalışma ve test verilerini belirlenirken Excel Spreadsheet'ten yararlanılmıştır ve rastgele bir seçim yapılmıştır. 163 tane çalışma verisi ve 59 tane test verisi dışarıdan bir müdahale olmadan rastgele olarak seçilmiştir. Test verileri sadece çalışmanın sonucunda ortaya çıkacak denklemin doğrulunu ölçmek için kullanılmıştır. Tablo 2.1'de gösterilen t_1 sütunundaki TR çalışma verilerini, TE ise test verilerini temsil etmektedir. Çalışma verilerinin tümü Tablo 2.1'de verilmiştir.

Tablo 2.1 ve Tablo 2.2'de gösterilen kısaltmaların tanımları:

t_1 : Çalışma verisi (TR) / test verisi (TE)	t_9 : Ortalama SPT darbe sayısı
t_2 : Sıvılaşma var (1) / yok (0)	t_{10} : $N_{1(60)}$ değeri
t_3 : Depremin büyüklüğü (M)	t_{11} : İnce tane oranı (%)
t_4 : Maksimum yer ivmesi - $a_{maks}(g)$	t_{12} : $N_{1(60)cs}$ değeri
t_5 : Ortalama Derinlik (m)	t_{13} : Aşırı yük düzeltme faktörü - K_σ
t_6 : Yeraltı su seviyesi (m)	t_{14} : Rölatif sıkılık - Dr
t_7 : Toplam gerilme - σ (kpa)	t_{15} : Deprem bilgisi (yerel)
t_8 : Efektif gerilme - σ' (kpa)	t_{16} : Deprem bilgisi (genel)

Tablo 2.1 Çalışmada kullanılan veri seti

<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>	<i>t₄</i>	<i>t₅</i>	<i>t₆</i>	<i>t₇</i>	<i>t₈</i>	<i>t₉</i>	<i>t₁₀</i>	<i>t₁₁</i>	<i>t₁₂</i>	<i>t₁₃</i>
1	TR	1	8,10	0,20	5,20	2,10	98,00	68,00	5,90	8,20	10,00	9,30	1,04
2	TR	1	8,10	0,20	4,30	2,40	80,00	61,00	2,30	3,40	30,00	8,70	1,07
3	TR	1	8,10	0,20	3,70	2,10	69,00	39,00	1,00	1,70	27,00	6,90	1,08
4	TR	1	7,00	0,40	4,00	1,20	75,00	48,00	8,00	11,80	0,00	11,80	1,07
5	TE	1	7,00	0,35	7,50	3,70	141,00	104,00	17,30	21,10	4,00	21,10	0,99
6	TR	1	7,60	0,09	3,30	1,00	63,00	41,00	2,60	4,70	5,00	4,70	1,07
7	TR	1	7,60	0,16	7,00	0,90	132,00	72,00	8,00	9,90	2,00	9,90	1,03
8	TR	1	7,60	0,16	5,30	0,90	85,00	43,00	7,90	12,70	8,00	13,00	1,09
9	TR	1	7,60	0,16	3,80	2,00	71,00	53,00	4,50	6,80	5,00	6,80	1,05
10	TR	0	7,60	0,18	7,00	1,80	132,00	81,00	18,00	22,70	2,00	22,70	1,03
11	TR	0	7,60	0,18	10,10	1,80	190,00	109,00	20,00	23,50	2,00	23,50	0,99
12	TR	1	7,60	0,16	10,10	0,90	190,00	100,00	10,00	11,00	2,00	11,00	1,00
13	TE	1	7,60	0,16	4,60	0,60	86,00	47,00	6,00	9,40	0,00	9,40	1,07
14	TR	0	7,60	0,18	6,10	2,40	115,00	79,00	12,00	14,10	0,00	14,10	1,03
15	TE	1	7,60	0,16	4,30	0,00	80,00	39,00	4,00	7,00	10,00	8,20	1,08
16	TR	0	7,60	0,18	6,10	1,20	115,00	67,00	27,00	35,00	0,00	35,50	1,10
17	TR	0	7,50	0,24	2,90	2,00	53,00	45,00	8,00	12,10	36,00	17,60	1,10
18	TR	1	8,30	0,21	5,70	0,00	95,00	38,00	9,00	16,50	3,00	16,50	1,10
19	TR	0	8,30	0,23	6,10	2,10	115,00	76,00	28,00	35,30	5,00	35,30	1,08
20	TR	0	8,30	0,23	4,00	0,90	75,00	45,00	16,00	23,00	5,00	23,00	1,10
21	TE	1	8,30	0,23	4,00	0,60	75,00	42,00	6,00	9,10	5,00	9,10	1,08
22	TE	1	8,30	0,20	4,00	0,90	75,00	45,00	5,00	7,60	1,00	20,00	0,99
23	TR	1	6,61	0,45	6,10	4,60	112,00	96,00	3,50	3,90	55,00	9,50	1,01
24	TR	1	6,61	0,45	6,10	4,60	112,00	96,00	7,30	8,10	50,00	13,70	1,01
25	TE	1	7,00	0,20	8,20	1,50	155,00	89,00	9,10	7,60	67,00	13,20	1,01
26	TR	0	7,00	0,20	8,20	1,50	158,00	92,00	9,00	8,90	50,00	14,60	1,01
27	TE	1	7,00	0,30	7,80	1,50	147,00	85,00	13,00	13,30	48,00	19,00	1,02
28	TR	1	7,00	0,30	8,20	1,50	158,00	92,00	11,00	11,00	5,00	11,00	1,01
29	TR	1	7,50	0,14	10,40	1,50	139,00	86,00	6,00	5,00	3,00	5,00	1,01
30	TR	0	7,50	0,14	10,70	3,40	137,00	71,00	16,00	14,30	1,00	3,00	0,89
31	TE	1	7,60	0,13	4,50	1,10	87,00	54,00	9,00	11,70	12,00	13,80	1,06
32	TE	1	7,60	0,20	4,40	1,50	81,00	53,00	9,70	11,50	12,00	13,50	1,07
33	TE	1	7,60	0,22	3,50	1,10	62,00	38,00	19,30	24,40	5,00	24,40	1,10
34	TR	1	7,60	0,22	3,50	1,10	56,00	32,00	5,90	8,50	3,00	8,50	1,10
35	TE	1	7,60	0,35	5,30	0,90	102,00	59,00	17,00	20,10	20,00	24,60	1,09
36	TR	1	7,60	0,50	5,30	3,10	98,00	75,00	30,00	31,00	10,00	32,70	1,07
37	TE	1	7,60	0,20	6,10	0,90	118,00	67,00	9,00	10,50	20,00	15,00	1,05
38	TR	1	7,50	0,20	8,20	4,60	142,00	106,00	9,00	6,30	20,00	10,70	1,00
39	TR	1	7,50	0,20	11,10	6,70	199,00	156,00	13,00	7,60	5,00	7,60	1,00
40	TR	0	7,50	0,20	3,70	1,20	63,00	39,00	14,00	14,30	4,00	14,30	1,10
41	TR	0	7,50	0,20	3,10	2,10	53,00	44,00	14,00	13,60	3,00	13,60	1,09
42	TR	1	7,50	0,20	5,20	1,80	90,00	56,00	6,00	5,80	50,00	11,40	1,06
43	TR	0	6,50	0,10	6,40	0,90	121,00	67,00	10,00	12,80	0,00	12,80	1,04
44	TR	0	6,50	0,14	5,20	2,40	98,00	71,00	9,00	11,10	20,00	15,50	1,04
45	TR	0	6,50	0,12	3,50	1,40	66,00	45,00	3,70	5,50	10,00	6,70	1,07
46	TR	0	6,50	0,14	3,40	3,10	62,00	59,00	11,00	12,30	5,00	12,30	1,05
47	TR	0	6,50	0,14	6,10	2,40	115,00	79,00	12,00	14,10	3,00	14,10	1,03
48	TR	1	6,50	0,12	2,80	0,50	53,00	30,00	4,70	6,90	5,00	6,90	1,10
49	TR	0	6,50	0,12	3,40	1,30	63,00	42,00	7,00	9,60	4,00	9,60	1,08

<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>	<i>t₄</i>	<i>t₅</i>	<i>t₆</i>	<i>t₇</i>	<i>t₈</i>	<i>t₉</i>	<i>t₁₀</i>	<i>t₁₁</i>	<i>t₁₂</i>	<i>t₁₃</i>
50	TR	0	6,50	0,14	6,40	4,30	106,00	85,00	9,00	9,40	5,00	9,40	1,02
51	TE	0	6,50	0,14	4,00	2,40	75,00	60,00	6,00	7,50	10,00	8,60	1,05
52	TR	0	6,50	0,12	4,30	1,80	80,00	56,00	4,00	5,40	10,00	6,50	1,05
53	TR	0	6,50	0,12	2,50	1,20	46,00	34,00	10,10	16,20	7,00	16,30	1,10
54	TR	0	6,50	0,12	4,30	0,30	80,00	42,00	8,00	11,80	12,00	13,90	1,09
55	TR	0	6,50	0,12	5,50	1,80	99,00	63,00	2,00	2,50	60,00	8,10	1,04
56	TE	0	6,50	0,12	4,30	0,90	80,00	47,00	11,00	15,10	0,00	15,10	1,08
57	TE	1	7,70	0,20	6,40	0,90	121,00	67,00	10,00	12,80	0,00	12,80	1,04
58	TR	1	7,70	0,24	5,20	2,40	98,00	71,00	9,00	11,10	20,00	15,50	1,04
59	TE	1	7,70	0,20	3,50	1,40	66,00	45,00	3,70	5,50	10,00	6,70	1,07
60	TR	0	7,70	0,20	4,50	1,40	87,00	57,00	14,20	20,90	10,00	22,00	1,08
61	TR	1	7,70	0,28	3,40	3,10	62,00	59,00	11,00	12,30	5,00	12,30	1,05
62	TR	0	7,70	0,28	4,80	3,10	90,00	73,00	13,20	17,60	0,00	17,60	1,04
63	TR	0	7,70	0,24	4,60	2,40	86,00	65,00	10,00	12,70	26,00	17,80	1,05
64	TR	1	7,70	0,24	6,10	2,40	115,00	79,00	12,00	14,10	3,00	14,10	1,03
65	TR	0	7,70	0,32	3,40	0,90	63,00	39,00	19,00	26,20	4,00	26,20	1,10
66	TR	1	7,70	0,32	2,80	0,50	53,00	30,00	4,70	6,90	5,00	6,90	1,10
67	TR	1	7,70	0,32	3,40	1,30	63,00	42,00	7,00	9,60	4,00	9,60	1,08
68	TR	1	7,70	0,24	6,40	4,30	106,00	85,00	9,00	9,40	5,00	9,40	1,02
69	TR	1	7,70	0,24	4,00	2,40	75,00	60,00	6,00	7,50	10,00	8,60	1,05
70	TR	1	7,70	0,24	4,30	1,80	80,00	56,00	4,00	5,40	10,00	6,50	1,05
71	TR	1	7,70	0,24	2,50	1,20	46,00	34,00	10,10	16,20	7,00	16,30	1,10
72	TR	1	7,70	0,24	4,30	0,30	80,00	42,00	8,00	11,80	12,00	13,90	1,09
73	TE	0	7,70	0,24	7,30	1,20	138,00	78,00	17,00	20,10	17,00	24,00	1,04
74	TR	1	7,70	0,24	5,50	1,80	99,00	63,00	2,00	2,50	60,00	8,10	1,04
75	TR	1	7,70	0,24	4,30	0,90	80,00	47,00	11,00	15,10	0,00	15,10	1,08
76	TR	0	7,70	0,24	5,50	2,10	103,00	70,00	20,00	24,60	0,00	24,60	1,06
77	TR	0	6,53	0,78	2,90	1,80	53,00	42,00	30,40	37,80	12,00	40,00	1,10
78	TR	1	6,53	0,78	3,70	1,80	68,00	50,00	2,00	2,90	18,00	7,00	1,06
79	TR	0	6,53	0,78	4,00	1,80	79,00	56,00	13,00	16,20	25,00	21,20	1,08
80	TE	0	6,53	0,13	4,30	2,70	77,00	62,00	5,00	6,20	92,00	11,70	1,05
81	TE	1	6,53	0,51	2,10	1,50	38,00	32,00	3,00	4,60	31,00	10,00	1,10
82	TE	1	6,53	0,20	3,40	2,10	62,00	50,00	2,00	2,90	64,00	8,50	1,06
83	TR	0	6,53	0,20	2,30	2,10	40,00	38,00	11,00	15,20	30,00	20,60	1,10
84	TR	1	6,53	0,24	1,80	0,30	35,00	20,00	3,00	4,60	80,00	10,20	1,10
85	TE	0	6,53	0,17	4,60	1,20	87,00	54,00	7,10	10,30	30,00	15,70	1,07
86	TE	0	6,00	0,10	6,10	0,90	108,00	57,00	5,00	7,10	13,00	9,60	1,05
87	TR	0	6,00	0,10	14,30	0,90	254,00	123,00	4,00	3,90	27,00	9,10	0,98
88	TR	1	5,90	0,32	4,30	2,70	77,00	62,00	5,00	6,20	92,00	11,70	1,05
89	TE	0	5,90	0,09	2,10	1,50	38,00	32,00	3,00	4,60	31,00	10,00	0,97
90	TR	1	5,90	0,20	3,40	2,10	62,00	50,00	2,00	2,90	64,00	8,50	1,06
91	TR	0	5,90	0,20	2,30	2,10	40,00	38,00	11,00	15,20	30,00	20,60	1,10
92	TR	0	5,90	0,21	1,80	0,30	35,00	20,00	3,00	4,60	80,00	10,20	1,10
93	TR	0	5,90	0,21	4,30	0,30	83,00	45,00	11,00	15,20	18,00	19,30	1,10
94	TR	1	5,90	0,26	4,60	1,20	87,00	54,00	7,10	10,30	30,00	15,70	1,07
95	TR	0	6,90	0,17	2,40	1,60	42,00	35,00	10,00	17,00	5,00	17,00	1,10
96	TE	0	6,80	0,15	4,30	1,00	69,00	37,00	2,60	5,10	1,00	5,00	0,95
97	TR	0	6,80	0,15	9,20	1,00	158,00	77,00	13,10	18,10	0,00	18,10	1,03
98	TR	1	6,80	0,11	4,30	0,35	81,00	42,00	7,40	13,30	0,00	13,30	1,09

<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>	<i>t₄</i>	<i>t₅</i>	<i>t₆</i>	<i>t₇</i>	<i>t₈</i>	<i>t₉</i>	<i>t₁₀</i>	<i>t₁₁</i>	<i>t₁₂</i>	<i>t₁₃</i>
99	TR	1	7,70	0,01	5,70	0,00	95,00	38,00	9,00	16,50	3,00	16,50	1,10
100	TR	1	7,70	0,20	4,30	1,00	69,00	37,00	2,60	5,10	1,00	5,00	1,08
101	TE	1	7,70	0,23	7,50	0,40	123,00	53,00	7,70	12,40	1,00	1,00	1,06
102	TE	1	7,70	0,25	3,50	1,70	55,00	38,00	9,80	16,20	1,00	16,20	1,10
103	TR	1	7,70	0,28	4,30	0,40	81,00	42,00	7,40	13,30	0,00	13,30	1,10
104	TR	0	7,70	0,21	2,87	1,75	52,00	41,00	12,00	18,70	3,00	18,70	1,10
105	TR	0	7,70	0,21	2,90	1,75	53,00	41,00	8,50	13,80	3,00	13,80	1,09
106	TR	0	7,70	0,12	3,34	1,14	63,00	41,00	8,00	13,10	5,00	13,10	1,09
107	TR	1	7,70	0,21	6,91	1,50	132,00	79,00	6,60	8,70	3,00	8,70	1,02
108	TR	1	7,70	0,21	9,80	1,47	189,00	107,00	5,90	6,90	4,00	6,90	1,00
109	TR	0	7,70	0,05	4,30	1,60	81,00	54,00	2,60	4,20	66,00	9,80	1,06
110	TR	1	7,70	0,21	6,47	1,46	124,00	74,00	7,30	9,90	8,00	10,40	1,03
111	TR	1	7,70	0,21	7,13	1,45	136,00	81,00	10,40	13,50	3,00	13,50	1,02
112	TE	1	7,70	0,21	3,78	1,50	71,00	48,00	6,00	9,30	7,00	9,40	1,07
113	TE	1	7,70	0,21	6,04	1,58	115,00	71,00	7,30	10,20	2,00	10,20	1,03
114	TR	1	7,70	0,21	5,74	1,51	109,00	68,00	8,00	11,50	2,00	11,50	1,04
115	TE	0	7,70	0,21	3,91	1,20	74,00	47,00	13,00	18,90	3,00	18,90	1,10
116	TE	0	7,70	0,21	3,42	1,20	64,00	42,00	15,90	23,50	2,00	23,50	1,10
117	TR	0	7,70	0,21	2,58	1,20	48,00	34,00	14,10	23,00	1,00	23,00	1,10
118	TR	0	7,70	0,21	5,18	1,20	99,00	60,00	25,00	34,60	3,00	34,60	1,10
119	TE	0	7,70	0,21	2,22	1,20	41,00	31,00	24,70	37,30	1,00	37,30	1,10
120	TR	0	7,70	0,21	4,48	1,20	85,00	53,00	13,20	20,30	2,00	20,30	1,09
121	TE	1	7,70	0,21	5,21	0,72	100,00	56,00	3,30	5,40	2,00	5,40	1,05
122	TR	1	7,70	0,21	5,41	1,37	103,00	63,00	4,80	7,40	2,00	7,40	1,04
123	TR	1	7,70	0,21	5,48	1,35	104,00	64,00	3,70	5,60	2,00	5,60	1,04
124	TR	1	7,70	0,21	3,91	1,46	73,00	49,00	5,20	8,10	2,00	8,10	1,06
125	TR	0	7,70	0,21	4,54	1,45	86,00	55,00	15,80	23,50	2,00	23,50	1,09
126	TR	0	7,70	0,21	6,67	1,60	127,00	77,00	17,30	22,50	4,00	22,50	1,04
127	TR	0	7,70	0,21	3,57	1,45	67,00	46,00	18,30	25,90	0,00	25,90	1,10
128	TE	0	6,90	0,27	2,90	2,00	53,00	45,00	8,00	12,10	36,00	17,60	1,10
129	TE	0	6,22	0,09	3,40	2,10	62,00	50,00	2,00	2,90	64,00	8,50	1,06
130	TR	0	6,22	0,13	4,60	1,20	87,00	54,00	7,10	10,30	30,00	15,70	1,07
131	TR	0	6,54	0,16	2,90	1,80	53,00	42,00	30,40	37,80	12,00	40,00	1,10
132	TR	0	6,54	0,15	3,70	1,80	68,00	50,00	2,00	2,90	18,00	7,00	1,06
133	TR	0	6,54	0,13	4,00	1,80	79,00	56,00	13,00	16,20	25,00	21,20	1,08
134	TR	0	6,54	0,17	4,30	2,70	77,00	62,00	5,00	6,20	92,00	11,70	1,05
135	TR	0	6,54	0,16	2,10	1,50	38,00	32,00	3,00	4,62	31,00	10,00	1,10
136	TR	0	6,54	0,20	3,40	2,10	62,00	50,00	2,00	2,90	64,00	8,50	1,06
137	TR	0	6,54	0,18	2,30	2,10	40,00	38,00	11,00	15,20	30,00	20,60	1,10
138	TR	0	6,54	0,19	1,80	0,30	35,00	20,00	3,00	4,60	80,00	10,20	1,10
139	TE	0	6,54	0,19	4,30	0,30	83,00	45,00	11,00	15,20	18,00	19,30	1,10
140	TR	1	6,54	0,21	4,60	1,20	87,00	54,00	7,10	10,30	30,00	15,70	1,07
141	TE	0	6,93	0,24	6,50	3,00	125,00	91,00	37,00	43,30	7,00	43,40	1,03
142	TR	1	6,93	0,37	6,00	4,50	106,00	92,00	9,00	10,20	8,00	10,60	1,01
143	TR	0	6,93	0,28	2,50	1,40	45,00	35,00	16,90	21,40	5,00	21,40	1,10
144	TR	0	6,93	0,14	4,60	3,50	75,00	64,00	4,60	5,70	30,00	11,00	1,04
145	TE	1	6,93	0,28	4,60	2,40	87,00	65,00	11,00	13,10	3,00	13,10	1,05
146	TR	1	6,93	0,28	3,50	2,50	65,00	55,00	13,00	14,90	3,00	14,90	1,07
147	TR	1	6,93	0,28	5,30	1,50	102,00	64,00	12,00	17,60	3,00	17,60	1,06

<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>	<i>t₄</i>	<i>t₅</i>	<i>t₆</i>	<i>t₇</i>	<i>t₈</i>	<i>t₉</i>	<i>t₁₀</i>	<i>t₁₁</i>	<i>t₁₂</i>	<i>t₁₃</i>
148	TR	0	6,93	0,28	2,00	2,00	35,00	35,00	18,00	22,60	1,00	22,60	1,10
149	TR	0	6,93	0,28	3,40	1,80	63,00	47,00	12,00	14,90	1,00	14,90	1,09
150	TR	0	6,93	0,28	3,40	1,90	62,00	48,00	18,00	21,20	5,00	21,20	1,10
151	TR	0	6,93	0,28	3,40	2,00	62,00	48,00	12,00	14,70	4,00	14,70	1,08
152	TR	1	6,93	0,39	6,20	4,90	114,00	101,00	9,20	9,90	32,00	15,30	0,99
153	TE	1	6,93	0,39	7,00	4,70	130,00	108,00	20,00	20,90	13,00	23,40	0,99
154	TE	1	6,93	0,39	6,00	4,40	111,00	95,00	8,80	9,80	25,00	14,90	1,01
155	TR	0	6,93	0,39	8,40	3,00	158,00	105,00	19,00	20,20	20,00	24,60	0,99
156	TR	1	6,93	0,28	6,30	3,00	121,00	89,00	14,40	15,40	3,00	15,40	1,01
157	TR	1	6,93	0,18	5,90	3,50	97,00	73,00	4,30	5,10	50,00	10,70	1,03
158	TE	1	6,93	0,28	3,00	1,80	55,00	43,00	9,50	15,30	2,00	15,30	1,10
159	TR	0	6,93	0,28	6,10	1,80	115,00	73,00	26,00	34,40	5,00	34,40	1,08
160	TR	1	6,93	0,27	6,30	3,00	118,00	86,00	7,50	8,60	8,00	9,00	1,01
161	TE	1	6,93	0,28	3,40	1,80	61,00	46,00	6,30	10,30	1,00	10,30	1,07
162	TR	1	6,93	0,28	4,90	2,60	90,00	67,00	12,80	18,40	1,00	18,40	1,05
163	TE	1	6,93	0,16	6,50	1,50	116,00	67,00	4,30	6,40	20,00	10,80	1,04
164	TR	1	6,93	0,28	1,80	1,00	32,00	25,00	6,70	9,10	35,00	14,60	1,10
165	TE	0	7,70	0,25	5,00	2,30	94,00	68,00	34,70	24,90	19,00	29,20	1,08
166	TR	1	7,70	0,25	7,20	2,30	139,00	90,00	19,90	13,00	19,00	17,30	1,01
167	TR	1	7,60	0,40	5,20	2,00	100,00	68,00	11,70	16,40	2,00	16,40	1,05
168	TE	0	7,60	0,40	10,80	1,60	208,00	118,00	26,80	30,90	0,00	30,90	0,97
169	TR	1	7,60	0,47	3,80	2,00	65,00	47,00	17,40	25,90	5,00	25,90	1,10
170	TR	1	6,69	0,84	8,50	7,20	156,00	143,00	13,60	13,10	50,00	18,70	0,96
171	TR	0	6,69	0,51	9,30	3,90	154,00	101,00	24,10	27,20	25,00	32,30	1,00
172	TR	1	6,69	0,43	7,10	2,00	139,00	88,00	7,40	8,50	64,00	14,10	1,02
173	TR	1	6,69	0,51	6,70	4,30	129,00	105,00	11,00	11,60	33,00	17,00	1,00
174	TR	0	6,90	0,40	8,00	2,90	152,00	103,00	34,20	39,50	15,00	42,70	1,00
175	TR	0	6,90	0,40	4,30	2,10	76,00	54,00	25,80	36,60	1,00	36,60	1,10
176	TR	1	6,90	0,35	8,90	3,00	173,00	116,00	5,40	6,10	1,00	6,10	0,90
177	TR	1	6,90	0,40	5,90	2,30	107,00	72,00	13,40	17,80	21,00	22,50	1,05
178	TR	1	6,90	0,40	3,30	3,20	62,00	60,00	8,00	10,90	0,00	10,90	1,02
179	TR	1	6,90	0,50	5,00	3,00	85,00	65,00	17,40	24,10	0,00	24,10	1,07
180	TR	1	6,90	0,50	4,30	2,80	79,00	64,00	8,30	12,20	2,00	12,20	1,05
181	TR	0	6,90	0,60	7,50	4,50	137,00	107,00	24,10	27,40	9,00	28,00	0,99
182	TR	1	6,90	0,50	6,80	1,50	114,00	62,00	5,60	8,50	5,00	8,50	1,04
183	TR	0	6,90	0,50	5,30	3,20	92,00	72,00	18,60	24,70	14,00	27,60	1,06
184	TR	1	6,90	0,50	6,50	2,30	116,00	74,00	9,50	12,70	15,00	16,00	1,04
185	TE	0	6,90	0,50	4,80	3,10	86,00	69,00	15,00	20,30	19,00	24,50	1,06
186	TE	1	6,90	0,50	5,70	3,70	102,00	82,00	15,10	19,20	5,00	19,20	1,03
187	TR	0	6,90	0,60	4,50	2,50	80,00	60,00	17,50	25,00	5,00	25,00	1,09
188	TR	1	6,90	0,50	4,50	0,80	80,00	43,00	12,60	21,10	5,00	21,10	1,10
189	TR	0	6,90	0,70	10,50	7,70	199,00	171,00	40,50	42,60	0,00	42,60	0,85
190	TE	0	6,90	0,60	7,50	6,10	137,00	124,00	20,00	21,30	10,00	22,50	0,97
191	TR	0	6,90	0,60	3,50	1,70	62,00	44,00	24,20	33,50	0,00	33,50	1,10
192	TR	0	6,90	0,60	6,00	2,40	114,00	79,00	30,80	38,60	6,00	38,60	1,07
193	TR	0	6,90	0,60	5,00	3,00	92,00	72,00	18,10	24,00	10,00	25,10	1,06
194	TR	1	6,90	0,50	3,50	2,40	63,00	51,00	18,00	24,60	0,00	24,60	1,10
195	TE	0	6,90	0,70	3,50	2,20	64,00	50,00	27,50	35,80	3,00	35,80	1,10
196	TE	0	6,90	0,60	3,50	0,90	63,00	37,00	26,00	37,00	0,00	37,00	1,10

<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>	<i>t₄</i>	<i>t₅</i>	<i>t₆</i>	<i>t₇</i>	<i>t₈</i>	<i>t₉</i>	<i>t₁₀</i>	<i>t₁₁</i>	<i>t₁₂</i>	<i>t₁₃</i>
197	TR	0	6,90	0,60	2,50	1,10	43,00	29,00	27,60	40,80	10,00	42,00	1,10
198	TE	1	6,90	0,40	3,50	1,80	62,00	44,00	14,30	21,10	8,00	21,40	1,10
199	TR	1	6,90	0,40	3,80	2,00	67,00	49,00	12,40	17,90	0,00	17,90	1,09
200	TR	0	6,90	0,60	8,50	1,50	146,00	78,00	30,50	40,10	10,00	41,30	1,08
201	TR	0	6,90	0,50	3,50	1,40	61,00	41,00	20,10	29,10	6,00	29,20	1,10
202	TR	0	6,90	0,50	8,00	2,00	142,00	83,00	21,30	27,90	50,00	33,50	1,05
203	TE	1	6,90	0,40	7,00	1,80	124,00	73,00	18,30	24,20	9,00	25,00	1,05
204	TE	1	6,90	0,50	4,50	2,10	79,00	55,00	12,30	18,90	6,00	18,90	1,08
205	TR	0	6,90	0,60	3,50	0,90	61,00	36,00	21,20	31,60	3,00	31,60	1,10
206	TR	1	6,90	0,35	5,00	4,00	89,00	79,00	15,00	19,30	0,00	19,30	1,03
207	TE	1	6,90	0,50	8,00	3,00	143,00	94,00	15,10	19,10	5,00	19,10	1,01
208	TE	0	6,90	0,60	3,50	2,80	66,00	59,00	32,50	39,70	0,00	39,70	1,10
209	TR	1	6,90	0,40	4,10	2,00	71,00	50,00	9,20	15,00	0,00	15,00	1,08
210	TR	1	6,90	0,40	5,00	1,20	84,00	46,00	7,00	12,10	10,00	13,20	1,08
211	TE	1	6,90	0,35	4,70	2,20	80,00	55,00	10,00	15,20	20,00	19,60	1,08
212	TR	1	6,90	0,40	4,00	1,60	67,00	43,00	4,40	8,30	5,00	8,30	1,07
213	TE	0	6,90	0,40	5,20	3,50	97,00	80,00	16,60	21,10	18,00	25,20	1,04
214	TR	1	6,90	0,40	8,80	3,50	166,00	115,00	10,90	12,50	2,00	12,50	0,99
215	TR	1	6,90	0,34	7,80	2,40	149,00	96,00	5,70	6,80	20,00	11,30	1,01
216	TR	0	6,90	0,40	8,50	5,00	159,00	125,00	20,20	22,70	20,00	27,20	0,96
217	TR	0	6,90	0,40	10,00	5,00	189,00	140,00	18,20	19,50	20,00	24,00	0,95
218	TE	0	6,90	0,40	9,50	5,00	179,00	135,00	30,90	34,60	20,00	39,10	0,92
219	TE	1	6,90	0,34	10,00	3,00	192,00	123,00	9,70	10,80	20,00	15,30	0,98
220	TR	1	6,90	0,40	7,50	4,00	141,00	107,00	14,80	16,80	25,00	21,90	0,99
221	TE	1	6,90	0,34	11,50	4,00	219,00	146,00	12,00	12,30	20,00	16,80	0,96
222	TR	1	6,90	0,25	4,70	0,00	93,00	46,00	8,50	14,00	20,00	18,50	1,10

Tablo 2.2 Çalışmada kullanılan veri seti 2

<i>No:</i>	<i>t₁₄</i>	<i>t₁₅</i>	<i>t₁₆</i>
1	46,00	Komei	1944 Tohnankai earthquake
2	44,00	Ienaga	1944 Tohnankai earthquake
3	39,00	Meiko	1944 Tohnankai earthquake
4	52,00	Shonenji Temple	1948 Fukui earthquake
5	69,00	Takaya 45	1948 Fukui earthquake
6	33,00	Arayamotomachi	1964 Nigata earthquake
7	47,00	Cc17-1	1964 Nigata earthquake
8	54,00	Cc17-2	1964 Nigata earthquake
9	39,00	Kawagishi-cho	1964 Nigata earthquake
10	71,00	Old Town-1	1964 Nigata earthquake
11	73,00	Old Town-2	1964 Nigata earthquake
12	50,00	Rail Road-1	1964 Nigata earthquake
13	46,00	River Site	1964 Nigata earthquake
14	56,00	Road Site	1964 Nigata earthquake
15	43,00	Showa Br 2	1964 Nigata earthquake
16	89,00	Showa Br 4	1964 Nigata earthquake
17	63,00	Hososhima	1968 earthquake

<i>No:</i>	<i>t14</i>	<i>t15</i>	<i>t16</i>
18	61,00	Aomori Station	1968 Tokachi-Oki earthquake
19	89,00	Hachinohe-2	1968 Tokachi-Oki earthquake
20	72,00	Hachinohe-4	1968 Tokachi-Oki earthquake
21	45,00	Hachinohe-6	1968 Tokachi-Oki earthquake
22	67,00	Nanaehamal-2-3	1968 Tokachi-Oki earthquake
23	46,00	Juvenile Hall	Juvenile Hall
24	56,00	Van Norman	Juvenile Hall
25	54,00	Panjin Chemical	1975 Haicheng earthquake
26	57,00	Shuanh Tai Zi	1975 Haicheng earthquake
27	65,00	Ying Kou Glass	1975 Haicheng earthquake
28	50,00	Ying Kou Paper	1975 Haicheng earthquake
29	34,00	Amatitlan B-1	1976 Guatemala earthquake
30	26,00	Amatitlan-3&4	1976 Guatemala earthquake
31	56,00	Coastal Region	1976 Tangshan earthquake
32	55,00	Le Ting	1976 Tangshan earthquake
33	74,00	Luan Nan-L1	1976 Tangshan earthquake
34	44,00	Luan Nan-L2	1976 Tangshan earthquake
35	74,00	Qinh Jia Ying	1976 Tangshan earthquake
36	86,00	Tangshan City	1976 Tangshan earthquake
37	58,00	Yao Yuan Village	1976 Tangshan earthquake
38	49,00	San Juan B-1	1977 Argentina earthquake
39	41,00	San Juan B-3	1977 Argentina earthquake
40	57,00	San Juan B-4	1977 Argentina earthquake
41	55,00	San Juan B-5	1977 Argentina earthquake
42	51,00	San Juan B-6	1977 Argentina earthquake
43	54,00	Arahama (A-9)	1978 Miyagiken-Oki earthquake
44	59,00	Hiyori 18 (site C)	1978 Miyagiken-Oki earthquake
45	39,00	Ishinomaki-2	1978 Miyagiken-Oki earthquake
46	53,00	Kitawbuchi-2	1978 Miyagiken-Oki earthquake
47	56,00	Nakajima-18 (site A)	1978 Miyagiken-Oki earthquake
48	39,00	Nakamura Dyke N-4	1978 Miyagiken-Oki earthquake
49	46,00	Nakamura Dyke N-5	1978 Miyagiken-Oki earthquake
50	46,00	Oiiri-1	1978 Miyagiken-Oki earthquake
51	44,00	Shiomi-6(site D)	1978 Miyagiken-Oki earthquake
52	38,00	Yuriage Br-1	1978 Miyagiken-Oki earthquake
53	61,00	Yuriage Br-2	1978 Miyagiken-Oki earthquake
54	56,00	Yuriage Br-3	1978 Miyagiken-Oki earthquake
55	43,00	Yuriagekami-1	1978 Miyagiken-Oki earthquake
56	58,00	Yuriagekami-2	1978 Miyagiken-Oki earthquake
57	54,00	Arahama (A-9)	1978 Miyagiken-Oki earthquake
58	59,00	Hiyori 18 (site C)	1978 Miyagiken-Oki earthquake
59	39,00	Ishinomaki-2	1978 Miyagiken-Oki earthquake
60	70,00	Ishinomaki-4	1978 Miyagiken-Oki earthquake
61	53,00	Kitawbuchi-2	1978 Miyagiken-Oki earthquake
62	63,00	Kitawbuchi-3	1978 Miyagiken-Oki earthquake
63	63,00	Nakajima-2	1978 Miyagiken-Oki earthquake
64	56,00	Nakajima-18 (site A)	1978 Miyagiken-Oki earthquake
65	77,00	Nakamura Dyke N-1	1978 Miyagiken-Oki earthquake
66	39,00	Nakamura Dyke N-4	1978 Miyagiken-Oki earthquake

<i>No:</i>	<i>t14</i>	<i>t15</i>	<i>t16</i>
67	46,00	Nakamura Dyke N-5	1978 Miyagiken-Oki earthquake
68	46,00	Oiiri-1	1978 Miyagiken-Oki earthquake
69	44,00	Shiomi-6(site D)	1978 Miyagiken-Oki earthquake
70	38,00	Yuriage Br-1	1978 Miyagiken-Oki earthquake
71	61,00	Yuriage Br-2	1978 Miyagiken-Oki earthquake
72	56,00	Yuriage Br-3	1978 Miyagiken-Oki earthquake
73	73,00	Yuriage Br-5	1978 Miyagiken-Oki earthquake
74	43,00	Yuriagekami-1	1978 Miyagiken-Oki earthquake
75	58,00	Yuriagekami-2	1978 Miyagiken-Oki earthquake
76	74,00	Yuriagekami-3	1978 Miyagiken-Oki earthquake
77	95,00	Heber Road A1	1979 Imperial Valley earthquake
78	40,00	Heber Road A2	1979 Imperial Valley earthquake
79	69,00	Heber Road A3	1979 Imperial Valley earthquake
80	51,00	Kornbloom B	1979 Imperial Valley earthquake
81	47,00	McKim Ranch A	1979 Imperial Valley earthquake
82	44,00	Radio Tower B1	1979 Imperial Valley earthquake
83	68,00	Radio Tower B2	1979 Imperial Valley earthquake
84	48,00	River Park A	1979 Imperial Valley earthquake
85	59,00	Wildlife B	1979 Imperial Valley earthquake
86	46,00	Owi-1	1980 Mid-Chiba earthquake
87	45,00	Owi-2	1980 Mid-Chiba earthquake
88	51,00	Kornbloom B	1981 WestMorland earthquake
89	47,00	McKim Ranch A	1981 WestMorland earthquake
90	44,00	Radio Tower B1	1981 WestMorland earthquake
91	68,00	Radio Tower B2	1981 WestMorland earthquake
92	48,00	River Park A	1981 WestMorland earthquake
93	66,00	River Park C	1981 WestMorland earthquake
94	59,00	Wildlife B	1981 WestMorland earthquake
95	62,00	Tokachi	1982 Urakawa-Oki earthquake
96	34,00	Arayamotomachi	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
97	64,00	Arayamotomachi	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
98	55,00	Takeda Elementary	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
99	61,00	Aomori Station	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
100	34,00	Arayamotomachi	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
101	15,00	Gaiko Wharf B-2	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
102	60,00	Noshiro Section	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
103	55,00	Takeda Elementary	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
104	65,00	Akita station 1	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
105	56,00	Akita station 2	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
106	54,00	Aomori Port	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
107	44,00	Gaiko 1	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
108	39,00	Gaiko 2	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
109	47,00	Hakodate	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
110	48,00	Nakajima No.1(5)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
111	55,00	Nakajima No.2(1)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
112	46,00	Nakajima No.2(2)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
113	48,00	Nakajima No.3(3)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
114	51,00	Nakajima No.3(4)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
115	65,00	Ohama No.1(1)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake

<i>No:</i>	<i>t14</i>	<i>t15</i>	<i>t16</i>
116	73,00	Ohama No.1(2)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
117	72,00	Ohama No.1(3)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
118	88,00	Ohama No.1(4)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
119	92,00	Ohama No.1(5)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
120	68,00	Ohama No.1(5822)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
121	35,00	Ohama No.2(2)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
122	41,00	Ohama No.3(1)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
123	35,00	Ohama No.3(3)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
124	43,00	Ohama No.3(4)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
125	73,00	Ohama No.Rvt(1)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
126	71,00	Ohama No.Rvt(2)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
127	76,00	Ohama No.Rvt(3)	1983 Ninhonkai-Chubu earthquake
128	63,00	Hososhima	1984 earthquake
129	44,00	Radio Tower B1	1987 Superstition Hills earthquakes
130	59,00	Wildlife B	1987 Superstition Hills earthquakes
131	95,00	Heber Road A1	1987 Superstition Hills earthquakes
132	40,00	Heber Road A2	1987 Superstition Hills earthquakes
133	69,00	Heber Road A3	1987 Superstition Hills earthquakes
134	51,00	Kornbloom B	1987 Superstition Hills earthquakes
135	47,00	McKim Ranch A	1987 Superstition Hills earthquakes
136	44,00	Radio Tower B1	1987 Superstition Hills earthquakes
137	68,00	Radio Tower B2	1987 Superstition Hills earthquakes
138	48,00	River Park A	1987 Superstition Hills earthquakes
139	66,00	River Park C	1987 Superstition Hills earthquakes
140	59,00	Wildlife B	1987 Superstition Hills earthquakes
141	99,00	Alameda Bay Farm	1989 Loma Prieta earthquake
142	49,00	Farris Farm	1989 Loma Prieta earthquake
143	69,00	General Fish	1989 Loma Prieta earthquake
144	50,00	Hall Avaneu	1989 Loma Prieta earthquake
145	54,00	Marine Laboratory B1	1989 Loma Prieta earthquake
146	58,00	Marine Laboratory B2	1989 Loma Prieta earthquake
147	63,00	Marine Laboratory	1989 Loma Prieta earthquake
148	71,00	MBARI No.3:EB-1	1989 Loma Prieta earthquake
149	58,00	MBARI No.3:EB-5	1989 Loma Prieta earthquake
150	69,00	MBARI No.4	1989 Loma Prieta earthquake
151	58,00	MBARI Technology	1989 Loma Prieta earthquake
152	59,00	Miller Farm CMF3	1989 Loma Prieta earthquake
153	73,00	Miller Farm CMF5	1989 Loma Prieta earthquake
154	58,00	Miller Farm CMF8	1989 Loma Prieta earthquake
155	74,00	Miller Farm CMF10	1989 Loma Prieta earthquake
156	59,00	POO7-2	1989 Loma Prieta earthquake
157	49,00	POR-2&3&4	1989 Loma Prieta earthquake
158	59,00	Sandholdt UC-B10	1989 Loma Prieta earthquake
159	88,00	Sandholdt UC-B10	1989 Loma Prieta earthquake
160	45,00	SFOBB-1&2	1989 Loma Prieta earthquake
161	48,00	State Beach UC-B1	1989 Loma Prieta earthquake
162	64,00	State Beach UC-B2	1989 Loma Prieta earthquake
163	49,00	Treasure Island	1989 Loma Prieta earthquake
164	57,00	WoodMarine UC-B4	1989 Loma Prieta earthquake

<i>No:</i>	<i>t14</i>	<i>t15</i>	<i>t16</i>
165	81,00	Cereenan St B-12	1990 Luzon earthquake
166	62,00	PerezBlv. B-11	1990 Luzon earthquake
167	61,00	Kushiro Port Quay Wall Site A	1993 Kushiro-oki earthquake
168	83,00	Kushiro Port Quay Wall Site D	1993 Kushiro-oki earthquake
169	76,00	Kushiro Port Seismo St.	1993 Kushiro-oki earthquake
170	65,00	Balboa Blv. Unit C	1994 Northridge earthquake
171	85,00	Malden Street Unit D	1994 Northridge earthquake
172	56,00	Potrero Canyon C1	1994 Northridge earthquake
173	62,00	Wynne Ave. Unit C1	1994 Northridge earthquake
174	98,00	2	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
175	91,00	4	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
176	37,00	5	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
177	71,00	6	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
178	50,00	7	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
179	74,00	8	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
180	52,00	9	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
181	79,00	10	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
182	44,00	11	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
183	79,00	12	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
184	60,00	13	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
185	74,00	14	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
186	66,00	15	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
187	75,00	16	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
188	69,00	17	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
189	98,00	18	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
190	71,00	19	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
191	87,00	21	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
192	93,00	22	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
193	75,00	23	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
194	74,00	24	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
195	90,00	25	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
196	91,00	26	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
197	97,00	27	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
198	69,00	28	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
199	63,00	29	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
200	96,00	30	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
201	81,00	32	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
202	87,00	33	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
203	75,00	34	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
204	65,00	35	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
205	84,00	36	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
206	66,00	37	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
207	66,00	38	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
208	95,00	40	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
209	58,00	41	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
210	54,00	42	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
211	66,00	43	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
212	43,00	44	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
213	75,00	Ashiyama A	1995 Hyogoken-Nambu earthquake

<i>No:</i>	<i>t14</i>	<i>t15</i>	<i>t16</i>
214	53,00	Ashiyama C-D-E	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
215	50,00	PI Borehole Array Station	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
216	78,00	PI mproved Site(Ikegaya)	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
217	73,00	PI Improved Site(Tanahashi)	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
218	94,00	PI Improved Site(Watanabe)	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
219	59,00	Port Island Site I	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
220	70,00	Rokko Island Building D	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
221	61,00	Rokko Island Building G	1995 Hyogoken-Nambu earthquake
222	65,00	Torishima Dike	1995 Hyogoken-Nambu earthquake

2.2 Yöntem

Bölüm 2.1’de detaylı olarak gösterilen 222 veri kaydı toplamda 16 farklı parametre içermektedir. Bu parametreler; çalışma verisi / test verisi, sıvılaşma var (1) / yok (0), depremin büyüklüğü (M), maksimum yer ivmesi - $a_{maks}(g)$, ortalama derinlik (m), yeraltı su seviyesi (m), toplam gerilme - σ (kpa), efektif gerilme - σ' (kpa), ortalama SPT darbe sayısı, $N_{1(60)}$ değeri, ince tane oranı (%), $N_{1(60)cs}$ değeri, aşırı yük düzeltme faktörü - K_{σ} , rölatif sıkılık – D_r , yerel deprem bilgisi ve genel deprem bilgisidir. Bu parametrelerden çalışma / test bilgisi veri gruplarını göstermek için genel ve yerel deprem parametreleri ise veri kayıtlarının doğruluğunu göstermek açısından verilmiştir. Bu üç parametre optimize edilebilecek parametreler olmadığı için çıkarılmıştır. Geriye sıvılaşmanın durumunu gösteren parametre ve diğer 12 kalmıştır. Bu 12 parametrenin hangilerinin zemin sıvılaşmasında daha etkili olduğunu seçmek için Bölüm 2.2.1’de gösterilen WEKA programından yararlanılmıştır.

2.2.1 WEKA

WEKA[6] Waikato Üniversitesi tarafından geliştirilmiş bir makine öğrenimi yazılımıdır. 1992 yılında kurulduğundan bu yana farklı platformlarda kullanılmak üzere çeşitli veri formatlarıyla çalıştırılmıştır. Veri analizi konusunda oldukça başarılı olan WEKA ile aşağıdaki temel analiz işlemleri yapılabilir[6]:

- Sınıflandırma

- Bölütleme
- İlişkilendirme
- Veri ön işleme
- Görselleme

WEKA'nın bu çalışmada kullanılmasındaki temel amaç; Bölüm 2.2'de gösterilen veri grubundaki 12 farklı parametrenin hangilerinin zemin sıvılaşmasında daha çok etkili olduğunu sıralamaktır. Bu kapsamda WEKA'nın sınıflandırma yeteneğinden yararlanılmıştır. Çalışmada WEKA v3.8.3[34] sürümü kullanılmıştır. Veri setindeki 222 adet veri WEKA'nın çözümleyebileceği formatta programa girilmiştir. Bu girdiler bu çalışmanın sonunda Ek.2 olarak verilmiştir. Şekil 2.1'de gösterildiği üzere 222 adet veri WEKA'ya aktarılmıştır. WEKA üzerinde J48 karar ağacı - DT[35] sınıflandırması kullanılarak 12 parametre, kıyas parametresi olan zemin sıvılaşmasına göre sınıflandırılmıştır.

```

=== Run information ===

Scheme:      weka.classifiers.trees.J48 -C 0.25 -M 2
Relation:    soilliquefaction
Instances:    222
Attributes:   13
              Liquefaction
              Magnitude
              amax(g)
              Avg_depth(m)
              Depth_GWT(m)
              Stress
              Effectif_stress
              Avg_Nm
              (N1) 60
              FC
              (N1) 60cs
              KSiGMA
              Dr
Test mode:    13-fold cross-validation

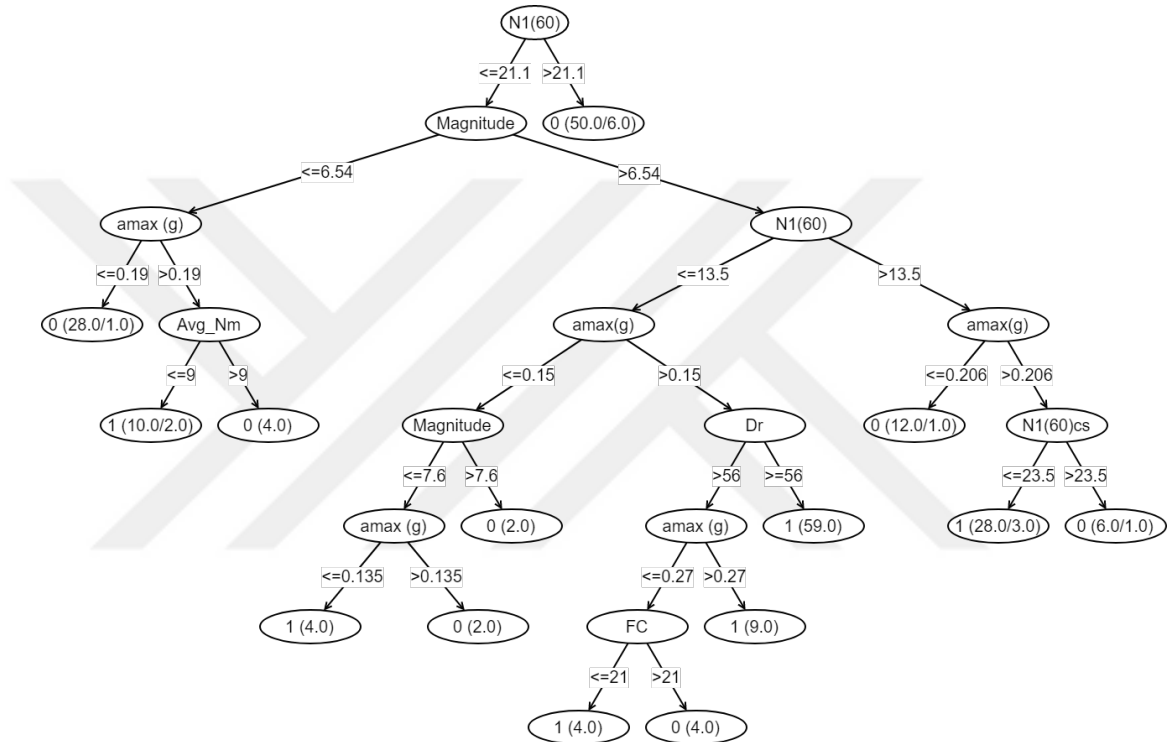
```

Şekil 2.1 WEKA girdileri

Şekil 2.2'de görülebileceği üzere WEKA %81,08'lik doğru yerleştirme yapmıştır. WEKA, Bölüm 2.2'de gösterilen 12 parametreyi zemin sıvılaşması olan etkilerine göre Şekil 2.3'te gösterildiği şekilde sıralamıştır.

=== Summary ===		
Correctly Classified Instances	180	81.0811 %
Kappa statistic	0.6205	
Mean absolute error	0.2217	
Root mean squared error	0.4146	
Relative absolute error	44.5074 %	
Root relative squared error	83.0759 %	
Total Number of Instances	222	

Şekil 2.2 WEKA çıktısı – 1

Şekil 2.3 WEKA çıktısı - 2

Şekil 2.3 karar ağacı olarak isimlendirilir ve örnek olarak şu şekilde yorumlanabilir:

- Karar ağacının en tepesinde $N_{1(60)}$ değerinin olması analiz edilen 12 parametre arasından sıvılaşmada en net etkin parametrenin $N_{1(60)}$ olduğunu gösterir.
- $N_{1(60)}$ değerinin 21,1'den büyük olduğu toplam 50 veri vardır. Bu verilerden 44 tanesinde sıvılaşma olmazken 6'sında sıvılaşma olmuştur. $N_{1(60)}$ değerinin 21,1 değerine göre durumu bu veri grubundaki en belirgin kriterdir.
- $N_{1(60)}$ değerinin 21,1 değerinden küçük olduğu durumlar için deprem büyüklüğü parametresine bakılmalıdır.

- Depremin büyüklüğü için 6,54 magnitüd değeri ayırıcıdır ancak depremin büyüklüğü tek başına belirleyici bir parametre değildir. Depremin büyüklüğünün bu değerden küçük ve büyük olmasına göre diğer parametrelere bakılmalıdır.
- Depremin büyüklüğünün 6,54'ten küçük olduğu durumlarda maksimum yer ivmesinin değeri belirleyicidir. Maksimum yer ivmesi değerinin 0,19'dan küçük olduğu 28 durum vardır. Bu durumların sadece 1 tanesinde sıvılaşma görülmüştür.

Bu doğrultuda Şekil 2.3'e bakıldığında $N_{1(60)}$ değeri, depremin büyüklüğü (M), maksimum yer ivmesi a_{maks} (g), ortalama SPT darbe sayısı, rölatif sıkılık ve ince tane oranının diğer parametrelere göre sıvılaşmada daha etkin olduğu sonucuna ulaşırız. Bu sonuçlar göz önünde bulundurularak bu çalışmada kullanılacak 5 parametre aşağıda verilmiştir.

- $N_{1(60)}$ değeri
- Depremin büyüklüğü
- Maksimum yer ivmesi - a_{maks}
- Efektif gerilme - σ'
- İnce tane oranı

2.2.2 Normalizasyon

Ampirik çalışmalar sırasında bir problemin çözümüne giderken sıklıkla farklı birimlerdeki verilerle işlem yapmak zorunda kalırız. Farklı sınır değerlere sahip veri gruplarının birbirleriyle olan ilişkilerini daha kolay belirlemek adına normalizasyon işleminden yararlanılabilir. Normalizasyon işleminde, farklı sınırlara ait veri gruplarındaki her bir veri için aynı sınır değerler içerisinde kalmak koşuluyla birimsiz bir değer atanır. Böylece sınır değerleri [0-100] olan bir veri grubu ile sınır değerleri [0.1-0,4] olan veri grubunu ortak bir paydada çözümleyebiliriz. Her aşamada olduğu gibi normalizasyon işleminin de birçok farklı yöntemi vardır. Bu çalışmada veri grubuna uygunluğu açısından doğrusal normalizasyon yöntemi seçilmiştir[36].

Bir veri grubundaki $K_1, K_2, K_3, K_4 \dots K_m$ verileri için bakacak olursak:

$$K_{ni} = \frac{K_i - K_{min}}{K_{maks} - K_{min}} \quad (2.1)$$

K_{ni} : i. verinin normalize edilmiş değeri.

K_i : Veri grubundan seçilen i. veri

K_{min} : Veri grubundaki en küçük değer

K_{maks} : Veri grubundaki en büyük değer olacak şekilde değerlendirilebilir.

Bu çalışmada kullanılan 5 parametrenin her biri farklı aralıkta değerlere sahiptir. Örneğin maksimum yer ivmesi - a_{maks} için değerler [0,0116 - 0,8400] aralığında değişirken depremin büyüklük değerleri [5,9 - 8,3] aralığında değişmektedir. Bu verilerle daha kolay çalışmak adına normalizasyon yöntemi kullanılmıştır. Çalışma verisi olarak ayrılan 163 veride tüm parametreler için normalizasyon işlemi yapılmıştır. Bu veriler Tablo 2.3'te gösterilmiştir.

Tablo 2.3'te gösterilen kısaltmaların tanımları:

t_1 : Efektif gerilme - σ' (kpa)	t_6 : Normalize t_5
t_2 : Normalize t_1	t_7 : Depremin büyüklüğü (M)
t_3 : İnce tane oranı (%)	t_8 : Normalize t_7
t_4 : Normalize t_3	t_9 : Maksimum yer ivmesi - a_{maks} (g)
t_5 : $N_{1(60)}$ değeri	t_{10} : Normalize t_9

Tablo 2.3 *Normalize edilmiş çalışma verileri*

<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>	<i>t₄</i>	<i>t₅</i>	<i>t₆</i>	<i>t₇</i>	<i>t₈</i>	<i>t₉</i>	<i>t₁₀</i>
1	68	0,3179	10	0,1087	8,2	0,1589	8,1	0,9167	0,2	0,2274
2	61	0,2715	30	0,3261	3,4	0,0416	8,1	0,9167	0,2	0,2274
3	39	0,1258	27	0,2935	1,7	0,0000	8,1	0,9167	0,2	0,2274
4	48	0,1854	0	0,0000	11,8	0,2469	7	0,4583	0,4	0,4689
6	41	0,1391	5	0,0543	4,7	0,0733	7,6	0,7083	0,09	0,0946
7	72	0,3444	2	0,0217	9,9	0,2005	7,6	0,7083	0,16	0,1791
8	43	0,1523	8	0,0870	12,7	0,2689	7,6	0,7083	0,16	0,1791
9	53	0,2185	5	0,0543	6,8	0,1247	7,6	0,7083	0,162	0,1816
10	81	0,4040	2	0,0217	22,7	0,5134	7,6	0,7083	0,18	0,2033
11	109	0,5894	2	0,0217	23,5	0,5330	7,6	0,7083	0,18	0,2033
12	100	0,5298	2	0,0217	11	0,2274	7,6	0,7083	0,16	0,1791
14	79	0,3907	0	0,0000	14,1	0,3032	7,6	0,7083	0,18	0,2033
16	67	0,3113	0	0,0000	35	0,8142	7,6	0,7083	0,18	0,2033
17	45	0,1656	36	0,3913	12,1	0,2543	7,5	0,6667	0,242	0,2781
18	38	0,1192	3	0,0326	16,5	0,3619	8,3	1,0000	0,213	0,2431
19	76	0,3709	5	0,0543	35,3	0,8215	8,3	1,0000	0,23	0,2636
20	45	0,1656	5	0,0543	23	0,5208	8,3	1,0000	0,23	0,2636
23	96	0,5033	55	0,5978	3,9	0,0538	6,61	0,2958	0,45	0,5292
24	96	0,5033	50	0,5435	8,1	0,1565	6,61	0,2958	0,45	0,5292
26	92	0,4768	50	0,5435	8,9	0,1760	7	0,4583	0,2	0,2274
28	92	0,4768	5	0,0543	11	0,2274	7	0,4583	0,3	0,3481
29	86	0,4371	3	0,0326	5	0,0807	7,5	0,6667	0,135	0,1490
30	71	0,3377	1	0,0109	14,3	0,3081	7,5	0,6667	0,135	0,1490
34	32	0,0795	3	0,0326	8,5	0,1663	7,6	0,7083	0,22	0,2516
36	75	0,3642	10	0,1087	31	0,7164	7,6	0,7083	0,5	0,5896
38	106	0,5695	20	0,2174	6,3	0,1125	7,5	0,6667	0,2	0,2274
39	156	0,9007	5	0,0543	7,6	0,1443	7,5	0,6667	0,2	0,2274
40	39	0,1258	4	0,0435	14,3	0,3081	7,5	0,6667	0,2	0,2274
41	44	0,1589	3	0,0326	13,6	0,2910	7,5	0,6667	0,2	0,2274
42	56	0,2384	50	0,5435	5,8	0,1002	7,5	0,6667	0,2	0,2274
43	67	0,3113	0	0,0000	12,8	0,2714	6,5	0,2500	0,1	0,1067
44	71	0,3377	20	0,2174	11,1	0,2298	6,5	0,2500	0,14	0,1550
45	45	0,1656	10	0,1087	5,5	0,0929	6,5	0,2500	0,12	0,1309
46	59	0,2583	5	0,0543	12,3	0,2592	6,5	0,2500	0,14	0,1550
47	79	0,3907	3	0,0326	14,1	0,3032	6,5	0,2500	0,14	0,1550
48	30	0,0662	5	0,0543	6,9	0,1271	6,5	0,2500	0,12	0,1309
49	42	0,1457	4	0,0435	9,6	0,1932	6,5	0,2500	0,12	0,1309
50	85	0,4305	5	0,0543	9,4	0,1883	6,5	0,2500	0,14	0,1550
52	56	0,2384	10	0,1087	5,4	0,0905	6,5	0,2500	0,12	0,1309
53	34	0,0927	7	0,0761	16,2	0,3545	6,5	0,2500	0,12	0,1309
54	42	0,1457	12	0,1304	11,8	0,2469	6,5	0,2500	0,12	0,1309
55	63	0,2848	60	0,6522	2,5	0,0196	6,5	0,2500	0,12	0,1309
58	71	0,3377	20	0,2174	11,1	0,2298	7,7	0,7500	0,24	0,2757
60	57	0,2450	10	0,1087	20,9	0,4694	7,7	0,7500	0,2	0,2274

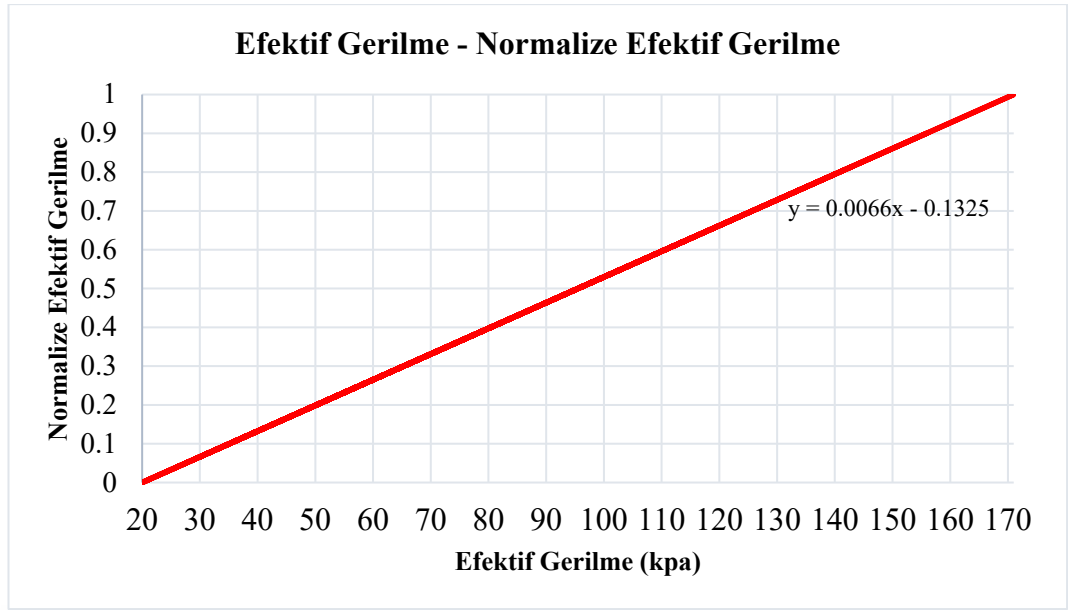
<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>	<i>t₄</i>	<i>t₅</i>	<i>t₆</i>	<i>t₇</i>	<i>t₈</i>	<i>t₉</i>	<i>t₁₀</i>
61	59	0,2583	5	0,0543	12,3	0,2592	7,7	0,7500	0,28	0,3240
62	73	0,3510	0	0,0000	17,6	0,3888	7,7	0,7500	0,28	0,3240
63	65	0,2980	26	0,2826	12,7	0,2689	7,7	0,7500	0,24	0,2757
64	79	0,3907	3	0,0326	14,1	0,3032	7,7	0,7500	0,24	0,2757
65	39	0,1258	4	0,0435	26,2	0,5990	7,7	0,7500	0,32	0,3723
66	30	0,0662	5	0,0543	6,9	0,1271	7,7	0,7500	0,32	0,3723
67	42	0,1457	4	0,0435	9,6	0,1932	7,7	0,7500	0,32	0,3723
68	85	0,4305	5	0,0543	9,4	0,1883	7,7	0,7500	0,24	0,2757
69	60	0,2649	10	0,1087	7,5	0,1418	7,7	0,7500	0,24	0,2757
70	56	0,2384	10	0,1087	5,4	0,0905	7,7	0,7500	0,24	0,2757
71	34	0,0927	7	0,0761	16,2	0,3545	7,7	0,7500	0,24	0,2757
72	42	0,1457	12	0,1304	11,8	0,2469	7,7	0,7500	0,24	0,2757
74	63	0,2848	60	0,6522	2,5	0,0196	7,7	0,7500	0,24	0,2757
75	47	0,1788	0	0,0000	15,1	0,3276	7,7	0,7500	0,24	0,2757
76	70	0,3311	0	0,0000	24,6	0,5599	7,7	0,7500	0,24	0,2757
77	42	0,1457	12	0,1304	37,8	0,8826	6,53	0,2625	0,78	0,9276
78	50	0,1987	18	0,1957	2,9	0,0293	6,53	0,2625	0,78	0,9276
79	56	0,2384	25	0,2717	16,2	0,3545	6,53	0,2625	0,78	0,9276
83	38	0,1192	30	0,3261	15,2	0,3301	6,53	0,2625	0,2	0,2274
84	20	0,0000	80	0,8696	4,6	0,0709	6,53	0,2625	0,24	0,2757
87	123	0,6821	27	0,2935	3,9	0,0538	6	0,0417	0,095	0,1007
88	62	0,2781	92	1,0000	6,2	0,1100	5,9	0,0000	0,32	0,3723
90	50	0,1987	64	0,6957	2,9	0,0293	5,9	0,0000	0,2	0,2274
91	38	0,1192	30	0,3261	15,2	0,3301	5,9	0,0000	0,2	0,2274
92	20	0,0000	80	0,8696	4,6	0,0709	5,9	0,0000	0,21	0,2395
93	45	0,1656	18	0,1957	15,2	0,3301	5,9	0,0000	0,21	0,2395
94	54	0,2252	30	0,3261	10,3	0,2103	5,9	0,0000	0,26	0,2999
95	35	0,0993	5	0,0543	17	0,3741	6,9	0,4167	0,168	0,1888
97	77	0,3775	0	0,0000	18,1	0,4010	6,8	0,3750	0,15	0,1671
98	42	0,1457	0	0,0000	13,3	0,2836	6,8	0,3750	0,11	0,1188
99	38	0,1192	3	0,0326	16,5	0,3619	7,7	0,7500	0,0116	0,0000
100	37	0,1126	1	0,0109	5,1	0,0831	7,7	0,7500	0,2	0,2274
103	42	0,1457	0	0,0000	13,3	0,2836	7,7	0,7500	0,283	0,3276
104	41	0,1391	3	0,0326	18,7	0,4156	7,7	0,7500	0,205	0,2335
105	41	0,1391	3	0,0326	13,8	0,2958	7,7	0,7500	0,205	0,2335
106	41	0,1391	5	0,0543	13,1	0,2787	7,7	0,7500	0,116	0,1260
107	79	0,3907	3	0,0326	8,7	0,1711	7,7	0,7500	0,205	0,2335
108	107	0,5762	4	0,0435	6,9	0,1271	7,7	0,7500	0,205	0,2335
109	54	0,2252	66	0,7174	4,2	0,0611	7,7	0,7500	0,052	0,0488
110	74	0,3576	8	0,0870	9,9	0,2005	7,7	0,7500	0,205	0,2335
111	81	0,4040	3	0,0326	13,5	0,2885	7,7	0,7500	0,205	0,2335
114	68	0,3179	2	0,0217	11,5	0,2396	7,7	0,7500	0,205	0,2335
117	34	0,0927	1	0,0109	23	0,5208	7,7	0,7500	0,205	0,2335
118	60	0,2649	3	0,0326	34,6	0,8044	7,7	0,7500	0,205	0,2335
120	53	0,2185	2	0,0217	20,3	0,4548	7,7	0,7500	0,205	0,2335
122	63	0,2848	2	0,0217	7,4	0,1394	7,7	0,7500	0,205	0,2335

<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>	<i>t₄</i>	<i>t₅</i>	<i>t₆</i>	<i>t₇</i>	<i>t₈</i>	<i>t₉</i>	<i>t₁₀</i>
123	64	0,2914	2	0,0217	5,6	0,0954	7,7	0,7500	0,205	0,2335
124	49	0,1921	2	0,0217	8,1	0,1565	7,7	0,7500	0,205	0,2335
125	55	0,2318	2	0,0217	23,5	0,5330	7,7	0,7500	0,205	0,2335
126	77	0,3775	4	0,0435	22,5	0,5086	7,7	0,7500	0,205	0,2335
127	46	0,1722	0	0,0000	25,9	0,5917	7,7	0,7500	0,205	0,2335
130	54	0,2252	30	0,3261	10,3	0,2103	6,22	0,1333	0,133	0,1465
131	42	0,1457	12	0,1304	37,8	0,8826	6,54	0,2667	0,156	0,1743
132	50	0,1987	18	0,1957	2,9	0,0293	6,54	0,2667	0,15	0,1671
133	56	0,2384	25	0,2717	16,2	0,3545	6,54	0,2667	0,13	0,1429
134	62	0,2781	92	1,0000	6,2	0,1100	6,54	0,2667	0,174	0,1960
135	32	0,0795	31	0,3370	4,62	0,0714	6,54	0,2667	0,16	0,1791
136	50	0,1987	64	0,6957	2,9	0,0293	6,54	0,2667	0,2	0,2274
137	38	0,1192	30	0,3261	15,2	0,3301	6,54	0,2667	0,18	0,2033
138	20	0,0000	80	0,8696	4,6	0,0709	6,54	0,2667	0,19	0,2154
140	54	0,2252	30	0,3261	10,3	0,2103	6,54	0,2667	0,206	0,2347
142	92	0,4768	8	0,0870	10,2	0,2078	6,93	0,4292	0,37	0,4326
143	35	0,0993	5	0,0543	21,4	0,4817	6,93	0,4292	0,28	0,3240
144	64	0,2914	30	0,3261	5,7	0,0978	6,93	0,4292	0,14	0,1550
146	55	0,2318	3	0,0326	14,9	0,3227	6,93	0,4292	0,28	0,3240
147	64	0,2914	3	0,0326	17,6	0,3888	6,93	0,4292	0,28	0,3240
148	35	0,0993	1	0,0109	22,6	0,5110	6,93	0,4292	0,28	0,3240
149	47	0,1788	1	0,0109	14,9	0,3227	6,93	0,4292	0,28	0,3240
150	48	0,1854	5	0,0543	21,2	0,4768	6,93	0,4292	0,28	0,3240
151	48	0,1854	4	0,0435	14,7	0,3178	6,93	0,4292	0,28	0,3240
152	101	0,5364	32	0,3478	9,9	0,2005	6,93	0,4292	0,39	0,4568
155	105	0,5629	20	0,2174	20,2	0,4523	6,93	0,4292	0,39	0,4568
156	89	0,4570	3	0,0326	15,4	0,3350	6,93	0,4292	0,28	0,3240
157	73	0,3510	50	0,5435	5,1	0,0831	6,93	0,4292	0,18	0,2033
159	73	0,3510	5	0,0543	34,4	0,7995	6,93	0,4292	0,28	0,3240
160	86	0,4371	8	0,0870	8,6	0,1687	6,93	0,4292	0,27	0,3119
162	67	0,3113	1	0,0109	18,4	0,4083	6,93	0,4292	0,28	0,3240
164	25	0,0331	35	0,3804	9,1	0,1809	6,93	0,4292	0,28	0,3240
166	90	0,4636	19	0,2065	13	0,2763	7,7	0,7500	0,25	0,2878
167	68	0,3179	2	0,0217	16,4	0,3594	7,6	0,7083	0,4	0,4689
169	47	0,1788	5	0,0543	25,9	0,5917	7,6	0,7083	0,47	0,5534
170	143	0,8146	50	0,5435	13,1	0,2787	6,69	0,3292	0,84	1,0000
171	101	0,5364	25	0,2717	27,2	0,6235	6,69	0,3292	0,51	0,6016
172	88	0,4503	64	0,6957	8,5	0,1663	6,69	0,3292	0,43	0,5051
173	105	0,5629	33	0,3587	11,6	0,2421	6,69	0,3292	0,51	0,6016
174	103	0,5497	15	0,1630	39,5	0,9242	6,9	0,4167	0,4	0,4689
175	54	0,2252	1	0,0109	36,6	0,8533	6,9	0,4167	0,4	0,4689
176	116	0,6358	1	0,0109	6,1	0,1076	6,9	0,4167	0,35	0,4085
177	72	0,3444	21	0,2283	17,8	0,3936	6,9	0,4167	0,4	0,4689
178	60	0,2649	0	0,0000	10,9	0,2249	6,9	0,4167	0,4	0,4689
179	65	0,2980	0	0,0000	24,1	0,5477	6,9	0,4167	0,5	0,5896
180	64	0,2914	2	0,0217	12,2	0,2567	6,9	0,4167	0,5	0,5896

<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>	<i>t₄</i>	<i>t₅</i>	<i>t₆</i>	<i>t₇</i>	<i>t₈</i>	<i>t₉</i>	<i>t₁₀</i>
181	107	0,5762	9	0,0978	27,4	0,6284	6,9	0,4167	0,6	0,7103
182	62	0,2781	5	0,0543	8,5	0,1663	6,9	0,4167	0,5	0,5896
183	72	0,3444	14	0,1522	24,7	0,5623	6,9	0,4167	0,5	0,5896
184	74	0,3576	15	0,1630	12,7	0,2689	6,9	0,4167	0,5	0,5896
187	60	0,2649	5	0,0543	25	0,5697	6,9	0,4167	0,6	0,7103
188	43	0,1523	5	0,0543	21,1	0,4743	6,9	0,4167	0,5	0,5896
189	171	1,0000	0	0,0000	42,6	1,0000	6,9	0,4167	0,7	0,8310
191	44	0,1589	0	0,0000	33,5	0,7775	6,9	0,4167	0,6	0,7103
192	79	0,3907	6	0,0652	38,6	0,9022	6,9	0,4167	0,6	0,7103
193	72	0,3444	10	0,1087	24	0,5452	6,9	0,4167	0,6	0,7103
194	51	0,2053	0	0,0000	24,6	0,5599	6,9	0,4167	0,5	0,5896
197	29	0,0596	10	0,1087	40,8	0,9560	6,9	0,4167	0,6	0,7103
199	49	0,1921	0	0,0000	17,9	0,3961	6,9	0,4167	0,4	0,4689
200	78	0,3841	10	0,1087	40,1	0,9389	6,9	0,4167	0,6	0,7103
201	41	0,1391	6	0,0652	29,1	0,6699	6,9	0,4167	0,5	0,5896
202	83	0,4172	50	0,5435	27,9	0,6406	6,9	0,4167	0,5	0,5896
205	36	0,1060	3	0,0326	31,6	0,7311	6,9	0,4167	0,6	0,7103
206	79	0,3907	0	0,0000	19,3	0,4303	6,9	0,4167	0,35	0,4085
209	50	0,1987	0	0,0000	15	0,3252	6,9	0,4167	0,4	0,4689
210	46	0,1722	10	0,1087	12,1	0,2543	6,9	0,4167	0,4	0,4689
212	43	0,1523	5	0,0543	8,3	0,1614	6,9	0,4167	0,4	0,4689
214	115	0,6291	2	0,0217	12,5	0,2641	6,9	0,4167	0,4	0,4689
215	96	0,5033	20	0,2174	6,8	0,1247	6,9	0,4167	0,34	0,3964
216	125	0,6954	20	0,2174	22,7	0,5134	6,9	0,4167	0,4	0,4689
217	140	0,7947	20	0,2174	19,5	0,4352	6,9	0,4167	0,4	0,4689
220	107	0,5762	25	0,2717	16,8	0,3692	6,9	0,4167	0,4	0,4689
222	46	0,1722	20	0,2174	14	0,3007	6,9	0,4167	0,25	0,2878

Tablo 2.3'te gösterilen değerlerin grafikleri şu şekildedir:

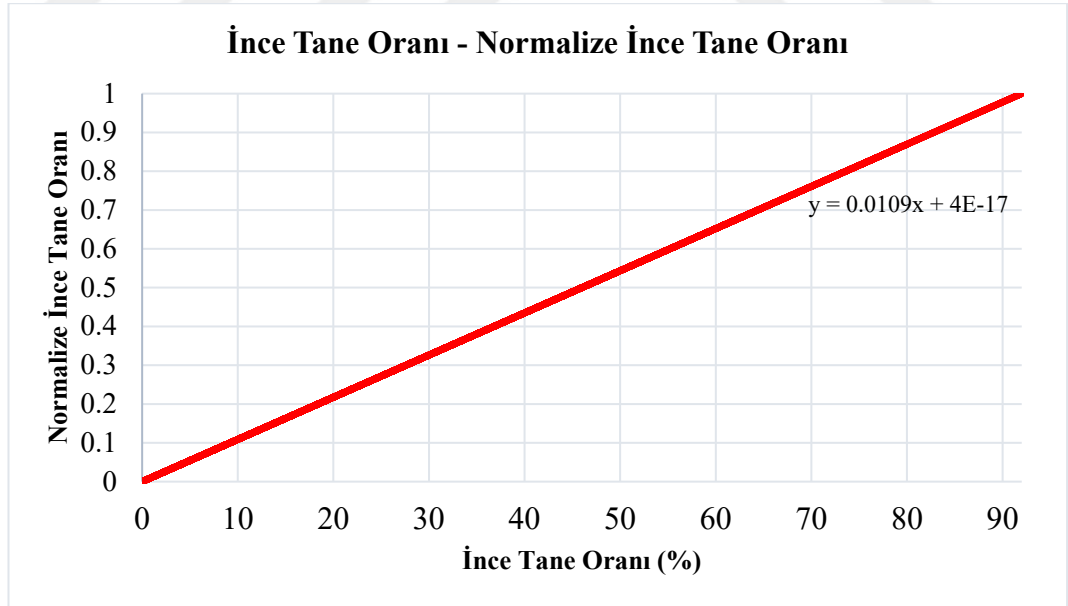
- Efektif gerilme - Normalize efektif gerilme grafiği Şekil 2.4'te
- İnce tane oranı - Normalize ince tane oranı grafiği Şekil 2.5'te
- $N_{1(60)}$ - Normalize $N_{1(60)}$ grafiği Şekil 2.6'da
- Deprem büyüklüğü - Normalize deprem büyüklüğü grafiği Şekil 2.7'de
- Maksimum yer ivmesi - Normalize maksimum yer ivmesi grafiği Şekil 2.8'de gösterilmiştir.

Şekil 2.4 Efektif gerilme normalizasyon grafiği

Şekil 2.4'te gösterilen grafiğin denklemi Denklem 2.2'de verilmiştir.

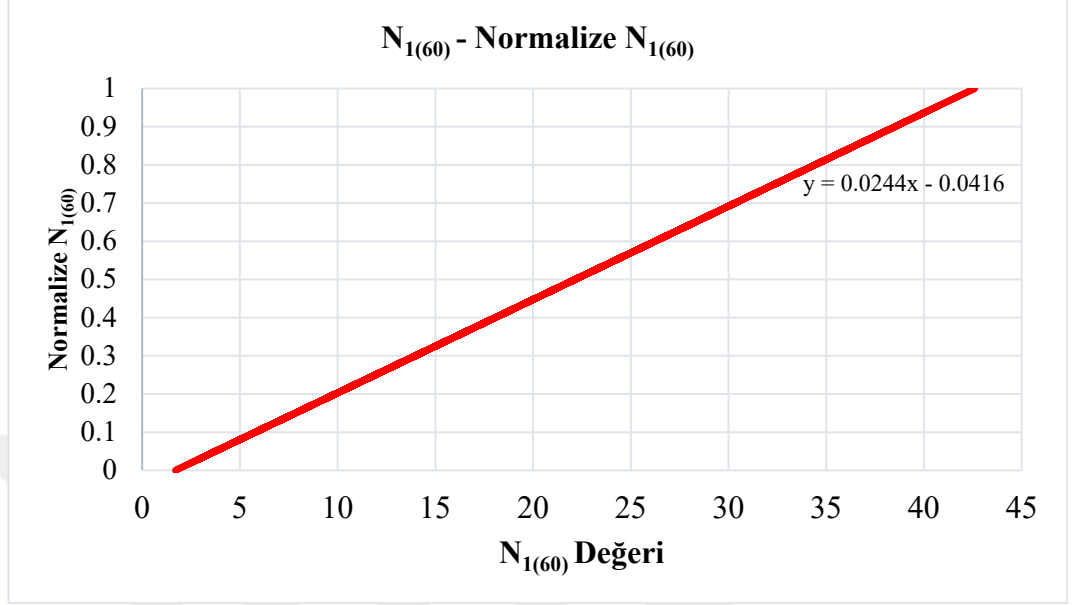
$$EFF = \frac{X - EFF_{min}}{EFF_{maks} - EFF_{min}} = \frac{X - 20,00}{171,00 - 20,00} \quad (2.2)$$

Şekil 2.5 İnce tane oranı normalizasyon grafiği

Şekil 2.5'te gösterilen grafiğin denklemi Denklem 2.3'te verilmiştir.

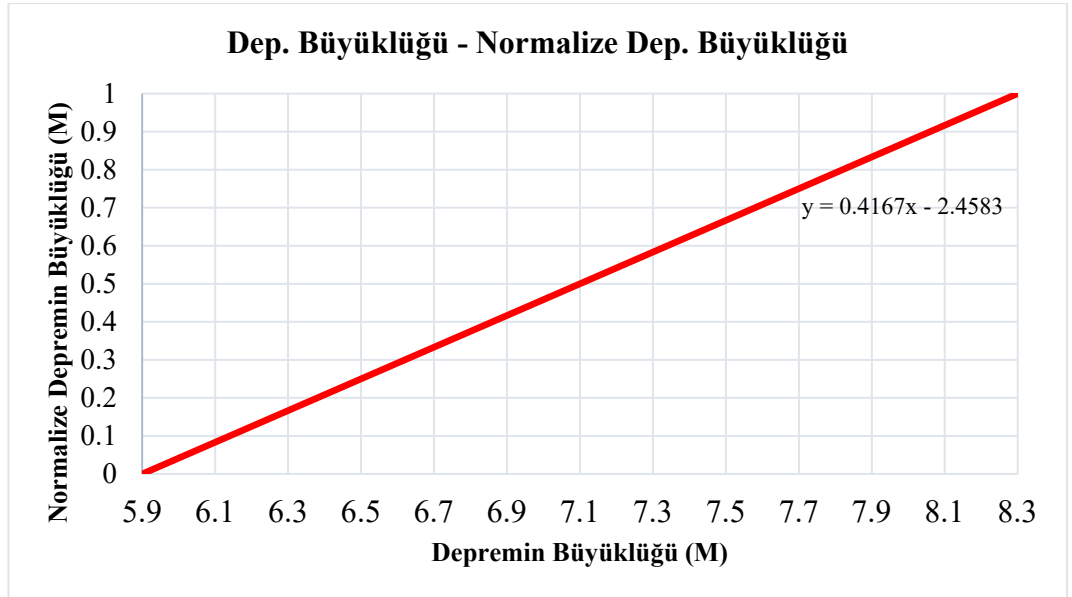
$$FC = \frac{X - FC_{min}}{FC_{maks} - FC_{min}} = \frac{X - 0,00}{92,00 - 0,00} \quad (2.3)$$

Şekil 2.6 $N_{1(60)}$ normalizasyon grafiği

Şekil 2.6’da gösterilen grafiğin denklemi Denklem 2.4’te verilmiştir.

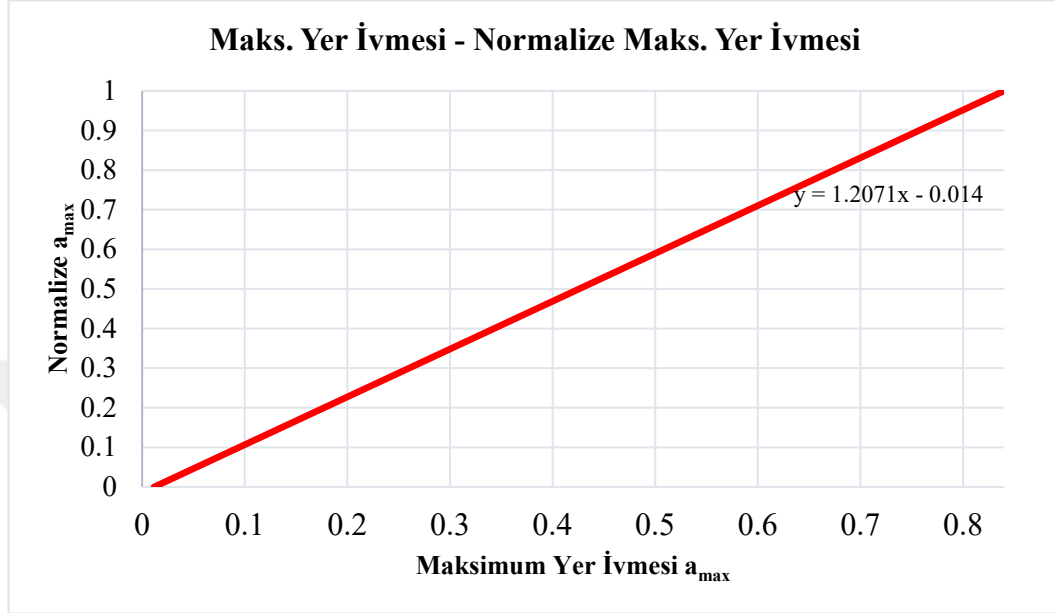
$$N = \frac{X - N_{min}}{N_{maks} - N_{min}} = \frac{X - 1,70}{42,60 - 1,70} \quad (2.4)$$

Şekil 2.7 Deprem büyüklüğü normalizasyon grafiği

Şekil 2.7’de gösterilen grafiğin denklemi Denklem 2.5’te verilmiştir.

$$M = \frac{X - M_{min}}{M_{maks} - M_{min}} = \frac{X - 5,90}{8,30 - 5,90} \quad (2.5)$$

Şekil 2.8 Maksimum yer ivmesi normalizasyon grafiği

Şekil 2.8’de gösterilen grafiğin denklemi Denklem 2.6’da verilmiştir.

$$A = \frac{X - A_{min}}{A_{maks} - A_{min}} = \frac{X - 0,01}{0,84 - 0,01} \quad (2.6)$$

2.2.3 Karides Sürüsü Algoritması

Karidesler, genellikle Avrupa denizlerinde ve Kuzey Amerika kıyılarında yaşayan deniz canlılarıdır. 7 yıla kadar yaşamlarını sürdürebilen bu deniz canlılarının yetişkinleri ortalama 6 cm uzunluğunda ve yaklaşık 1-2 gram ağırlığındadırlar. Bu boyutlarına rağmen dünya üzerindeki karideslerin, insan nüfusundan daha ağır bastığı tahmin edilmektedir[37]–[39].

Karideslerde, canlıların çoğunda ortak olarak görülen sürü oluşturma eğilimi vardır. [40]. Karideslerin, beslenme yeteneklerini birleştirerek daha verimli avlanmak,

dışarıdan bakıldığında daha büyük deniz canlısı gibi görünmek ve avcılardan korunmak gibi sebeplerden dolayı sürü oluşturdıkları bilinmektedir[41]. Sürü oluşturma eğilimi, doğaya karşı yaşam mücadelesi vermek adına karideslerin uyguladığı bir davranıştır. Sürüler, dışarıdan bakıldığında rastgele oluşumlar gibi gözükse de aslında bu eylem sistematik bir şekilde ilerlemektedir[42], [43].

Şekil 2.9 Antarktika Karidesi[37]

Penguenler, deniz kuşları gibi karidesle beslenen yırtıcılar bir karides sürüsüne saldırdığında sürü aniden dağılır. Bu olay sürüdeki karides yoğunluğunun azalmasına yol açar. Tehlike geçtikten sonra sürünün tekrar oluşması iki temel parametre altında birçok değişkene bağlıdır. İki temel parametre ise; karides yoğunluğunu artırmak ve yiyeceğe ulaşmaktır. Bu bağlamda karides bireyleri en yüksek yoğunluğa ve yiyecek için kullanılabilecek iyi çözüme doğru hareket eder. Karides sürüsü algoritması Amir Hossein Gandomi ve Amir Hossein Alavi tarafından bu sürecin işleyişinin modellenmesi ile geliştirilmiştir[8].

Karides bireylerini ele aldığımızda karides sürüsü, her bir karides hareketinin birleşiminden oluşur. Bu aşamada her karidesin bir fonksiyonu olduğunu ve karides sürüsünün ise bu fonksiyonların bir kombinasyonu olduğunu görebiliriz. Karides bireylerinin fonksiyonları ise 3 temel parametreye bağlıdır[41].

- Diğer karideslerin tetiklediği hareket (Ni)
- Yiyecek arama hareketi (Fi)

- Rastgele yayılma hareketi (D_i)

Optimizasyon algoritmalarının yeterli bir çalışma alanına ihtiyaç duyduğu bilinmektedir. Bunun için n boyutlu karar uzayında genelleştirilmiş bir Lagrangian modeli Denklem 2.7’de verilmiştir. X_i i. Karides bireyinin amaç fonksiyonudur.

$$\frac{dX_i}{dt} = N_i + F_i + D_i \quad (2.7)$$

2.2.3.1 Diğer Karideslerin Tetiklediği Hareket (N_i)

Literatürdeki çalışmalara göre karides bireyleri sürünün yoğunluğunu yüksek tutmaya ve beraber hareket etmeye çalışırlar[41].

$$N_i^{yeni} = N^{maks} a_i + \omega_n N_i^{eski} \quad (2.8)$$

$$a_i = a_i^{lokal} + a_i^{hedef} \quad (2.9)$$

Denklem 2.8’de N^{maks} tetiklenen maksimum hızdır. ω_n [0,1] aralığında tetiklenen hareketin atalet ağırlığı ve N_i^{eski} tetiklenen son harekettir. Denklem 2.9’da komşular tarafından sağlanan yerel etki a_i^{lokal} ve en iyi karides bireyi tarafından sağlanan etki ise a_i^{hedef} olarak tanımlanmıştır.

Komşuluk sınırı içerisinde kalan karideslerin birbirleri arasında itici ve çekici bir eğilim olduğu kabul edilebilir. Karides sürüsü algoritmasında bu değer Denklem 2.10 olarak belirlenmiştir. Denklem 2.10’da gösterilen NN toplam komşu sayısıdır ve j değeri NN değerine kadar artarak gitmektedir.

$$a_i^{lokal} = \sum_{j=1}^{NN} \hat{K}_{i,j} \hat{X}_{i,j} \quad (2.10)$$

$$\hat{X}_{i,j} = \frac{X_j - X_i}{\|X_j - X_i\| + \varepsilon} \quad (2.11)$$

$$\hat{K}_{i,j} = \frac{K_i - K_j}{K^{enk} - K^{eni}} \quad (2.12)$$

Denklem 2.11’de eklenen ε değişkeni algoritmanın yerel aramada sırasında kendisini tekrar edip, sıkışıp kalmaması için eklenmiştir. Denklem 2.12’de K^{enk} ve K^{eni} olarak tanımlanan değişkenler sırasıyla karideslerin en kötü ve en iyi uygunluk değerleridir. K_i i. karides bireyinin amaç fonksiyonu, K_j ise j. komşu bireyin amaç fonksiyonudur.

$$d_{s,i} = \frac{1}{5N} \sum_{j=1}^N \|X_i - X_j\| \quad (2.13)$$

Komşuluk seçiminde ise farklı stratejiler seçilebilir. Karides sürüsü algoritmasında komşuluk seçimi hissedilen uzaklık değeri belirlenerek yapılır. Denklem 2.13’te gösterilen $d_{s,i}$ i. karides bireyinin hissedilen uzaklığını temsil eder. N değeri ise toplam karides sayısıdır. Seçilen i. karidese komşu olan her bir j. karides için aralarındaki mesafeye bakılır. Bu değer $d_{s,i}$ değerinden küçükse seçilen i. ve j. karides bireyleri komşu kabul edilir. Komşu olmaları birbirlerinden etkilenecekleri anlamına gelir. Amaç fonksiyonu optimum olan karides bireyinin seçilen i. karides üzerindeki etkisi Denklem 2.14’te gösterilmiştir. Denklem 2.15’de tanımlanan C^{eni} ise en iyi uygunluğa sahip karides bireyinin i. karidese uyguladığı bir etki katsayısıdır.

$$a_i^{hedef} = C^{eni} \hat{R}_{i,eni} \hat{X}_{i,eni} \quad (2.14)$$

$$C^{eni} = 2 \left(rand + \frac{I}{I_{maks}} \right) \quad (2.15)$$

Denklem 2.15’te gösterilen *rand* parametresi optimizasyonun doğruluğunu artırmak için eklenen 0-1 aralığındaki bir değerdir. *I* iterasyon sayısı ve *I_{maks}* maksimum iterasyon sayısıdır.

2.2.3.2 Yiyecek arama hareketi (F_i)

Yiyecek arama hareketi iki ana parametreye bağlıdır. Bunlar yiyeceğin yeri ve önceki deneyimlere bağlı tanımlanan bir denklemdir. Denklem 2.16’da i. karides bireyi için yiyecek arama hareketi gösterilmiştir.

$$F_i = V_f \beta_i + \omega_f F_i^{eski} \quad (2.16)$$

$$\beta_i = \beta_i^{yiyecek} + \beta_i^{eni} \quad (2.17)$$

$$\beta_i^{eni} = \hat{K}_{i,ieni} \hat{X}_{i,ieni} \quad (2.18)$$

Denklem 2.16’da tanımlanan V_f yiyecek arama hızı, ω_f yiyecek arama hareketinin $[0,1]$ aralığındaki atalet ağırlığı, F_i^{eski} son yiyecek arama hareketidir. Denklem 2.17’de gösterilen β_i ise yiyeceğin çekiciliği olan $\beta_i^{yiyecek}$ ve şu ana kadarki en iyi amaç fonksiyonu olan β_i^{eni} değişkenine bağlı bir değerdir. β_i^{eni} Denklem 2.18’de gösterilmiştir. Yiyeceğin etkisi konumu ile tanımlanmıştır. Önce yiyeceğin yeri, ardından yiyeceğin çekiciliğinin hesaplanması gerekir. Denklem 2.19’da gösterilen yiyeceğin yeri ise her iterasyondan sonra yenilenir.

$$X^{yiyecek} = \frac{\sum_{i=1}^N \frac{1}{K_i} X_i}{\sum_{i=1}^N \frac{1}{K_i}} \quad (2.19)$$

$$\beta_i^{yiyecek} = C^{yiyecek} \hat{K}_{i,yiyecek} \hat{X}_{i,yiyecek} \quad (2.20)$$

$$C^{yiyecek} = 2 \left(1 - \frac{I}{I_{maks}} \right) \quad (2.21)$$

Denklem 2.20’de gösterilen yiyecek etkisi $C^{yiyecek}$ zamanla azalan bir etkidir ve Denklem 2.21’de tanımlanmıştır.

2.2.3.3 Rastgele Yayılma Hareketi (D_i)

Karides bireylerinin rastgele yayılma hareketi, yayılma hızı ve hareket yönü ile formüle edilir.

$$D_i = D^{maks} \delta \quad (2.22)$$

Denklem 2.22’de gösterilen D^{maks} maksimum yayılma hızı ve δ ise hareketin yönüdür. Wolpert and Macready [44] D^{maks} için $[0.002, 0.010]$ (ms^{-1}) sınır değerleri içerisinde kalan bir değerin kullanılması önerisinde bulunmuşlardır. Bunun nedeni ise daha az hareket ile karides bireylerinin daha iyi konumlanmasıdır. Yine rastgele yayılma hareketini doğrudan azaltmaya yönelik bir katsayı daha eklemişlerdir. Denklem 2.23’te rastgele yayılma hareketinin son hali gösterilmiştir.

$$D_i = D^{maks} \left(1 - \frac{I}{I_{maks}} \right) \delta \quad (2.23)$$

2.2.3.4 Hareketlerin İşleyişi

Tanımlanan hareketler genel olarak her bir karides bireyinin konumunu en iyiye götürmek için çalışır. Yiyecek arama ve rastgele yayılma hareketleri karides sürüsü algoritmasını güçlü bir algoritma yapan iki temel strateji içerir. Algoritmada, i. karides bireyinin hareketlerinden herhangi birinde, hareket parametresinde en iyi olan parametreler her zaman çekici etki sağlar, tam tersinde ise itici etki görülür. Denklem 2.24'te t anından Δt kadar ilerleyen zaman için bir tanımlama yapılmıştır.

$$X_i(t + \Delta t) = X_i(t) + \Delta t \frac{dX_i}{dt} \quad (2.24)$$

$$\Delta t = C_t \sum_{j=1}^{NV} (UB_j - LB_j) \quad (2.25)$$

Denklem 2.25'de NV toplam değişken sayısını, UB_j ve LB_j sırasıyla üst ve alt sınır değerleri, C_t ise $[0,2]$ aralığında ampirik bir değeri temsil eder.

2.2.3.5 Başlangıç Parametreleri

Karides sürüsü algoritmasının başlangıç parametreleri vardır. Bunlardan bazıları:

- NR: Çalışma Sayısı
- NK: Karides Sayısı
- MI: İterasyon Sayısı
- C_flag (1/0): Çaprazlama var ya da yok şeklindedir.

Bu parametreler diğer parametrelerden bağımsız olarak oluşturulmuştur. Bu çalışmada çalışma sayısı ve karides sayısı sabit tutulmuştur ve sırasıyla 10 ve 25 olarak çalışılmıştır. İterasyon sayısı tüm denemelerde sabit 200'dür. Karides sürüsü algoritmasına, performansı artırmak için çaprazlama ve mutasyon genetik operatörleri eklenmiştir. Bu çalışmada doğruluğu artırmak adına çaprazlama ve mutasyonlar açık olarak işlem yapılmıştır.

Diğer başlangıç parametreleri ise algoritmanın kendi içerisinde verilmiş parametrelerdir[8]. Bunlar;

- Denklem 2.16’da gösterilen V_f (Yiyecek arama hızı) : $0,02 \text{ ms}^{-1}$
- Denklem 2.22’de gösterilen $D_{\max}$ (Maksimum yayılma hızı) : $0,005 \text{ ms}^{-1}$
- Denklem 2.8’de gösterilen $N_{\max}$ (Tetiklenen maksimum hız) : $0,01 \text{ ms}^{-1}$ şeklindedir.

2.2.3.6 Karides Sürüsü Algoritmasının İşleyişi

Karides sürüsü algoritmasını genel adımları aşağıdaki gibidir[8];

- I. Veri yapıları: Algoritma parametrelerinin, sınırların vs. belirlenmesi.
- II. Başlatma: Arama alanında ilk popülasyonun rastgele oluşturulması.
- III. Uygunluk Değerlendirmesi: Pozisyonlarına göre karides bireylerinin değerlendirilmesi
- IV. Hareket Hesaplama:
  - Diğer karideslerin tetiklediği hareket
  - Yiyecek arama hareketi
  - Rastgele Yayılma hareketi
- V. Genetik Operatörleri Uygulama
- VI. Güncelleme: Arama alanındaki karides bireylerinin konumunun güncellenmesi
- VII. Tekrarla: Durdurma şartı sağlanana kadar III. Adıma geri dön.
- VIII. Bitir

Algoritmanın pseudo kodu[45] şu şekildedir :

1. Başlat
2. Başlangıç parametrelerini seç
3. Ön hesaplamaları yap
4. İlk karides pozisyonlarını seç
5. Tüm iterasyonlar için yap
  - 5.1. Popülasyon ölçümü
  - 5.2. Tüm karidesler için yap

- 5.2.1. Diğer karideslerin neden olduğu hareket
- 5.2.2. Yiyecek arama hareketi
- 5.2.3. Rastgele yayılma hareketi
- 5.2.4. Çaprazlama ve Mutasyon
- 5.2.5. Karides pozisyonlarını güncelle
- 5.3. Geçerli en iyi sonucu seç
- 6. Bitir

Verileri optimize etmek için literatürde bugüne kadar yapılan çalışmalar kapsamında genetik algoritma, parçacık sürüsü algoritması, karınca kolonisi algoritması, yapay arı kolonisi algoritması gibi geleneksel optimizasyon algoritmaları kullanılmıştır. Liangliang Li, Yongquan Zhou ve Jian Xie 2014 yılında yayınladıkları “A Free Search Krill Herd Algorithm for Functions Optimization” makalesinde karides sürüsü algoritma tabanının üstünlüklerinden bahsetmişlerdir[9]. Bu çalışmada geleneksel optimizasyon algoritmaları karşılaştırılmıştır ve 14 farklı test fonksiyonuyla sınanmıştır. Bu kapsamda karides sürüsü algoritma tabanının geleneksel diğer algoritmalara göre daha iyi sonuçlar verdiği görülmüştür. Bu çalışmada karides sürüsü algoritmasının seçilmesinin sebebi daha yüksek doğrulukla problemi çözümlemesidir.

2.2.4 Amaç Fonksiyonunun Belirlenmesi

Amaç fonksiyonu; hedeflenen sonuca, sahip olunan parametreler yardımıyla ulaşmak için oluşturulmuş fonksiyona denir. Optimizasyon algoritmalarında amaç fonksiyonunun veri setine uygunluğu çok önemlidir. Çalışılan veri grubundaki veriler ile amaç fonksiyonu arasındaki uyumsuzluk optimizasyonun doğruluğunu ve çalışma süresini doğrudan etkiler. Bu sebeple amaç fonksiyonunun veri grubundaki etkilerini görmek amacıyla bu çalışmada literatürde sıkça kullanılan 5 farklı denklem modeliyle çalışılmıştır. Bu denklem modelleri ise şu şekildedir:

- Linear Model

$$Lm = M * X_1 + FC * X_2 + EFF * X_3 + N * X_4 + A * X_5 + X_6 \quad (2.26)$$

- Power Model

$$Pm = X_1 * M^{X_2} + X_3 * FC^{X_4} + X_5 * EFF^{X_6} + X_7 * N^{X_8} + X_9 * A^{X_{10}} + X_{11} \quad (2.27)$$

- Exp. Model

$$Em = X_1 * e^{X_2 M} + X_3 * e^{X_4 FC} + X_5 * e^{X_6 EFF} + X_7 * e^{X_8 N} + X_9 * e^{X_{10} A} + X_{10} \quad (2.28)$$

- Quad. Model

$$Qm = X_1 * M^2 + X_2 * FC^2 + X_3 * EFF^2 + X_4 * N^2 + X_5 * A^2 + X_6 * M * FC + X_7 * M * EFF + X_8 * M * N + X_9 * M * A + X_{10} * FC * EFF + X_{11} * FC * N + X_{12} * FC * A + X_{13} * EFF * N + X_{14} * EFF * A + X_{15} * N * A + X_{16} \quad (2.29)$$

- Semi-Quad. Model

$$Sm = X_1 * M^2 + X_2 * FC^2 + X_3 * EFF^2 + X_4 * N^2 + X_5 * A^2 + X_6 * \sqrt{M * FC} + X_7 * \sqrt{M * EFF} + X_8 * \sqrt{M * N} + X_9 * \sqrt{M * A} + X_{10} * \sqrt{FC * EFF} + X_{11} * \sqrt{FC * N} + X_{12} * \sqrt{FC * A} + X_{13} * \sqrt{EFF * N} + X_{14} * \sqrt{EFF * A} + X_{15} * \sqrt{N * A} + X_{16} \quad (2.30)$$

X_n : Bilinmeyen

M : Deprem büyüklüğü (Normalize değeri)

FC : İnce tane oranı (Normalize değeri)

EFF : Efektif gerilme (Normalize değeri)

N : $N_{1(60)}$ değeri (Normalize değeri)

A : Maksimum yer ivmesi (Normalize değeri)

2.2.5 Hata Payı Ölçümü

Bir optimizasyonun doğruluğu, amaç fonksiyonu çıktısının hedeflenen sonuca yakınlığıyla ölçülür. Bu bağlamda optimizasyon algoritmalarının hata payı ölçümünde genellikle kullanılan yöntemler vardır. Bunlar ortalama hata, ortalama yüzde hata, ortalama mutlak hata, ortalama kare hata, kök ortalama kare hata vb. hata payı ölçüm

yöntemleridir. Bu yöntemler, kullanılan verilere bağlı olarak hata payını doğru ölçebilir ancak bu hata payı ölçüm yöntemlerinin çoğunda fonksiyonun paydasında amaç fonksiyonunun çıktısını görebiliriz. Bu genel çalışmalar için bir sorun teşkil etmez ancak bu çalışmanın amaç fonksiyonunun çıktısı sınıflaşma var ya da sınıflaşma yok şeklindedir. Bu da bilgisayar dilinde 1 ya da 0 sonuçlarına karşılık gelmektedir. Hem sınıflaşma kontrolünün 1 ve 0'dan oluşması hem de amaç fonksiyonu çıktısının 1 ve 0'dan oluşması bu hata payı ölçüm yöntemlerinde sonucu ya sonsuza yakınsatır ya da tanımsız bir sayı ortaya çıkmasına yol açar. Bu doğrultuda, hata payını doğru ölçmek amacıyla geleneksel hata payı ölçüm yöntemleri kullanılamamıştır. Çalışmada kullanılan hata payı ölçüm yöntemi karışıklık matrisidir[46]. Bu yöntemde temel olarak amaç tahmin edilen sonuçların amaç fonksiyonu sonuçlarıyla karşılaştırılıp hata payının ölçülmesidir. Kullanılan bu yöntem çalışmanın mantığıyla uyduğu için seçilmiştir.

Şekil 2.10'da gösterilen TN, FP, FN, TP parametreleri ile ilgili bazı tanımlamalar şu şekildedir:

- Başlangıç için TN, FP, FN ve TP parametreleri 0 değerini alır.
- Gerçek saha şartlarında sınıflaşma olmuş bir veri kaydı için amaç fonksiyonu da sınıflaşma olur sonucunu verirse bu doğru bir tahmindir ve TP (True Positive) değeri 1 artırılır.
- Gerçek saha şartlarında sınıflaşma olmuş bir veri kaydı için amaç fonksiyonu da sınıflaşma olmaz sonucunu verirse bu yanlış bir tahmindir ve FN (False Negative) değeri 1 artırılır.
- Gerçek saha şartlarında sınıflaşma olmamış bir veri kaydı için amaç fonksiyonu da sınıflaşma olur sonucunu verirse bu yanlış bir tahmindir ve FP (False Positive) değeri 1 artırılır.
- Gerçek saha şartlarında sınıflaşma olmamış bir veri kaydı için amaç fonksiyonu da sınıflaşma olmaz sonucunu verirse bu doğru bir tahmindir ve TN (True Negative) değeri 1 artırılır.
- Bu işlemlerin sonunda her bir veri kaydı sadece bir parametreyi artıracak için TN, FP, FN ve TP değerlerinin toplamı çalışmadaki veri sayısına eşit olmalıdır.

Tüm veriler sınıflandırıldıktan sonra optimizasyonun doğruluğu Denklem 2.31’de gösterildiği şekilde hesaplanır.

$$\text{Doğruluk} = \frac{TP + TN}{TN + FP + FN + TP} \quad (2.31)$$

SIVILAŞMA			
		TAHMİN	
		YOK	VAR
GERÇEK	YOK	TN	FP
	VAR	FN	TP

Şekil 2.10 Karışıklık matrisi şeması

Bu çalışmada bütün hata payı çıktıları karışıklık matrisi yardımıyla belirlenmiştir.

2.2.6 Optimizasyonun Uygulanması

Optimizasyon, kelime anlamı olarak eldeki verilerle yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan ürünün belirlenen şartlara göre en iyi hale getirilmesidir. Bu şartlar genellikle ekonomik bakımdan ya da zaman açısından sistemi zorlarlar. Belirlenen bu şartları sağlayıp her açıdan dengeyi sağlama işlemine optimizasyon işlemi adı verilir. Burada temel amaç sistemin performansını en üst seviyeye çıkarmaktır.

Bu çalışmada optimizasyon işlemi bilgisayar ortamında MATLAB programının yardımıyla yapılmıştır. Optimizasyonda kullanılan algoritma Amir Hossein Alavi, Amir Hossein Gandomi tarafından 2012 yılında yayınlanan Karides Sürüsü Algoritması[8] seçilmiştir. Kullanılan versiyon MATLAB R2016a'dır [47] (9.0.0.341360). Optimizasyon işlemi için kullanılacak olan karides sürüsü algoritmasının MATLAB kaynak kodu, karides sürüsü algoritmasının yazarları tarafından MathWorks'e yüklenmiştir[48]. Bu çalışmada MathWorks üzerinden erişilen kod ile çalışılmıştır.

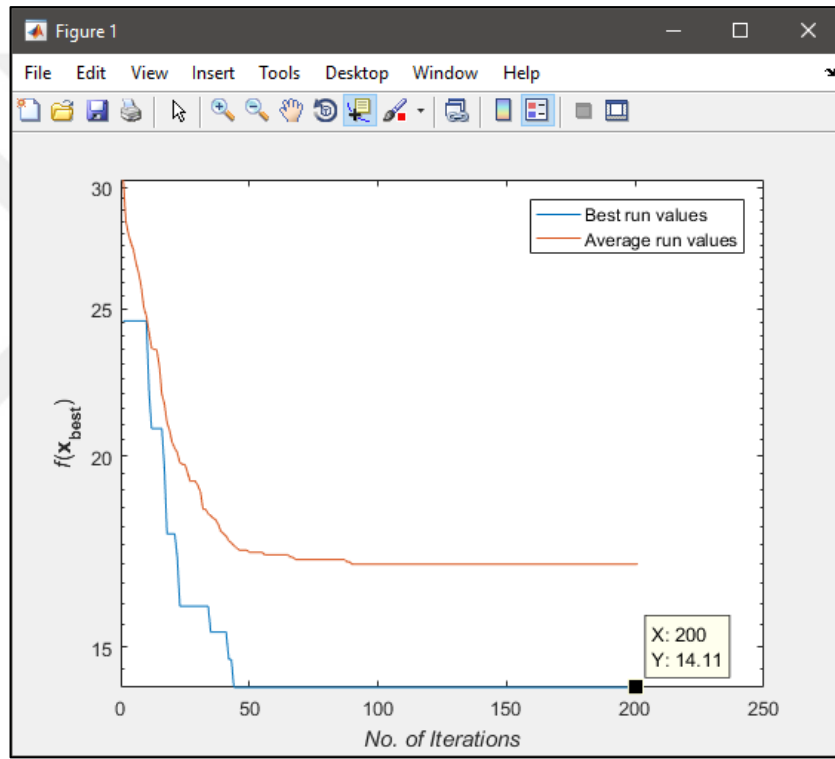
Optimizasyon sırasında kullanılan verilerin tümü Tablo 2.3'te gösterilen normalize verilerdir. Normalize verilerin hepsi tek bir çizelgede toplanmıştır. Bu sayede 5 model için de aynı çizelge kullanılabilmiştir.

Optimizasyon işlemi yapılırken Bölüm 2.2.4'te gösterilen her bir model için ayrı bir çalışma yapılmıştır. Başlangıç parametreleri için Bölüm 2.2.3.5'te detaylı olarak gösterilen karides sürüsü algoritmasının temel parametre değerleri kullanılmıştır. İterasyon sayısı olarak 200 iterasyon sayısı seçilmiştir. Bu çalışma kapsamında her bir model ile 100 kez çalışma yapılmıştır. Yapılan 100 tekrar sonucunda elde edilen sonuçlar irdelenmiştir. Her modelin kendi katsayıları vardır. Bu katsayılar X değişkeniyle tanımlanmıştır.

Bölüm 2.2.3.6'da bahsedildiği üzere algoritma her çalışmasında rastgele başlangıç değerleri seçmektedir. Bu sebeple amaç fonksiyonun çıktısı her bir çalıştırma için farklı sınır değerleri arasında değişmektedir. Örneğin, aynı model için yapılan iki çalışmada amaç fonksiyonunun sonuçları birinde $[-750,1500]$ aralığında değişirken diğerinde $[3500,7500]$ aralığında olabilir. Bunu önlemek adına amaç fonksiyonlarının sonuçları da normalize edilmiştir. Bu işlem sonuçların $[0,1]$ aralığında değerler almasını sağlar ve sınırlaşmanın olup olmayacağını belirlemek daha kolay olacaktır. Bu aşamada amaç fonksiyonunun çıktısı 0,5'ten küçük ise 0; 0,5'ten büyük ise 1 olarak kabul edilmiştir.

Modellerin hata payı değerlerini görebilmek için Bölüm 2.2.5'te gösterilen hata payı ölçüm tekniği amaç fonksiyonlarının devamına eklenmiştir. Amaç fonksiyonunun çıktısına göre gerçek saha şartlarındaki durum ile karşılaştırılmış ve gereken TN, FP, FN ve TP değerleri belirlenmiştir. Denklem 2.31'den bulunan doğruluk payı 1'den çıkartılıp hata payı bulunmuştur. Bu hata payı da yüzdelik okunabilmesi için 100 ile çarpılmıştır. Bu sayede çıktı grafiklerinden modellerin hata payları direkt olarak okunabilecektir.

Bölüm 2.2.6'da gösterilen grafikler için örnek olarak:

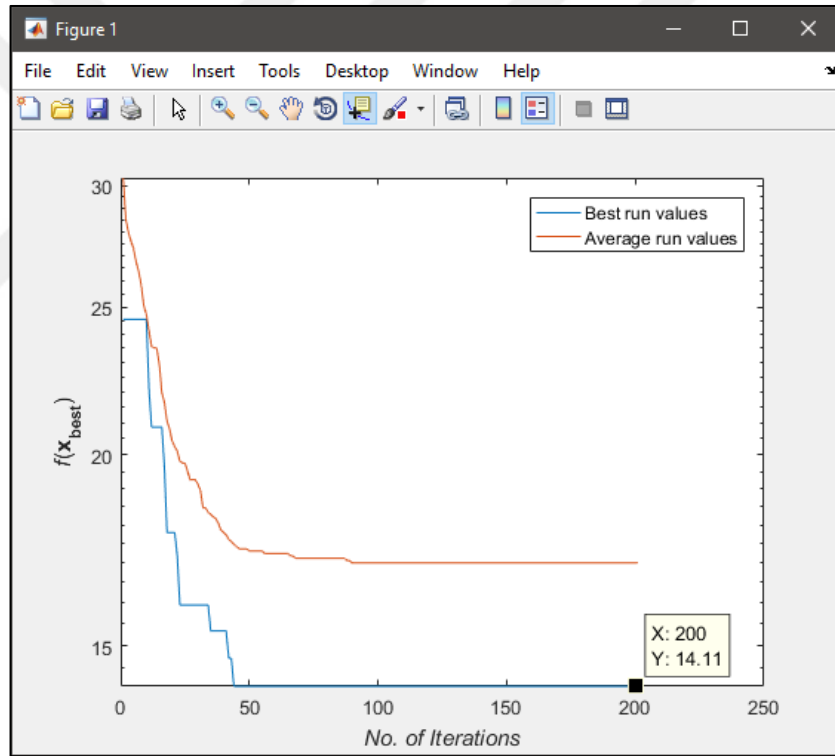

- Turuncu renkli eğri: Çalışmadaki amaç fonksiyonunun ortalama hata payını
- Mavi renkli eğri: Çalışmadaki amaç fonksiyonunun en düşük hata payını
- Grafiğin X ekseni: İterasyon sayısını
- Grafiğin Y ekseni: Amaç fonksiyonu değerlerini gösterir. Burada okunan değerler yüzdelik hata payına karşılık gelmektedir.
- Sarı taralı alanda gösterilen Y değeri ise son iterasyon sonucunda elde edilen minimum hata payı değerinin yüzde değerini göstermektedir.

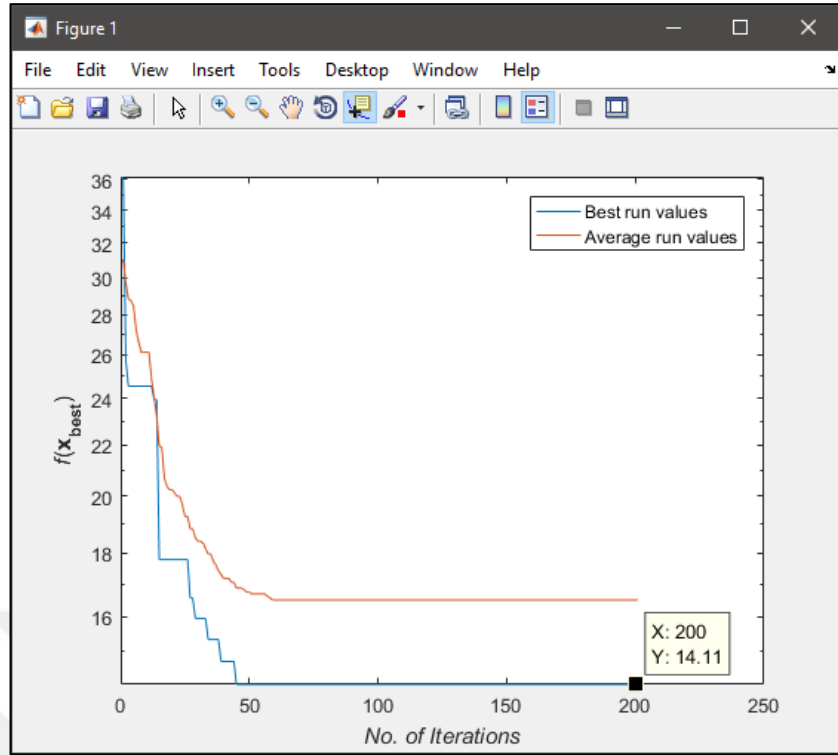
2.2.6.1 Linear Model

Linear model için oluşturulan amaç fonksiyonu Denklem 2.26’da gösterilmiştir. Linear modelin kaynak kodu Ek.3’te gösterilmiştir. 200 iterasyon sonunda modelin ulaştığı bazı hata payı grafikleri Şekil 2.11, Şekil 2.12, Şekil 2.13 ve Şekil 2.14’te gösterilmiştir. Bu grafiklerden, amaç fonksiyonunun hata payının ortalama 50. iterasyona kadar düştüğü sonrasında ise sabit kaldığı görülmektedir. Fonksiyonun 50. iterasyondan sonra yaklaşık 150 deneme boyunca %14,11’lik hata payında sabit kalması, amaç fonksiyonunun hedef sonuca daha çok yaklaşmadığını göstermektedir. Linear model minimum %14,11’lik hata payına sahiptir. 100 deneme sonucunda elde edilen ortalama hata payı değeri ise %14,87’dir.

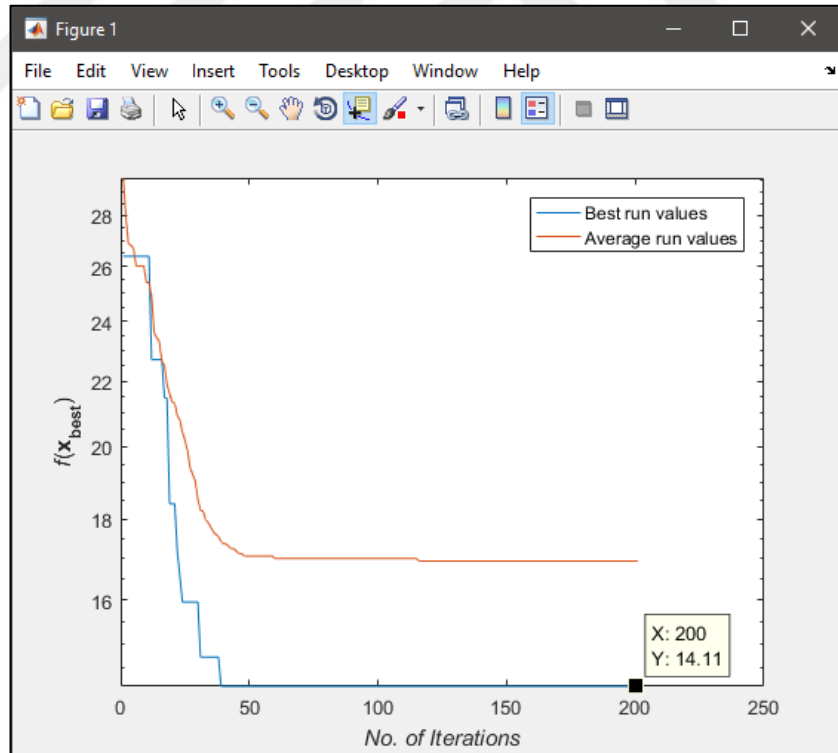
$$Lm = M * X_1 + FC * X_2 + EFF * X_3 + N * X_4 + A * X_5 + X_6 \quad (2.26)$$

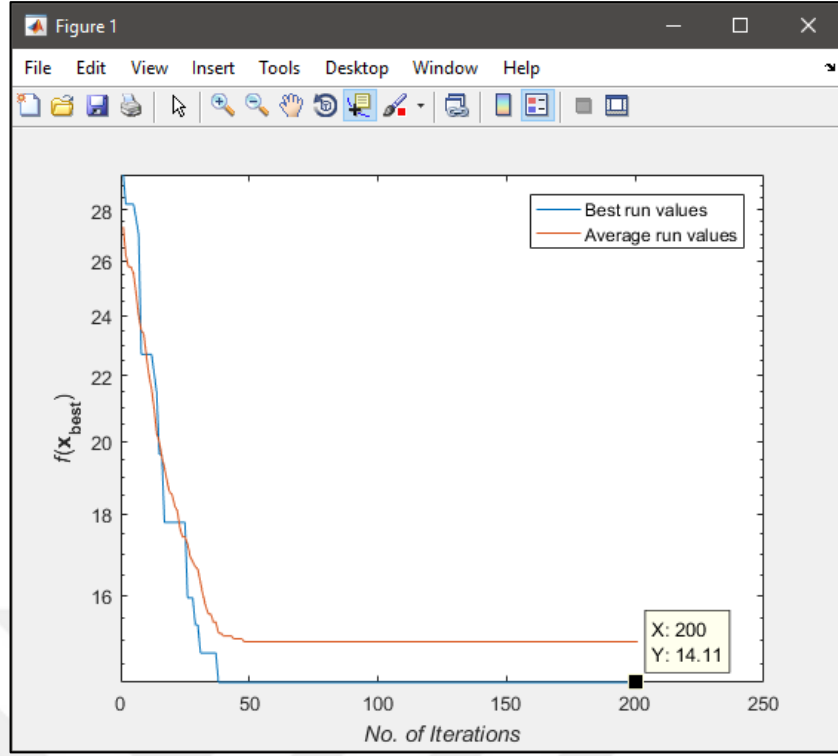
Şekil 2.11 Linear model 200 iterasyon – I

Şekil 2.12 Linear model 200 iterasyon - II

Şekil 2.13 Linear model 200 iterasyon – III

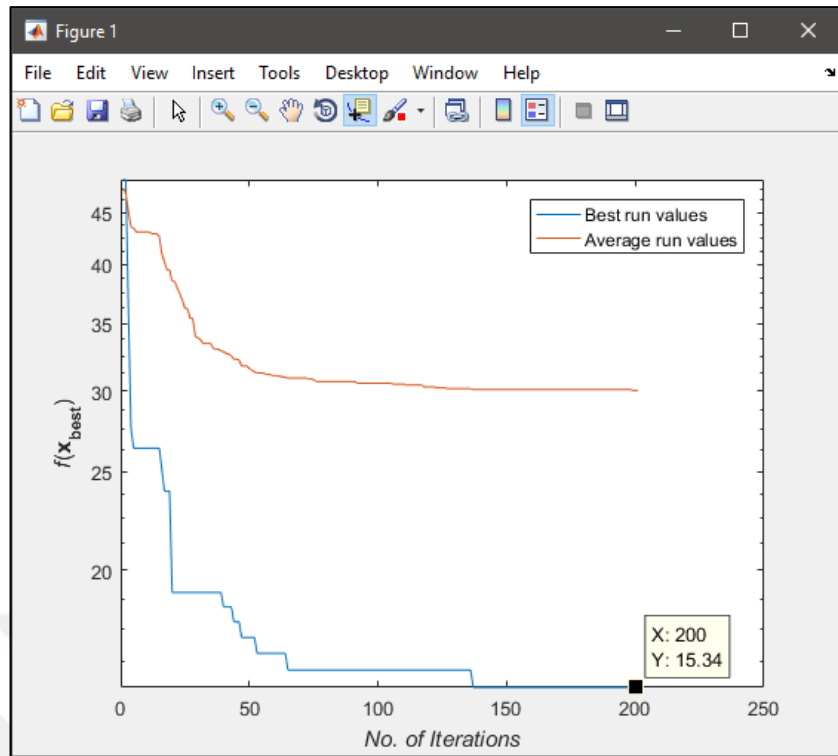

Şekil 2.14 Linear model 200 iterasyon - IV

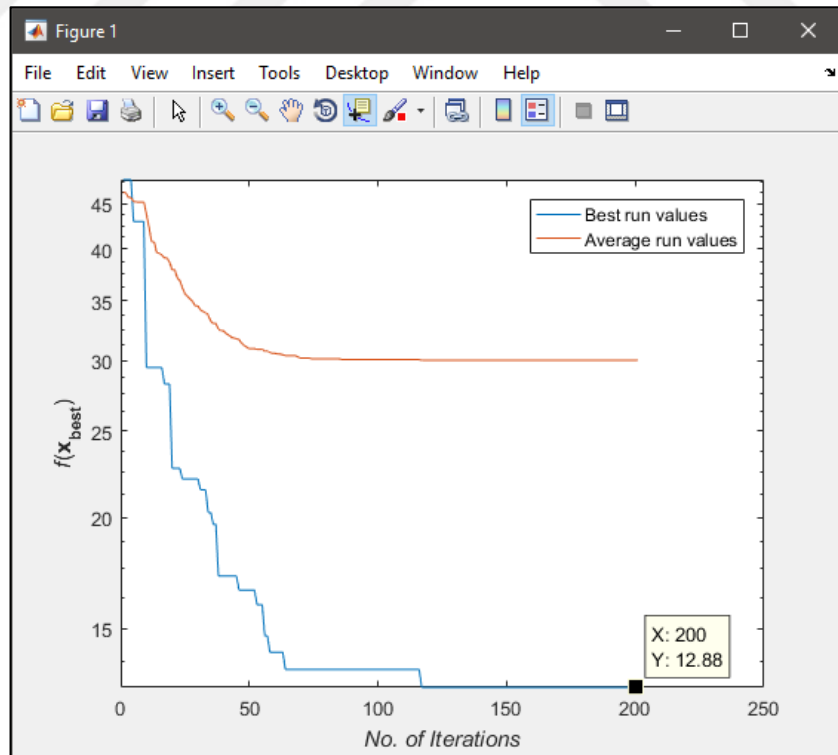
2.2.6.2 Power Model

Power model için oluşturulan amaç fonksiyonu Denklem 2.27’de gösterilmiştir. Power modelin kaynak kodu Ek.4’te gösterilmiştir. 200 iterasyon sonunda modelin ulaştığı bazı hata payı grafikleri Şekil 2.15, Şekil 2.16, Şekil 2.17 ve Şekil 2.18’de gösterilmiştir. Power modelin hata payı değerleri farklılık göstermektedir. Bunun sebebi, algoritmanın her seferinde farklı katsayılarla optimize işlemine başlamasıdır. Power modele ait en düşük hata payı %12,88’dir. Yapılan 100 tekrar sonrasında elde edilen ortalama hata payı değeri ise %14,66’dır.

$$Pm = X_1 * M^{X_2+X_3} * FC^{X_4+X_5} * EFF^{X_6+X_7} * N^{X_8+X_9} * A^{X_{10}+X_{11}} \quad (2.27)$$

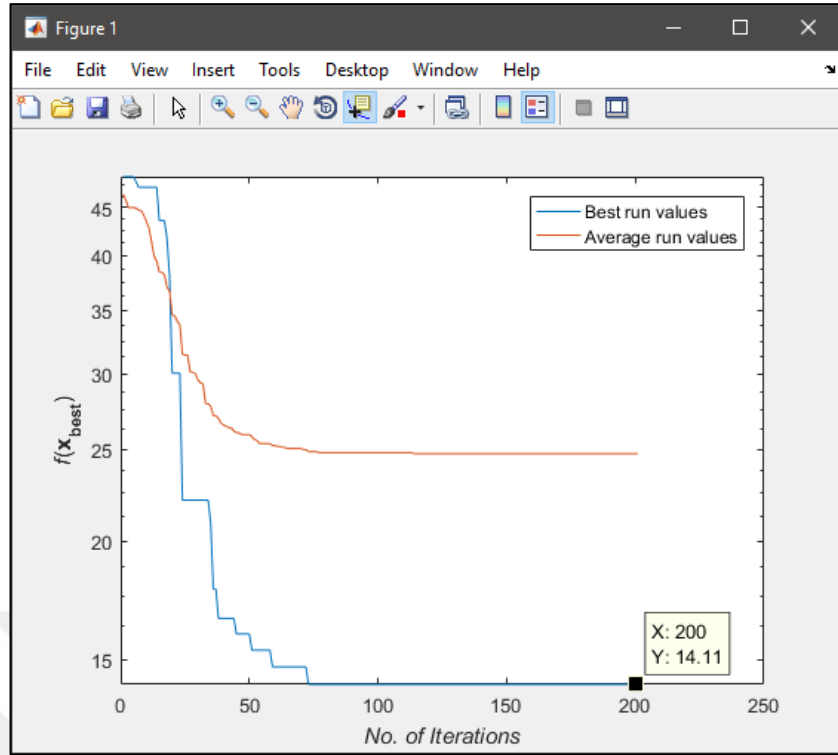

Şekil 2.15 Power model 200 iterasyon – I

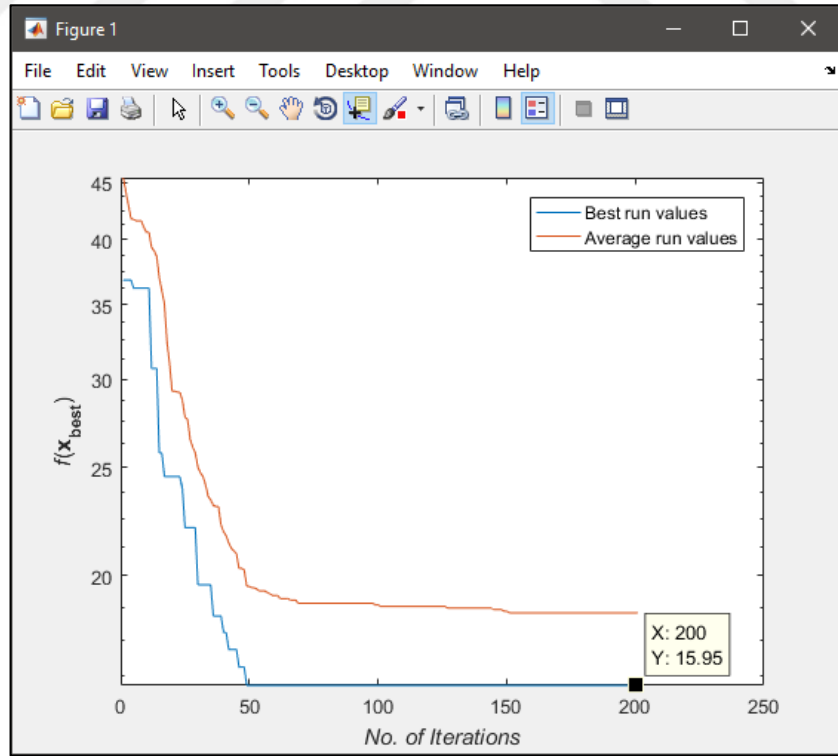

Şekil 2.16 Power model 200 iterasyon - II

Şekil 2.17 Power model 200 iterasyon – III

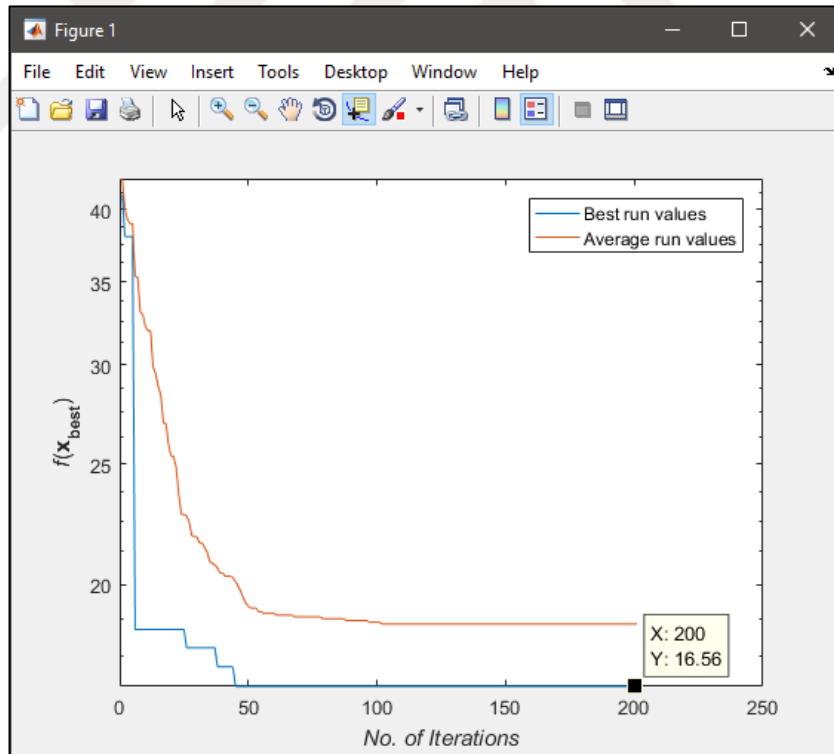

Şekil 2.18 Power model 200 iterasyon – IV

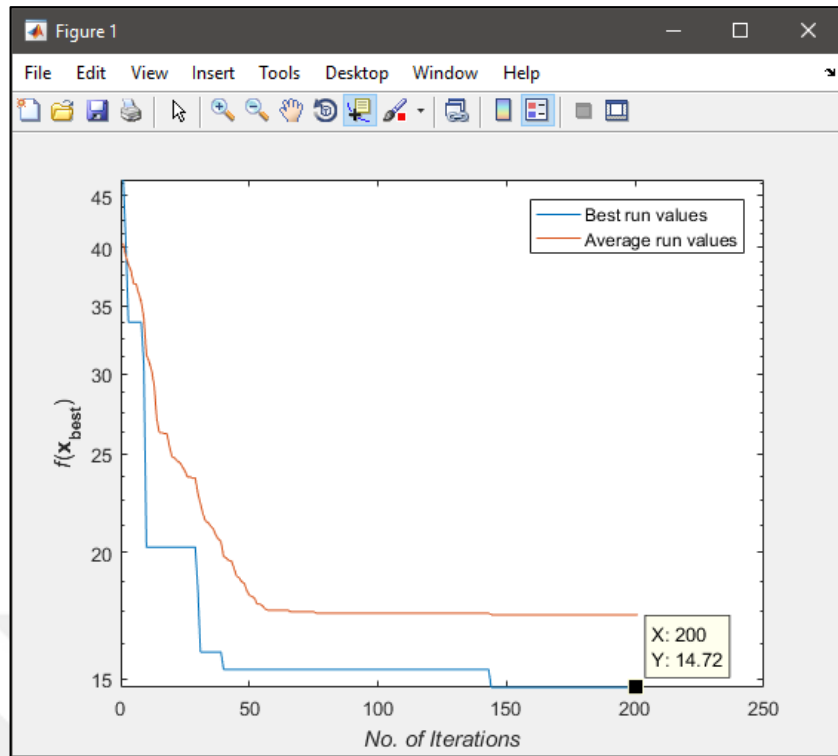
2.2.6.3 Exponential Model

Exponential model için oluşturulan amaç fonksiyonu Denklem 2.28’de gösterilmiştir. Exponential modelin kaynak kodu Ek.5’te gösterilmiştir. 200 iterasyon sonunda modelin ulaştığı bazı hata payı grafikleri Şekil 2.19, Şekil 2.20, Şekil 2.21 ve Şekil 2.22’te gösterilmiştir. Hata payı değerlerine bakıldığı zaman Bölüm 2.2.6.2’de gösterilen power modelin hata payı değerlerine yakın olduğu gözükmemektedir. %13,5’lik hata payı ile power modele yaklaşıp da power modelden daha iyi bir sonuç vermemiştir. Exponential model minimum %13,5’lik hata payı sahiptir. 100 deneme sonrasında elde edilen ortalama hata payı değeri ise %15,26’dır.

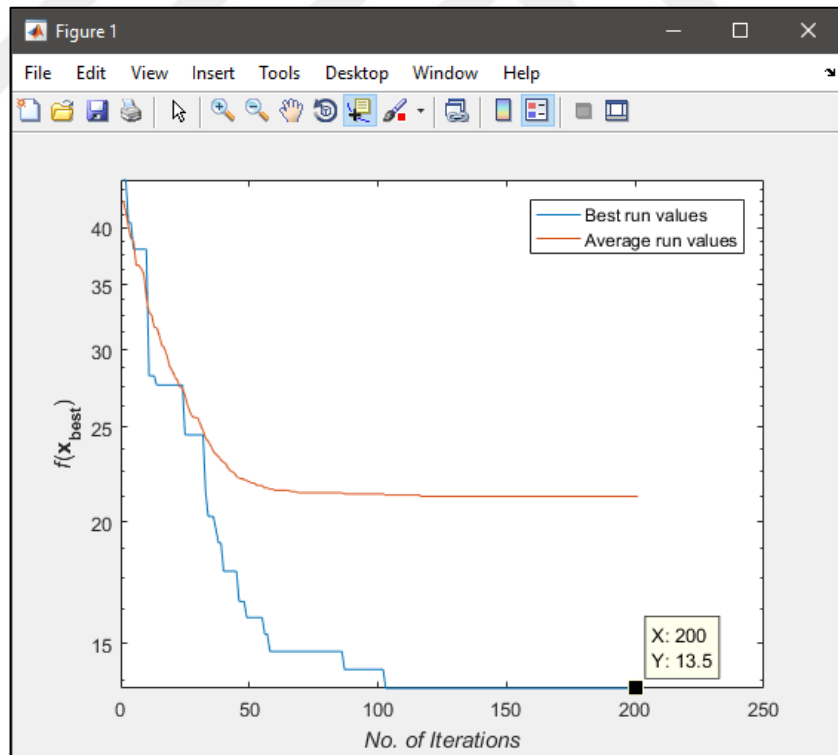
$$Em = X_1 * e^{X_2 M} + X_3 * e^{X_4 FC} + X_5 * e^{X_6 EFF} + X_7 * e^{X_8 N} + X_9 * e^{X_{10} A} + X_{10} \quad (2.28)$$

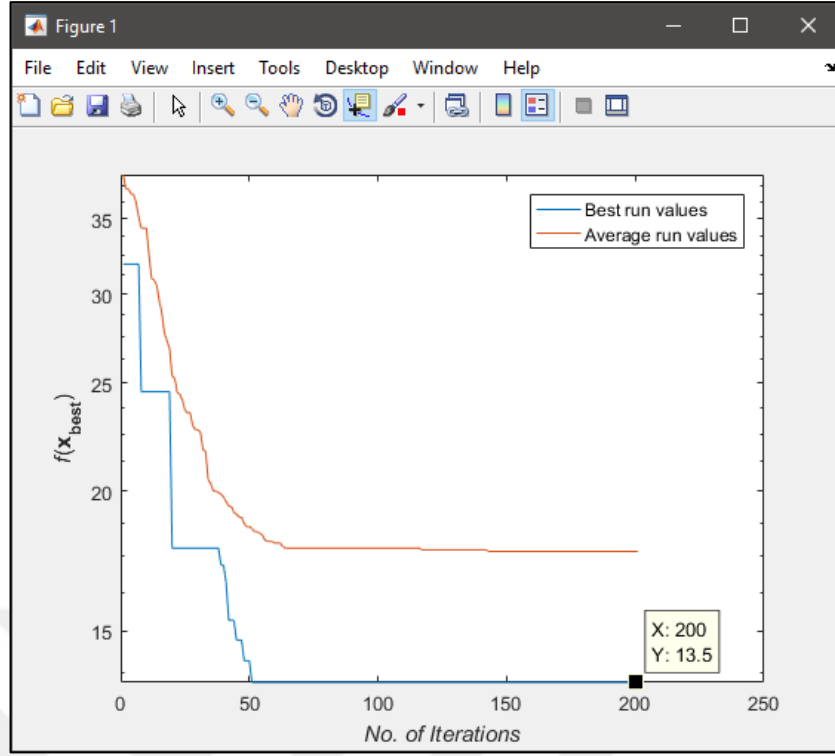
Şekil 2.19 Exponential model 200 iterasyon – I

Şekil 2.20 Exponential model 200 iterasyon – II

Şekil 2.21 Exponential model 200 iterasyon – III

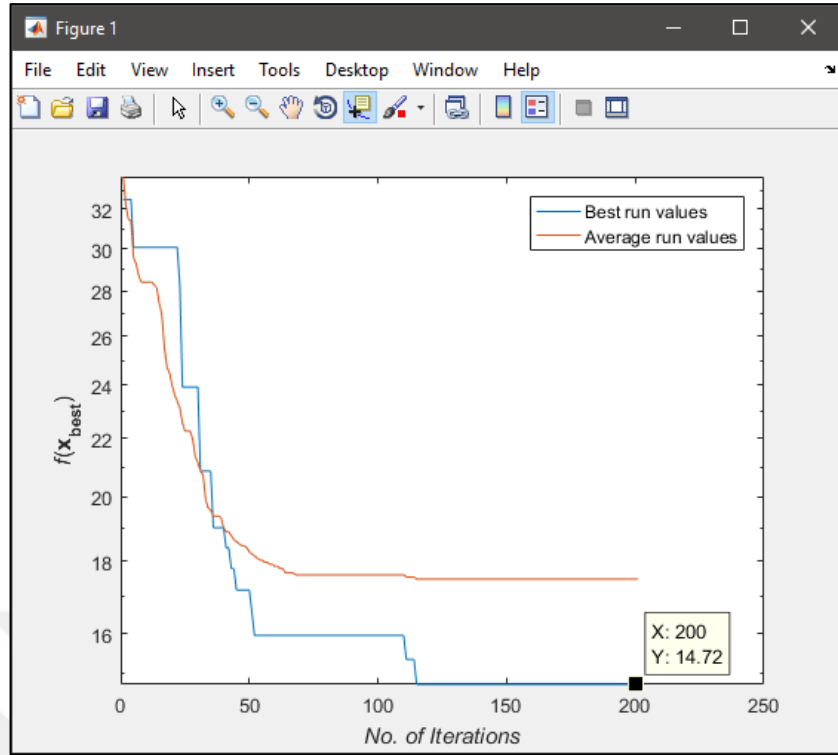

Şekil 2.22 Exponential model 200 iterasyon – IV

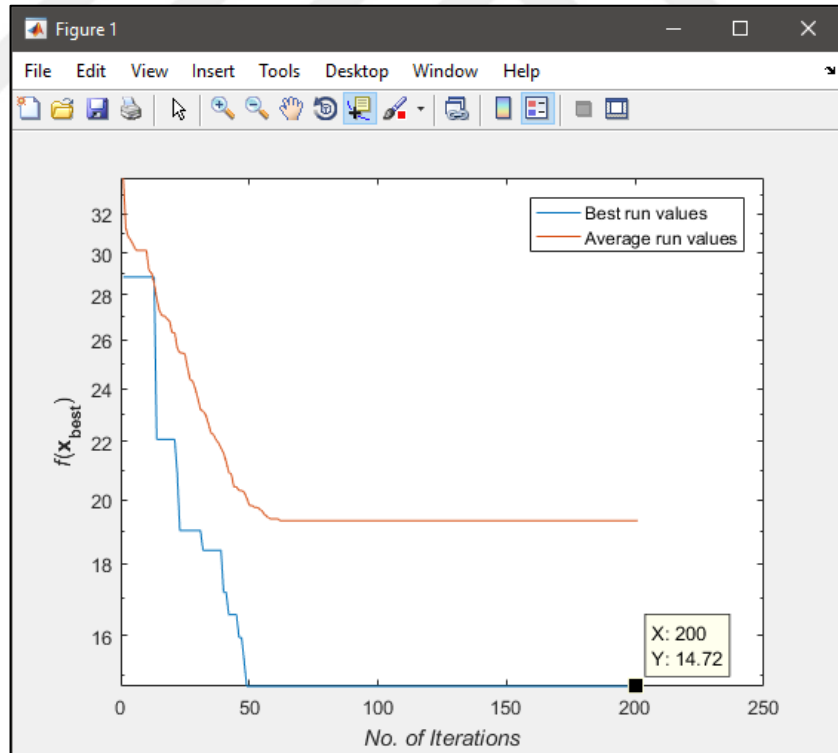
2.2.6.4 Quadratic Model

Quadratic model için oluşturulan amaç fonksiyonu Denklem 2.29’da gösterilmiştir. Quadratic modelin kaynak kodu Ek.6’da gösterilmiştir. 200 iterasyon sonunda modelin ulaştığı bazı hata payı grafikleri Şekil 2.23, Şekil 2.24, Şekil 2.25ve Şekil 2.26’da gösterilmiştir. Hata payı olarak en düşük değer %14,72 ölçülmüştür. Her deneme sonucunda aynı hata payının görülmesi fonksiyonun hedef değere daha fazla yaklaşamayacağını, en fazla %14,72’lik hata payıyla yaklaşabileceğini gösterir. 100 deneme sonucunda ulaşılan ortalama hata payı değeri %15,77’dir.

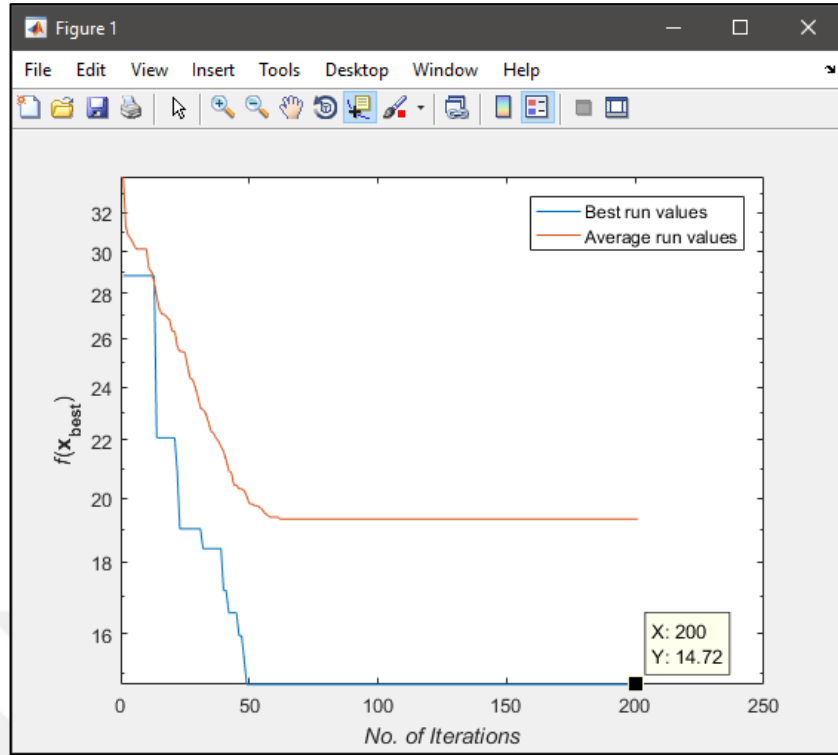
$$\begin{aligned}
 Qm = & X_1 * M^2 + X_2 * FC^2 + X_3 * EFF^2 + X_4 * N^2 + X_5 * A^2 + \\
 & X_6 * M * FC + X_7 * M * EFF + X_8 * M * N + X_9 * M * A + \\
 & X_{10} * FC * EFF + X_{11} * FC * N + X_{12} * FC * A + \\
 & X_{13} * EFF * N + X_{14} * EFF * A + X_{15} * N * A + X_{16}
 \end{aligned} \tag{2.29}$$

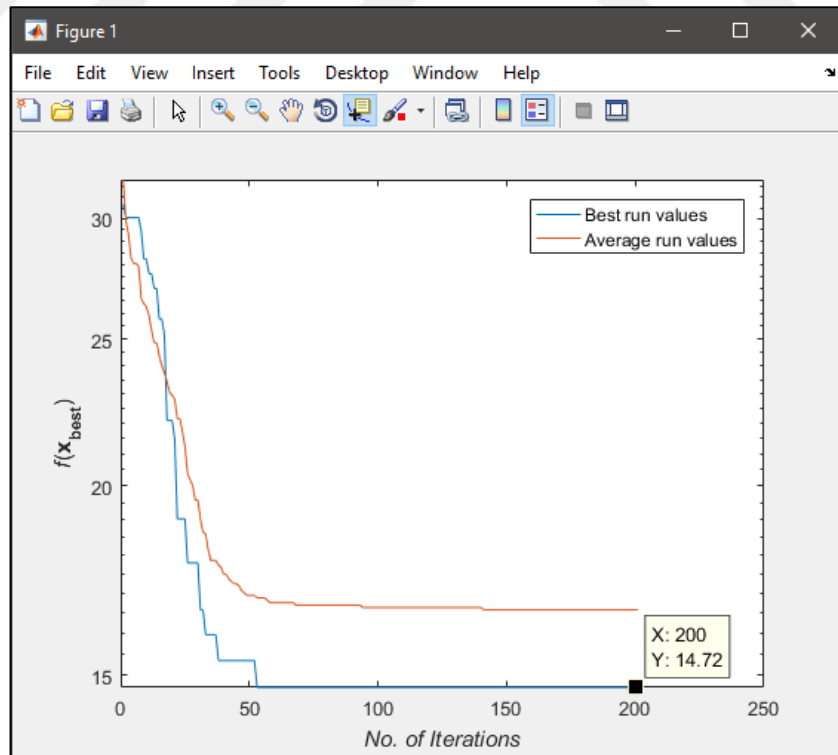
Şekil 2.23 Quadratic model 200 iterasyon – I

Şekil 2.24 Quadratic model 200 iterasyon – II

Şekil 2.25 Quadratic model 200 iterasyon – III

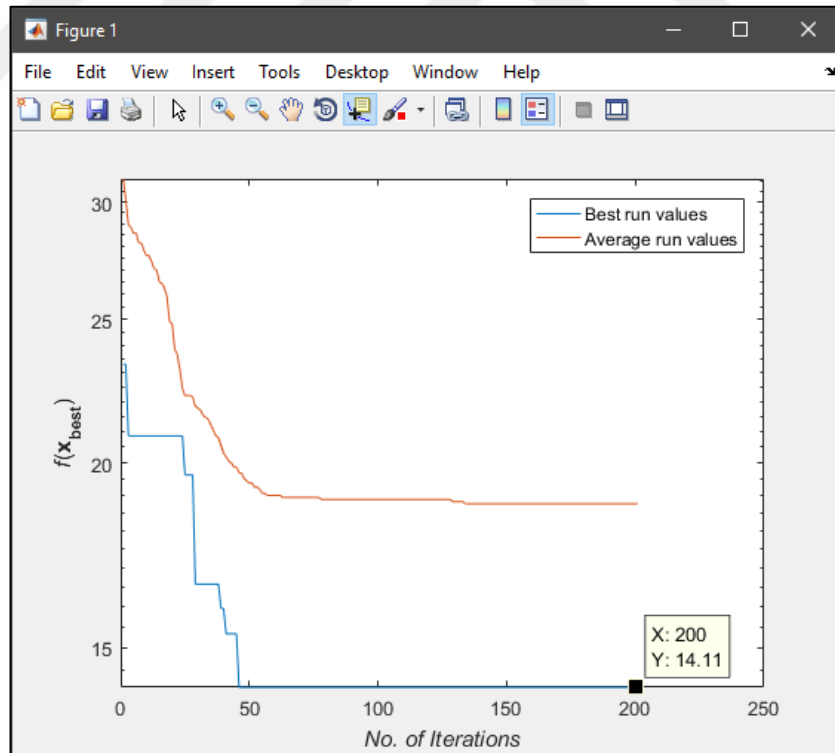

Şekil 2.26 Quadratic model 200 iterasyon – IV

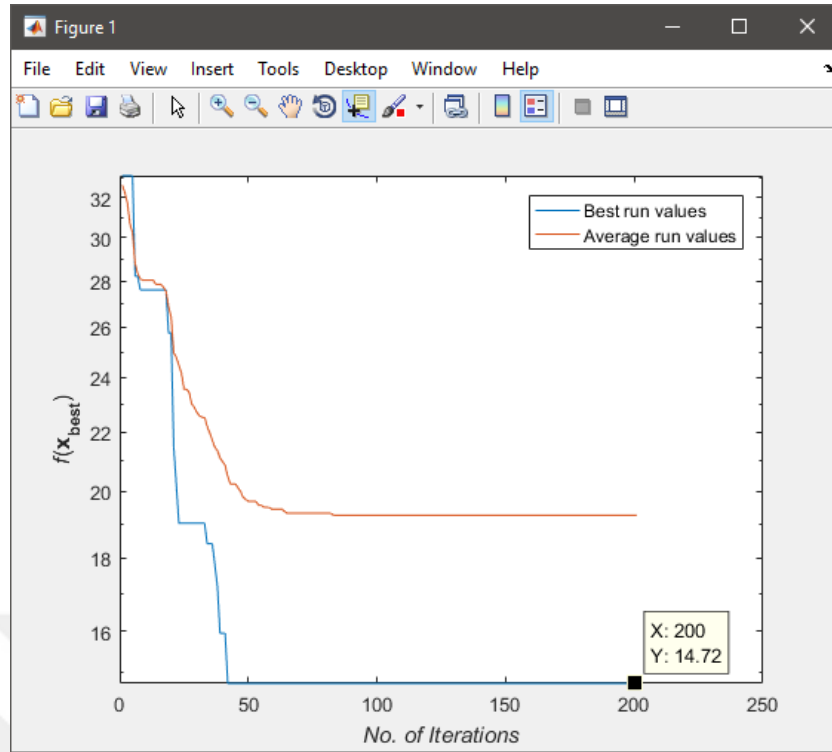
2.2.6.5 Semi-Quadratic Model

Semi-Quadratic model için oluşturulan amaç fonksiyonu Denklem 2.30'da gösterilmiştir. Semi-Quadratic modelin kaynak kodu Ek.7'de gösterilmiştir. 200 iterasyon sonunda modelin ulaştığı bazı hata payı grafikleri Şekil 2.27, Şekil 2.28, Şekil 2.29 ve Şekil 2.30'da gösterilmiştir. Grafiklere bakıldığında hata payı değerlerinin %14 yakınlarına ilk 100 iterasyonda düştüğü, sonrasında ise hedef değere daha fazla yaklaşmadığı görülmektedir. Bu model için en düşük hata payı %14,11 olarak ölçülmüştür. 100 deneme sonucunda elde edilen ortalama hata payı değeri ise %15,25'tir.

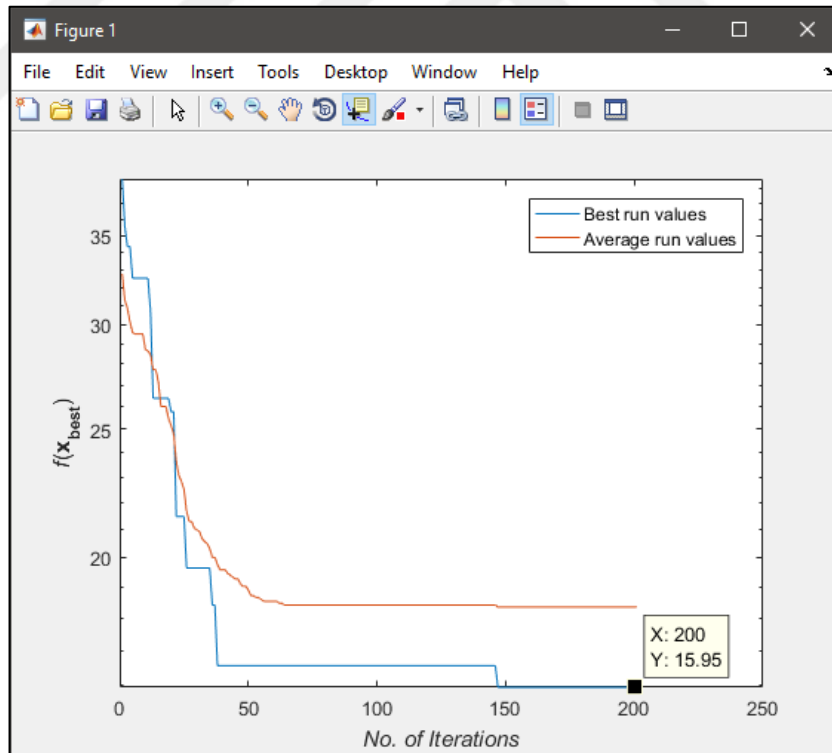
$$\begin{aligned}
 Sm = & X_1 * M^2 + X_2 * FC^2 + X_3 * EFF^2 + X_4 * N^2 + X_5 * A^2 + \\
 & X_6 * \sqrt{M * FC} + X_7 * \sqrt{M * EFF} + X_8 * \sqrt{M * N} + X_9 * \sqrt{M * A} + \\
 & X_{10} * \sqrt{FC * EFF} + X_{11} * \sqrt{FC * N} + X_{12} * \sqrt{FC * A} + \\
 & X_{13} * \sqrt{EFF * N} + X_{14} * \sqrt{EFF * A} + X_{15} * \sqrt{N * A} + X_{16}
 \end{aligned} \quad (2.30)$$

Şekil 2.27 Semi-Quadratic model 200 iterasyon – I

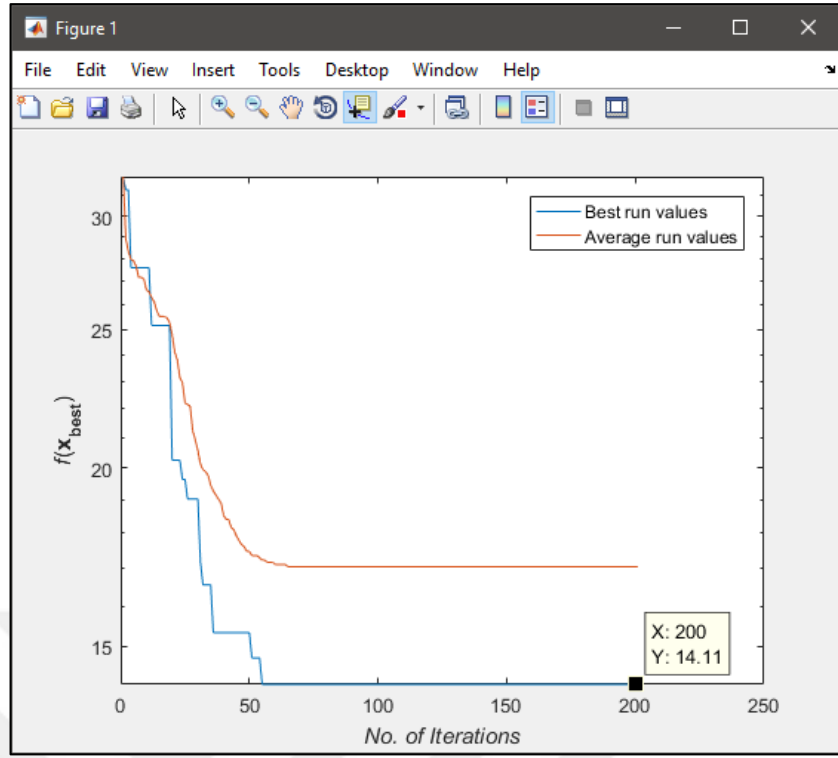

Şekil 2.28 Semi-Quadratic model 200 iterasyon – II

Şekil 2.29 Semi-Quadratic model 200 iterasyon – III

Şekil 2.30 Semi-Quadratic model 200 iterasyon – IV

3 ARAŞTIRMA BULGULARI

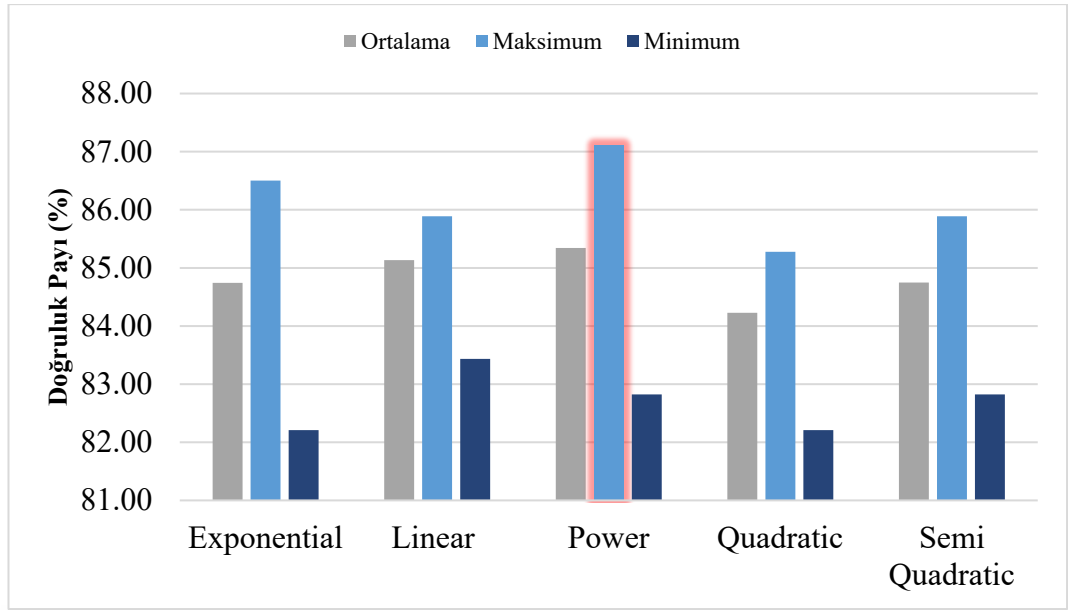
Bu bölümde çalışmada kullanılan 5 farklı denklem modeline ait hata payı değerleri verilmiştir. Bölüm 2.2.6’da detaylı olarak gösterilen optimize amaç fonksiyonların 100 deneme sonucunda elde edilen ortalama, minimum, maksimum hata payı ve doğruluk değerleri sırasıyla Tablo 3.1 ve Tablo 3.2’de gösterilmiştir. Tablo 3.1 ve Tablo 3.2’de gösterilen değerler amaç fonksiyonunun hedef değere ne kadar yaklaşabildiğini gösterir. Gösterilen değerler, çalışmanın hedef değerinin sıvılaşma olduğu göz önünde bulundurulursa, sıvılaşmanın olup olmayacağına dair denklemin verdiği karardaki hata paylarıdır.

Tablo 3.1 Çalışma bulgularının hata payı tablosu

Model	Deneme	Hata Payı (%)		
		Ortalama	Minimum	Maksimum
Exponential	100	15,26	13,50	17,79
Linear	100	14,87	14,11	16,56
Power	100	14,66	12,88	17,18
Quadratic	100	15,77	14,72	17,79
Semi Quadratic	100	15,25	14,11	17,18

Tablo 3.2 Çalışma bulgularının doğruluk tablosu

Model	Deneme	Doğruluk Payı (%)		
		Ortalama	Maksimum	Minimum
Exponential	100	84,74	86,50	82,21
Linear	100	85,13	85,89	83,44
Power	100	85,34	87,12	82,82
Quadratic	100	84,23	85,28	82,21
Semi Quadratic	100	84,75	85,89	82,82

Şekil 3.1 Bulguların doğruluk grafiği

Şekil 3.1’da gösterilen modellerin doğruluk paylarına bakıldığında en yüksek doğruluk payına sahip modelin %87,12 ile Power Model olduğu görülmektedir. 100 deneme sonucunda elde edilen maksimum ortalama doğruluk payı ise %85,34’dir. En yüksek doğruluk payına sahip modelin amaç fonksiyonu Denklem 3.1’de gösterilmiştir. En yüksek doğruluk payı elde edilen katsayılar ise Tablo 3.3’te gösterilmiştir.

$$Pm = X_1 * M^{X_2+X_3} * FC^{X_4+X_5} * EFF^{X_6+X_7} * N^{X_8+X_9} * A^{X_{10}+X_{11}} \quad (3.1)$$

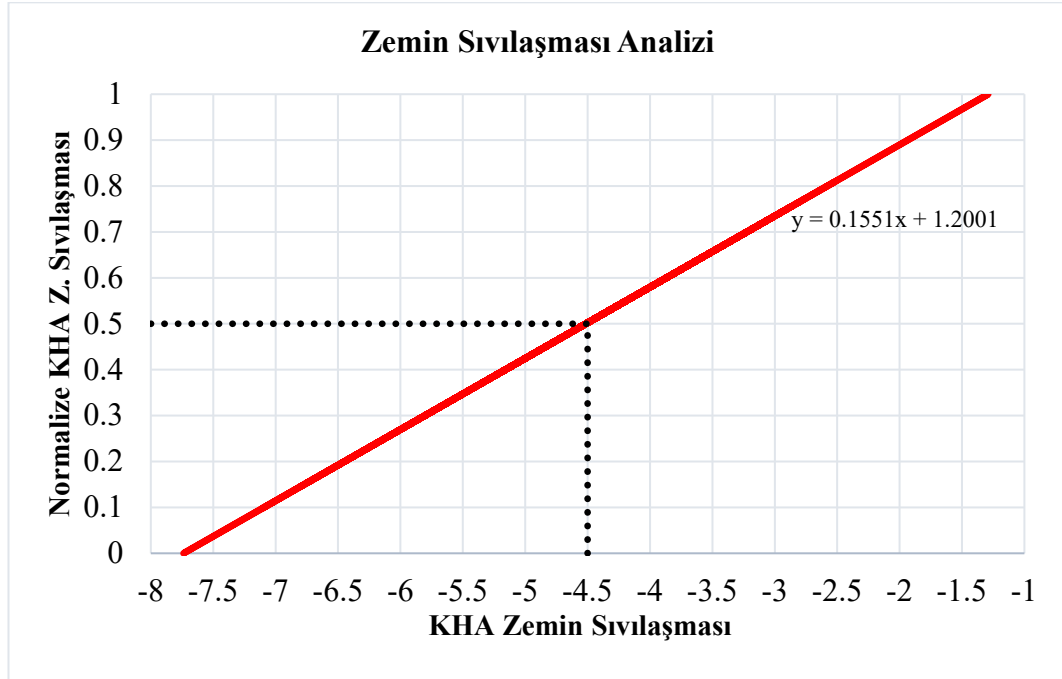
Tablo 3.3 Katsayılar

X_1	: 0,14416059973118
X_2	: 1,40976342571849
X_3	: -1,51243797075478
X_4	: 0,55188878138900
X_5	: -0,75743445413085
X_6	: 1,96270760683103
X_7	: -4,67675204597820
X_8	: 1,24836317055259
X_9	: 3,78211841046578
X_{10}	: 0,81097471938544
X_{11}	: -4,16674680459143

Zemin sıvılaşma potansiyeli için önerilen denklemin son hali ise Denklem 3.2’de gösterilmiştir.

$$\begin{aligned}
 P_m = & 0,14416059973118 * M^{1,40976342571849} - \\
 & 1,51243797075478 * FC^{0,55188878138900} - \\
 & 0,75743445413085 * EFF^{1,96270760683103} - \\
 & 4,67675204597820 * N^{1,24836317055259} + \\
 & 3,78211841046578 * A^{0,81097471938544} - \\
 & 4,16674680459143
 \end{aligned} \tag{3.2}$$

Denklem 3.2 toplam 5 farklı parametreye bağlı, üstel bir denklemdir. Bu denklemin sonuç kümesi yaklaşık olarak $[-1,29 : -7,73]$ aralığında değişen değerlerden oluşacaktır. Bunun sebebi çalışma verileriyle yapılan optimizasyon işlemi esnasında amaç fonksiyonu sonuç değerlerinin bu sınırlara yakın olmasıdır. Bölüm 2.2.6’da bahsedildiği üzere, amaç fonksiyonu sonuç değerlerinin her çalışmada farklı sınırlar arasında değerler almasını önlemek için katsayıları bulunan her denklemin sonuç değerleri normalize edilmiştir. Denklem 3.2 bu denklemler arasında hata payı en düşük katsayılarla sahip denklemdir. Bu doğrultuda Denklem 3.2’nin sonuçlarının normalize edildiği grafik Şekil 3.2’ de gösterilmiştir.

Şekil 3.2 Zemin sıvılaşması analiz grafiği

Şekil 3.2’de gösterilen doğrunun denklemi Denklem 3.3’te gösterilmiştir.

$$\text{Normalize KHA} = \frac{Pm - Pm_{\min}}{Pm_{\max} - Pm_{\min}} = \frac{X - (-7,73)}{(-1,29) - (-7,73)} \quad (3.3)$$

Denklem 3.2’nin sonucu ile Şekil 3.2’de gösterilen grafik üzerinden Y eksenindeki “Normalize KHA Zemin Sıvılaşması” değeri okunabilir ya da Denklem 3.3’te gösterilen denklemden yararlanılabilir. Elde edilen “Normalize KHA Zemin Sıvılaşması” değeri artık [0,1] aralığında değişen bir değer olacaktır. Bu değer Denklem 3.4’te gösterildiği şekilde sınıflandırılacaktır.

$$\begin{aligned} \text{Normalize KHA Zemin Sıvılaşması} &< 0,5 \text{ ise sıvılaşma yoktur.} \\ &> 0,5 \text{ ise sıvılaşma vardır.} \end{aligned} \quad (3.4)$$

Denklem 3.4’ün sonucu, bu çalışmada önerilen denklemin sıvılaşma tahminini göstermektedir.

3.1 Test Aşaması

Şekil 3.2’de verilen grafiğin doğruluğunu test etmek için Bölüm 2.1’de bahsedilen 59 adet test verisi ile doğrulama yapılmıştır. Bu test verileri Tablo 2.1’de gösterilmiştir. Şekil 2.4, Şekil 2.5, Şekil 2.6, Şekil 2.7 ve Şekil 2.8’de gösterilen eğrilerin denklemleri bu bölümde doğru denklemi formatında verilmiştir.

- Efektif gerilme normalizasyon doğrusu denklemi (Şekil 2.4)

$$EFF = \frac{X - EFF_{\min}}{EFF_{\max} - EFF_{\min}} = \frac{X - 20,00}{171,00 - 20,00} \quad (3.5)$$

- İnce tane oranı normalizasyon doğrusu denklemi (Şekil 2.5)

$$FC = \frac{X - FC_{\min}}{FC_{\max} - FC_{\min}} = \frac{X - 0,00}{92,00 - 0,00} \quad (3.6)$$

- $N_{1(60)}$ değeri normalizasyon doğrusu denklemi (Şekil 2.6)

$$N = \frac{X - N_{min}}{N_{maks} - N_{min}} = \frac{X - 1,70}{42,60 - 1,70} \quad (3.7)$$

- Depremin büyüklüğü normalizasyon doğrusu denklemi (Şekil 2.7)

$$M = \frac{X - M_{min}}{M_{maks} - M_{min}} = \frac{X - 5,90}{8,30 - 5,90} \quad (3.8)$$

- Maksimum yer ivmesi normalizasyon doğrusu denklemi (Şekil 2.8)

$$A = \frac{X - A_{min}}{A_{maks} - A_{min}} = \frac{X - 0,01}{0,84 - 0,01} \quad (3.9)$$

Bahsedilen 59 test verisi de çalışma verileri gibi 5 parametreye sahiptir. Optimizasyon sırasında çalışma verilerinin normalize edildiğinden Bölüm 2.2.2’de bahsedilmiştir. Bu doğrultuda Denklem 3.2’ye ait 5 parametrenin sadece [0,1] aralığında değerler alabildiği bilinmektedir. Test aşaması için bakıldığı zaman test verilerini Denklem 3.2’de yerine koyabilmek için öncelikle test parametre değerlerinin kendi normalizasyon grafikleri içerisinde karşılık geldiği değerleri bulmak gerekir. Örneğin test verisindeki efektif gerilme (σ') değeri 68kPa olan bir veri kaydı için efektif gerilme normalizasyon doğrusu denkleminden, 68kPa değerinin mevcut normalizasyon değerleri arasındaki karşılığı bulunacaktır. Bu işlem her farklı parametre için yapılacaktır. Bu işlemler detaylı olarak Bölüm 3.3’te gösterilmiştir.

Test verileriyle yapılan çalışmaları sonucunda gerçek saha şartlarındaki sıvılaşma durumu ile önerilen denklemin tahminleri Tablo 3.4’te gösterilmiştir.

Tablo 3.4’te gösterilen kısaltmaların tanımları:

t_1 : Normalize KHA zemin sıvılaşması değeri

t_2 : Önerilen denklemin tahmini (1: Sıvılaşma VAR / 0: Sıvılaşma YOK)

t_3 : Gerçek saha şartlarındaki durum (1: Sıvılaşma Olmuş / 0: Sıvılaşma Olmamış)

Tablo 3.4 Test verilerinin analiz sonuçları

<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>	<i>No:</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>t₃</i>
5	0,4805	0	1	119	0,1191	0	0
13	0,6188	1	1	121	0,6775	1	1
15	0,5855	1	1	128	0,5125	1	0
21	0,6396	1	1	129	0,4361	0	0
22	0,6652	1	1	139	0,4456	0	0
25	0,4509	0	1	141	0,0572	0	0
27	0,4739	0	1	145	0,6022	1	1
31	0,4812	0	1	153	0,4688	0	1
32	0,5401	1	1	154	0,6312	1	1
33	0,3625	0	1	158	0,5810	1	1
35	0,4745	0	1	161	0,6692	1	1
37	0,5246	1	1	163	0,5444	1	1
51	0,5454	1	0	165	0,3144	0	0
56	0,4856	0	0	168	0,3584	0	0
57	0,5910	1	1	185	0,5602	1	0
59	0,6355	1	1	186	0,6237	1	1
73	0,3971	0	0	190	0,5898	1	0
80	0,3881	0	0	195	0,4467	0	0
81	0,7896	1	1	196	0,3997	0	0
82	0,5280	1	1	198	0,5277	1	1
85	0,4744	0	0	203	0,4536	0	1
86	0,5002	1	0	204	0,6379	1	1
89	0,4844	0	0	207	0,6170	1	1
96	0,6434	1	0	208	0,3349	0	0
101	0,6042	1	1	211	0,5546	1	1
102	0,5625	1	1	213	0,4773	0	0
112	0,5994	1	1	218	0,1551	0	0
113	0,6047	1	1	219	0,5697	1	1
115	0,4636	0	0	221	0,5195	1	1
116	0,3873	0	0				

Tablo 3.4'te test verilerinin gerçek saha şartlarındaki sıvılaşma durumları ve bu çalışmanın tahmini gösterilmiştir. Önerilen denklem, 59 test verisinin 14 tanesini hatalı tahmin etmiştir. Bu optimizasyon esnasında bulunan hata payının üzerinde bir değerdir. Bu artışın nedeni araştırıldığında sebep olarak test için ayrılan verilere ait normalize KHA zemin sıvılaşması değerlerinin ayırıcı değer olan 0,5 civarında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu yoğunlaşma sonuçların çok küçük farklarla da olsa hatalı çıkmasına yol açmaktadır. Buradan zemin sıvılaşması gibi oldukça fazla

parametreye bağılı komplike bir konunun sadece bir sınır değeriyle belirlenmemesi gerektiğine ulaşılmıştır. Bu bağlamda ayırıcı sınır değeri 0,5 seçilmek yerine 0,45 ile 0,55 olarak belirlenmiştir. Önerilen denklemin tahmini ise; normalize KHA zemin sıvılaşması değeri 0,45'ten küçük ise zemin sıvılaşması OLMAZ, 0,55'ten büyük ise zemin sıvılaşması OLUR şeklinde güncellenmiştir. 0,45 ile 0,55 arasında kalan bölge ise yine zemin sıvılaşması riskini taşıyan bir bölge olup gerekli önlemlerin yine bu bölgede de alınması önerilir. Tablo 3.5'te gösterilen değerler Tablo 3.4'te yer alan ve $t_1 < 0,45$, $t_1 > 0,55$ şartlarını sağlayan değerlerdir.

Tablo 3.5'te gösterilen kısaltmaların tanımları:

t_1 : Normalize KHA zemin sıvılaşması değeri

t_2 : Önerilen denklemin tahmini (1: Sıvılaşma VAR / 0: Sıvılaşma YOK)

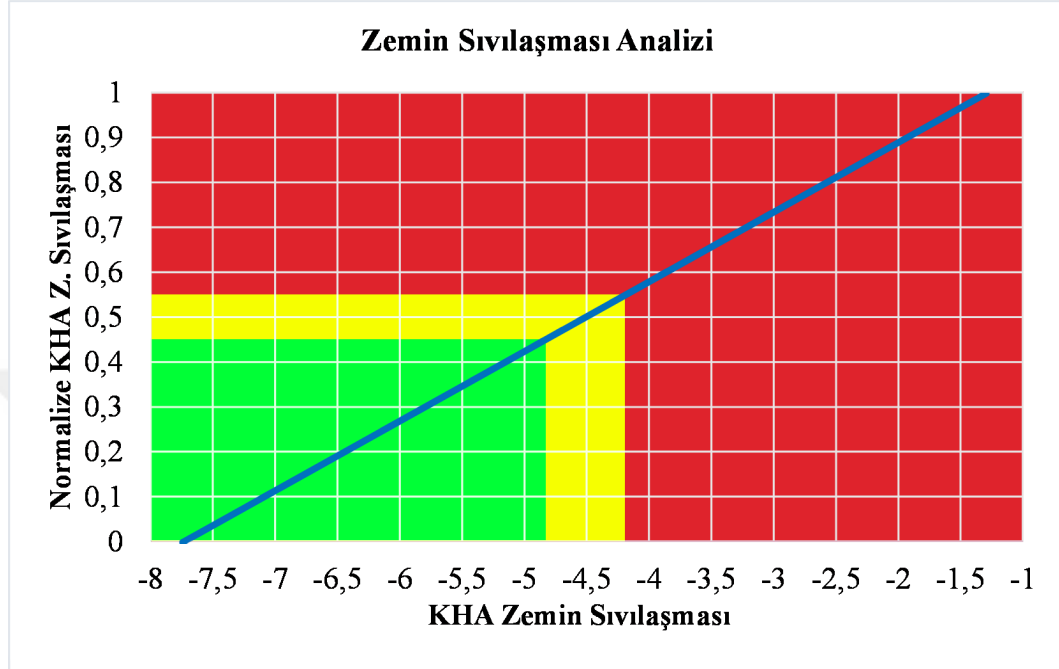
t_3 : Gerçek saha şartlarındaki durum (1: Sıvılaşma Olmuş / 0: Sıvılaşma Olmamış)

Tablo 3.5 Test verilerinin $t_1 < 0,45$ ve $0,55 < t_1$ için sonuçları

No:	t_1	t_2	t_3	No:	t_1	t_2	t_3
13	0,6188	1	1	139	0,4456	0	0
15	0,5855	1	1	141	0,0572	0	0
21	0,6396	1	1	145	0,6022	1	1
22	0,6652	1	1	154	0,6312	1	1
33	0,3625	0	1	158	0,5810	1	1
57	0,5910	1	1	161	0,6692	1	1
59	0,6355	1	1	165	0,3144	0	0
73	0,3971	0	0	168	0,3584	0	0
80	0,3881	0	0	185	0,5602	1	0
81	0,7896	1	1	186	0,6237	1	1
96	0,6434	1	0	190	0,5898	1	0
101	0,6042	1	1	195	0,4467	0	0
102	0,5625	1	1	196	0,3997	0	0
112	0,5994	1	1	204	0,6379	1	1
113	0,6047	1	1	207	0,6170	1	1
116	0,3873	0	0	208	0,3349	0	0
119	0,1191	0	0	211	0,5546	1	1
121	0,6775	1	1	218	0,1551	0	0
129	0,4361	0	0	219	0,5697	1	1

Bu çalışmada önerilen denklem Tablo 3.5'te gösterilen 38 veri içerisinde sadece 4 hatalı tahminde bulunmuştur. Hatalı tahminler No: 33, 96, 185 ve 190'da yapılmıştır. Bu hata payı optimizasyona göre kabul edilebilir bir değerdir. Önerilen denklemin sıvılaşma tahmin grafiği Şekil 3.3'te gösterilmiştir.

Şekil 3.3 Zemin sıvılaşması analiz grafiği 2

Şekil 3.3'de gösterilen zemin sıvılaşması analiz grafiğinde:

- Yeşil ile taralı alan Normalize KHA Zemin Sıvılaşması değerinin 0 ile 0,45 değerleri arasında kaldığı ve zemin sıvılaşmasının beklenmediği koşulları
- Sarı ile taralı alan Normalize KHA Zemin Sıvılaşması değerinin 0,45 ile 0,55 değerleri arasında kaldığı ve zemin sıvılaşması analizinin tam olarak sonuçlandırılmadığı ancak gerekli önlemlerin alınması gerektiği koşulları
- Kırmızı ile taralı alan Normalize KHA Zemin Sıvılaşması değerinin 0,55 ile 1 değerleri arasında kaldığı ve zemin sıvılaşmasının beklendiği, önlemlerin alınması gerektiği koşulları temsil eder.

3.2 Uygulama Akış Sırası

Bu bölümde, çalışmada kullanılan 5 parametre ile önerilen denklem yardımıyla zemin sıvılaşması tahmininin nasıl yapılacağının akış sırası verilmiştir.

- I. Efektif gerilme değerin normalize efektif gerilme karşılığının bulunması (Denklem 3.5)
- II. İnce tane oranı değerin normalize ince tane oranı karşılığının bulunması (Denklem 3.6)
- III. $N_{1(60)}$ değerin normalize $N_{1(60)}$ değeri karşılığının bulunması (Denklem 3.7)
- IV. Deprem büyüklüğünün normalize deprem büyüklüğü karşılığının bulunması (Denklem 3.8)
- V. Maksimum yer ivmesinin normalize maksimum yer ivmesi karşılığının bulunması (Denklem 3.9)
- VI. İlk 5 adımda bulunan değerlerin önerilen denklemde yerine koyularak sonuç bulunması (Denklem 3.2)
- VII. Sonucun normalize zemin sıvılaşması değerin bulunması (Denklem 3.4)
- VIII. Önerilen denklemin sonucu ile normalize zemin sıvılaşması değerin bulunması ve sıvılaşma tahmininin yapılması

3.3 Örnek Çözümler

Bu bölümde Bölüm 2.1, Tablo 2.1’de gösterilen 116 ve 204 numaraları veri kaydı çalışılacaktır.

Tablo 3.6 Örnek Çözüm Verileri

No:	Efektif Gerilme σ' (kPa)	İnce Tane Oranı (%)	$(N_1)_{60}$	Deprem büyüklüğü	Maksimum Yer İvmesi	Sıvılaşma (0/1)
116	42,00	2,00	23,50	7,70	0,21	0
204	55,00	6,00	18,90	6,90	0,50	1

3.3.1 Örnek 1

116 Numaralı veri kaydı için:

Önerilen denklemin sıvılaşma tahmini için Bölüm 3.2’de gösterilen işlem adımları takip edilecektir. İşlem sırası şu şekilde olacaktır:

- I. Efektif gerilme değerin normalize efektif gerilme karşılığının bulunması

Efektif Gerilme σ' (kPa): 42'dir. Bu değer Denklem 3.5'te X değişkeni için atanır.

$$EFF = \frac{X - EFF_{min}}{EFF_{maks} - EFF_{min}} = \frac{X - 20,00}{171,00 - 20,00} \quad (3.5)$$

$$EFF = \frac{X - EFF_{min}}{EFF_{maks} - EFF_{min}} = \frac{42 - 20,00}{171,00 - 20,00}$$

$$EFF = 0,1456953642$$

Ulaşılan bu değer efektif gerilme değerinin normalize efektif gerilme karşılığıdır.

II. İnce tane oranı değerinin normalize ince tane oranı karşılığının bulunması

İnce Tane Oranı (%): 2'dir. Bu değer Denklem 3.6'da X değişkeni için atanır.

$$FC = \frac{X - FC_{min}}{FC_{maks} - FC_{min}} = \frac{X - 0,00}{92,00 - 0,00} \quad (3.6)$$

$$FC = \frac{X - FC_{min}}{FC_{maks} - FC_{min}} = \frac{2 - 0,00}{92,00 - 0,00}$$

$$FC = 0,0217391304$$

Ulaşılan bu değer ince tane oranı değerinin normalize ince tane oranı karşılığıdır.

III. $N_{1(60)}$ değerinin normalize $N_{1(60)}$ değeri karşılığının bulunması

$N_{1(60)}$: 23,5'tir. Bu değer Denklem 3.7'de X değişkeni için atanır.

$$N = \frac{X - N_{min}}{N_{maks} - N_{min}} = \frac{X - 1,70}{42,60 - 1,70} \quad (3.7)$$

$$N = \frac{X - N_{min}}{N_{maks} - N_{min}} = \frac{23,5 - 1,70}{42,60 - 1,70}$$

$$N = 0,5330073350$$

Ulaşılan bu değer $N_{1(60)}$ değerinin normalize $N_{1(60)}$ karşılığıdır.

IV. Depremin büyüklüğünün normalize deprem büyüklüğü karşılığının bulunması

Deprem Büyüklüğü (M): 7,7'dir. Bu değer Denklem 3.8'de X değişkeni için atanır.

$$M = \frac{X - M_{min}}{M_{maks} - M_{min}} = \frac{X - 5,90}{8,30 - 5,90} \quad (3.8)$$

$$M = \frac{X - M_{min}}{M_{maks} - M_{min}} = \frac{7,7 - 5,90}{8,30 - 5,90}$$

$$M = 0,7500000000$$

Ulaşılan bu değer deprem büyüklüğü değerinin normalize deprem büyüklüğü karşılığıdır.

V. Maksimum yer ivmesinin normalize maksimum yer ivmesi karşılığının bulunması

Maksimum Yer İvmesi - a_{max} (g): 0,205'tir. Bu değer Denklem 3.9'da X değişkeni için atanır.

$$A = \frac{X - A_{min}}{A_{maks} - A_{min}} = \frac{X - 0,01}{0,84 - 0,01} \quad (3.9)$$

$$A = \frac{X - A_{min}}{A_{maks} - A_{min}} = \frac{0,205 - 0,01}{0,84 - 0,01}$$

$$A = 0,2349397590$$

Ulaşılan bu değer maksimum yer ivmesi değerinin normalize maksimum yer ivmesi karşılığıdır.

VI. İlk 5 adımda bulunan değerlerin önerilen denklem olan Denklem 3.2'de yerine koyularak sonuç bulunması

$$Pm = 0,14416059973118 * M^{1,40976342571849} \text{ —}$$

$$1,51243797075478 * FC^{0,55188878138900} \text{ —}$$

$$0,75743445413085 * EFF^{1,96270760683103} \text{ —}$$

$$4,67675204597820 * N^{1,24836317055259} \text{ —}$$

$$3,78211841046578 * A^{0,81097471938544} \text{ —}$$

$$4,16674680459143$$

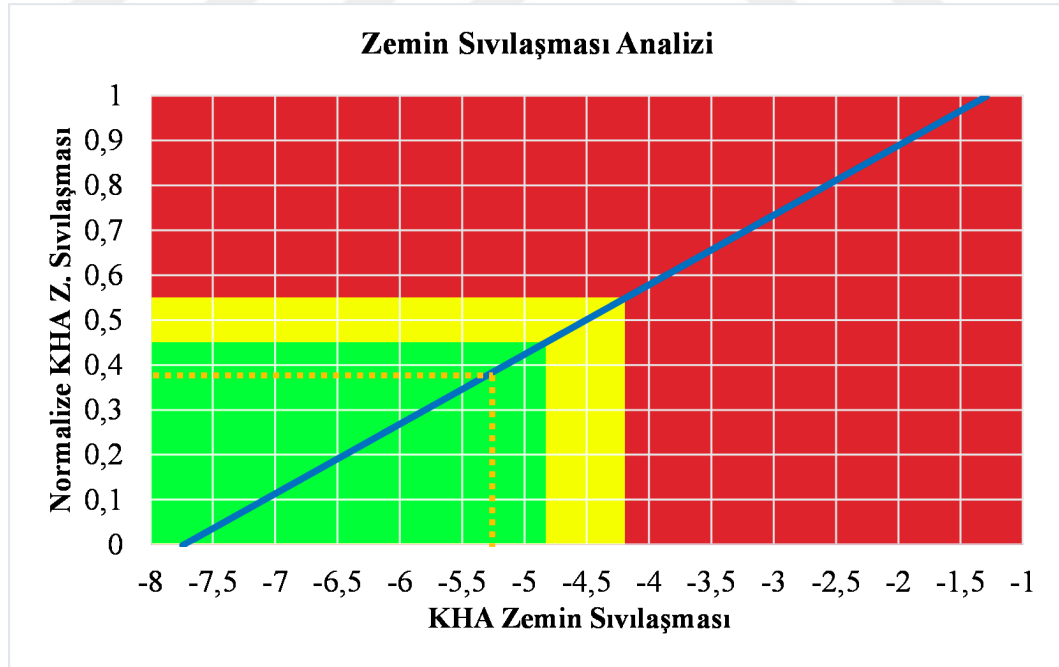
$$Pm = 0,14416059973118 * 0,7500000000^{1,40976342571849} \text{ —}$$

$$\begin{aligned}
& 1,51243797075478 * 0,0217391304^{0,55188878138900} - \\
& 0,75743445413085 * 0,1456953642^{1,96270760683103} - \\
& 4,67675204597820 * 0,5330073350^{1,24836317055259} + \\
& 3,78211841046578 * 0,2349397590^{0,81097471938544} - \\
& 4,16674680459143 \\
& Pm = -5,240395244
\end{aligned}$$

VII. Önerilen denklemin sonucu ile normalize zemin sıvılaşması değerinin bulunması ve sıvılaşma tahmininin yapılması

$$\begin{aligned}
\text{Normalize KHA} &= \frac{Pm - Pm_{\min}}{Pm_{\max} - Pm_{\min}} = \frac{X - (-7,73)}{(-1,29) - (-7,73)} \quad (3.3) \\
\text{Normalize KHA} &= \frac{Pm - Pm_{\min}}{Pm_{\max} - Pm_{\min}} = \frac{-5,240395244 - (-7,73)}{(-1,29) - (-7,73)} \\
& y = 0,3865845894
\end{aligned}$$

Bulunan bu değer “Normalize KHA Zemin Sıvılaşması Değeridir. Bu değer Denklem 3.3’ten bulunabileceği gibi Şekil 3.4 üzerinden de okunabilir.

Şekil 3.4 Örnek 1 zemin sıvılaşması analiz grafiği

Denklem 3.3 ve Şekil 3.4'ten görülebileceği üzere Normalize KHA Zemin Sıvılaşması Değeri yaklaşık olarak 0,38'dir. Bu değer 0,45 değerinden küçüktür ve Şekil 3.4'te yeşil alanda kalmaktadır. Bu doğrultuda önerilen denklem eldeki 5 parametreye bağlı bir durum için o zeminde **SIVILAŞMA OLMAZ** sonucunu vermektedir.

Tablo 2.1 ve Tablo 3.6'da gösterilen, gerçek saha şartlarından alınan verilere bakıldığında 116 numaralı veri kaydına ait deprem ve zemin şartlarında sıvılaşma olmadığı görülmektedir. Sonuç olarak önerilen denklem sadece 5 parametre ile zemin sıvılaşmasını doğru tahmin etmiştir.

3.3.2 Örnek 2

204 Numaralı veri kaydı için:

Önerilen denklemin sıvılaşma tahmini için Bölüm 3.2'de gösterilen işlem adımları takip edilecektir. İşlem sırası şu şekilde olacaktır:

I. Efektif gerilme değerinin normalize efektif gerilme karşılığının bulunması

Efektif Gerilme σ' (kPa): 55'dir. Bu değer Denklem 3.5'te X değişkeni için atanır.

$$EFF = \frac{X - EFF_{min}}{EFF_{maks} - EFF_{min}} = \frac{X - 20,00}{171,00 - 20,00} \quad (3.5)$$

$$EFF = \frac{X - EFF_{min}}{EFF_{maks} - EFF_{min}} = \frac{55 - 20,00}{171,00 - 20,00}$$

$$EFF = 0,2317880795$$

Ulaşılan bu değer efektif gerilme değerinin normalize efektif gerilme karşılığıdır.

II. İnce tane oranı değerinin normalize ince tane oranı karşılığının bulunması

İnce Tane Oranı (%): 6'dir. Bu değer Denklem 3.6'da X değişkeni için atanır.

$$FC = \frac{X - FC_{min}}{FC_{maks} - FC_{min}} = \frac{X - 0,00}{92,00 - 0,00} \quad (3.6)$$

$$FC = \frac{X - FC_{min}}{FC_{maks} - FC_{min}} = \frac{6 - 0,00}{92,00 - 0,00}$$

$$FC = 0,0652173913$$

Ulaşılan bu değ er ince tane oranı değ erinin normalize ince tane oranı karş ılığ ıdır.

III. N₁₍₆₀₎ değ erinin normalize N₁₍₆₀₎ değ eri karş ılığ ının bulunması

N₁₍₆₀₎ : 18,9'dur. Bu değ er Denklem 3.7'de X değ işkeni için atanır.

$$N = \frac{X - N_{min}}{N_{maks} - N_{min}} = \frac{X - 1,70}{42,60 - 1,70} \quad (3.7)$$

$$N = \frac{X - N_{min}}{N_{maks} - N_{min}} = \frac{18,9 - 1,70}{42,60 - 1,70}$$

$$N = 0,4205378973$$

Ulaşılan bu değ er N₁₍₆₀₎ değ erinin normalize N₁₍₆₀₎ karş ılığ ıdır.

IV. Depremi n büyüklüğ ünün normalize deprem büyüklüğ ü karş ılığ ının bulunması

Deprem Büyüklüğ ü (M): 6,9'dur. Bu değ er Denklem 3.8'de X değ işkeni için atanır.

$$M = \frac{X - M_{min}}{M_{maks} - M_{min}} = \frac{X - 5,90}{8,30 - 5,90} \quad (3.8)$$

$$M = \frac{X - M_{min}}{M_{maks} - M_{min}} = \frac{6,9 - 5,90}{8,30 - 5,90}$$

$$M = 0,4166666667$$

Ulaşılan bu değ er deprem büyüklüğ ü değ erinin normalize deprem büyüklüğ ü karş ılığ ıdır.

V. Maksimum yer ivmesinin normalize maksimum yer ivmesi karş ılığ ının bulunması

Maksimum Yer İvmesi - a_{max} (g): 0,5'tir. Bu değ er Denklem 3.9'da X değ işkeni için atanır.

$$A = \frac{X - A_{min}}{A_{maks} - A_{min}} = \frac{X - 0,01}{0,84 - 0,01} \quad (3.9)$$

$$A = \frac{X - A_{min}}{A_{maks} - A_{min}} = \frac{0,5 - 0,01}{0,84 - 0,01}$$

$$y = 0,5903614458$$

Ulaşılan bu değ er maksimum yer ivmesi değ erinin normalize maksimum yer ivmesi karş ılığ ıdır.

VI. İ lk 5 adımda bulunan değ erlerin önerilen denklem olan Denklem 3.2’de yerine koyularak sonuç bulunması

$$\begin{aligned} Pm = & 0,14416059973118 * M^{1,40976342571849} - \\ & 1,51243797075478 * FC^{0,55188878138900} - \\ & 0,75743445413085 * EFF^{1,96270760683103} - \\ & 4,67675204597820 * N^{1,24836317055259} + \\ & 3,78211841046578 * A^{0,81097471938544} - \\ & 4,16674680459143 \end{aligned} \quad (3.2)$$

$$\begin{aligned} Pm = & 0,14416059973118 * 0,4166666667^{1,40976342571849} - \\ & 1,51243797075478 * 0,0652173913^{0,55188878138900} - \\ & 0,75743445413085 * 0,2317880795^{1,96270760683103} - \\ & 4,67675204597820 * 0,4205378973^{1,24836317055259} + \\ & 3,78211841046578 * 0,5903614458^{0,81097471938544} - \\ & 4,16674680459143 \\ Pm = & -3,6250095198 \end{aligned}$$

VII. Ö nerilen denklemin sonucu ile normalize zemin sıvılaşması değ erinin bulunması ve sıvılaşma tahmininin yapılması

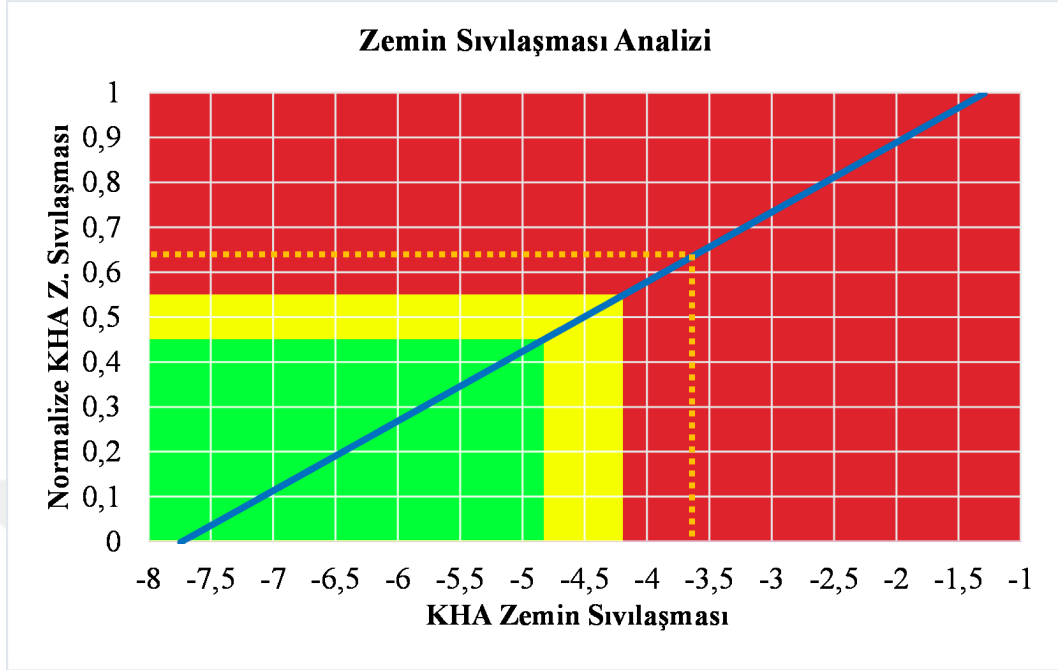
$$Normalize\ KHA = \frac{Pm - Pm_{min}}{Pm_{maks} - Pm_{min}} = \frac{X - (-7,73)}{(-1,29) - (-7,73)} \quad (3.3)$$

$$Normalize\ KHA = \frac{Pm - Pm_{min}}{Pm_{maks} - Pm_{min}} = \frac{-3,6250095198 - (-7,73)}{(-1,29) - (-7,73)}$$

$$y = 0,637860481$$

Bulunan bu değer “Normalize KHA Zemin Sıvılaşması Değeridir. Bu değer Denklem 3.3’ten bulunabileceği gibi Şekil 3.5 üzerinden de okunabilir.

Şekil 3.5 Örnek 2 zemin sıvılaşması analiz grafiği

Denklem 3.3 ve Şekil 3.5’ten görülebileceği üzere Normalize KHA Zemin Sıvılaşması Değeri yaklaşık olarak 0,63’tür. Bu değer 0,55 değerinden büyüktür ve Şekil 3.4’te kırmızı alanda kalmaktadır. Bu doğrultuda önerilen denklem eldeki 5 parametreye bağlı bir durum için o zeminde **SIVILAŞMA OLUR** sonucunu vermektedir.

Tablo 2.1 ve Tablo 3.6’da gösterilen, gerçek saha şartlarından alınan verilere bakıldığında 204 numaralı veri kaydına ait deprem ve zemin şartlarında sıvılaşma olduğu görülmektedir. Sonuç olarak önerilen denklem sadece 5 parametre ile zemin sıvılaşmasını doğru tahmin etmiştir.

3.4 Karşılaştırma

Karşılaştırma için çalışma konusuna ve yöntemine benzerliği sebebiyle sayın Gulmustafa Şen ve Erdal Akyol’un “A Genetic-algorithm Approach for Assessing the Liquefaction Potential of Sandy Soils” başlıklı çalışması seçilmiştir[20]. G. Şen ve E. Akyol bu çalışmalarında optimizasyon işlemini genetik algoritma yaklaşımını kullanarak yapmışlardır. Çalışma sonunda önerilen denklem %7,5 hata payına sahiptir

ancak bu sonuca 10 parametre ile ulaşılmıştır. Yine Gulmustafa Şen'in sıvılaşma analizi üzerine yayınlanan 2010 tarihli “Sıvılaşma Riskinin Belirlenmesinde Genetik Algoritma Yaklaşımı” başlıklı doktora tezinde [49] son kullanıcıya yönelik ikinci bir sonuç olarak 5 parametreye bağlı bir sıvılaşma analizi denklemi sunulmuştur. Bu parametreler SPT-N, YASS, a_{max} , M_w , ve z 'dir. Bu 5 parametreye sahip denklemin hata payı ise %15 olarak belirtilmiştir. Bu çalışmada ise 5 parametreye bağlı önerilen denklemin hata payı minimum %12,88'dir. Bu doğrultuda bakıldığında bu çalışmada 5 parametreye bağlı önerilen denklem daha düşük hata payına sahiptir.

4 SONUÇLAR

Bu çalışmada geçmişte gerçekleşen depremler ve bu depremlere maruz kalan zeminlerin sıvılaşma durumlarını içeren 222 adet veri kaydı ile optimizasyon tekniği kullanılarak zemin sıvılaşmasını tahmin eden analitik bir denklem modeli geliştirilmiştir. Bu veriler literatürde yapılan kapsamlı araştırmalar sonucunda belirlenen, geniş bir aralığa sahip deprem ve zemin verileridir [1], [2], [3], [4], [5].

222 adet veri kaydının her biri 16 parametre içermektedir. Bu 16 parametre WEKA[6] yardımıyla sıvılaşmaya olan etkilerine göre sıralanmıştır. Bu doğrultuda 5 temel parametre seçilmiştir. Bu parametreler; $N_1(60)$ değeri, depremin büyüklüğü (M), Maksimum yer ivmesi – a_{maks} (g), Efektif gerilme – σ' (kpa) ve İnce tane oranıdır (%).

Veri grubundaki parametreler farklı değer aralıklarında değişmektedirler. Bu verilerin tek bir aralıkta toplanabilmesi için veri grubundaki tüm parametrelere normalizasyon işlemi yapılmıştır. Bu işlem tüm parametre değerlerinin [0,1] aralığında değerler almasını sağlamıştır.

Çalışma kapsamında veri setindeki 222 adet verinin yaklaşık %70'i çalışma verisi olarak geriye kalan %30'u ise çalışma sonucunda çıkacak denklemi sınamak için test verisi olarak ayrılmıştır. Çalışma verileriyle analitik bir model geliştirmek için 5 farklı denklem modeli kurulmuştur. Bu denklem modelleri genel adlarıyla, linear model, power model, exponential model, quadratic model ve semi-quadratic modellerdir.

Her biri 5 temel parametreye bağlı 5 farklı denklem modelinin katsayılarını belirlemek için karides sürüsü algoritması ile optimizasyon yapılmıştır. Karides sürüsü algoritması her iterasyonda rastgele başlangıç değerleri atamaktadır. Bu sebeple önerilen denklemin sonuç aralığı her seferinde değişmektedir. Bunu önlemek için denklem sonuçları normalize edilmiştir. Optimizasyon işleminin sonucunda farklı

katsayılarla sahip sayısız denklem oluşturulmuştur. Bu denklemlerin her biri için çalışma verisi olan 163 veri içerisinde hata payı ölçümü yapılmıştır. Hata payı ölçüm tekniği olarak karışıklık matrisi[46] kullanılmıştır.

Çalışma sonunda hata payı en düşük model Power Model olmuştur. Modelin önerdiği denklem şu şekildedir:

$$Pm = 0,14416059973118 * M^{1,40976342571849} - \\ 1,51243797075478 * FC^{0,55188878138900} - \\ 0,75743445413085 * EFF^{1,96270760683103} - \\ 4,67675204597820 * N^{1,24836317055259} + \\ 3,78211841046578 * A^{0,81097471938544} - \\ 4,16674680459143$$

Önerilen denklemdeki parametreler şu şekildedir:

M : Deprem büyüklüğü

FC : İnce tane oranı

EFF : Efektif gerilme

N : $N_{1(60)}$ değeri

A : Maksimum yer ivmesi

Bu 5 parametre ile zemin sıvılaşması ihtimali tahmin edilebilmektedir. Bu çalışmada Power modelin doğruluk payı maksimum %87,12'dir. 100 deneme sonucunda elde edilen ortalama doğruluk payı ise %85,34'tür. Önerilen denklemin sonucu [0,1] aralığına indirgendiğinde 3 farklı durum için tahmin yapılabilir.

Bu durumlar:

$Pm < 0,45$ ise zemin sıvılaşması olmaz, risk içermeyen durumdur.

$0,45 < P_m < 0,55$ ise zemin sıvılaşması düşük ihtimalle beklenir, kısmi risk içeren durumdur. Önlem alınması tavsiye edilir.

$0,55 < P_m$ ise zemin sıvılaşması olur, yüksek risk içeren durumdur. Önlemlerin alınması, gerekli ve uygun zemin iyileştirme işlemlerinin yapılması gerekir.

Çalışma sonucunda önerilen denklem sayesinde, yapıların zemin etüdü aşamasında sadece bu çalışmada yer alan 5 parametre kullanılarak basitçe ve yüksek doğruluğa sahip bir zemin sıvılaşması analizi yapmak mümkündür. Belediyeler, özel sektör firmaları gibi inşaat departmanı bulunan kuruluşlar bu çalışmada önerilen denklem yardımıyla zemin iyileştirme çalışmasının gerekip gerekmediğini yüksek bir doğruluk payıyla belirleyebilirler.

Oluşturulan analitik denklem modeli deprem kuşağında yer alan ülkemiz için yüksek derecede önem arz eden bir konuyu analiz etmektedir. Bu doğrultuda zemin sıvılaşması analizinin önceden yapılarak depremlerde yaşanacak can ve mal kayıplarının önüne geçmek adına bu çalışmada kullanılan veriler, yöntemler, metotlar ve bulgular farklı çalışmaların genişletilmesine fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- [1] K. O. Cetin *et al.*, “Standard Penetration Test-Based Probabilistic and Deterministic Assessment of Seismic Soil Liquefaction Potential,” *J. Geotech. Geoenvironmental Eng.*, vol. 130, no. 12, pp. 1314–1340, 2004.
- [2] K. O. Cetin *et al.*, “Field Case Histories for SPT-Based In Situ Liquefaction Potential Evaluation,” University of California, Berkeley, 2000.
- [3] I. M. Idriss and R. W. Boulanger, “Semi-empirical Procedures for Evaluating Liquefaction Potential During Earthquakes,” *11th Int. Conf. soil Dyn. Earthq. Eng.*, pp. 32–56, 2004.
- [4] I. M. Boulanger, RW and Idriss, “CPT and SPT Based Liquefaction Triggering Procedures,” *Cent. Geotech. Model.*, no. 10–02, p. 134, 2010.
- [5] H. B. Seed, Tokimatsu, K. Harder, L. F, Chung, and R. M, “Influence of SPT procedures in soil liquefaction resistance evaluations,” Berkeley, 1984.
- [6] M. Hall, E. Frank, G. Holmes, B. Pfahringer, P. Reutemann, and I. H. Witten, “The WEKA data mining software,” *ACM SIGKDD Explor. Newsl.*, vol. 11, no. 1, pp. 10–18, 2009.
- [7] V. Ateş and N. Barışçı, “Short-Term Load Forecasting Model Using Flower Pollination Algorithm,” *Int. Sci. Vocat. Stud. J.*, vol. 1, no. 1, pp. 22–29, 2017.
- [8] A. H. Gandomi and A. H. Alavi, “Krill herd: A new bio-inspired optimization algorithm,” *Commun. Nonlinear Sci. Numer. Simul.*, vol. 17, no. 12, pp. 4831–4845, 2012.
- [9] L. Li, Y. Zhou, and J. Xie, “A free search krill herd algorithm for functions optimization,” *Math. Probl. Eng.*, vol. 2014, 2014.
- [10] “The Great M9.2 Alaska Earthquake and Tsunami of March 27, 1964.” [Online]. Available: <https://earthquake.usgs.gov/earthquakes/events/alaska1964/>. [Accessed: 24-Apr-2020].

- [11] “The Largest Earthquakes in the United States.” [Online]. Available: <https://www.infoplease.com/world/earthquakes/largest-earthquakes-united-states>. [Accessed: 24-Apr-2020].
- [12] “1964: Alaska’s Good Friday Earthquake - The Atlantic.” [Online]. Available: <https://www.theatlantic.com/photo/2014/05/1964-alaskas-good-friday-earthquake/100746/>. [Accessed: 25-Apr-2020].
- [13] H. Kawasumi, “General Report on the Niigata Earthquake of 1964,” *Tokyo Electr. Eng. Coll. Press*, pp. 1–6, 1968.
- [14] “Liquefaction; more than a sloppy puddle at the beach - Geological Digressions.” [Online]. Available: <https://www.geological-digressions.com/liquefaction-more-than-an-interesting-phenomenon/>. [Accessed: 25-Apr-2020].
- [15] “İzmit earthquake of 1999 | Britannica.com.” [Online]. Available: <https://www.britannica.com/event/Izmit-earthquake-of-1999>. [Accessed: 25-Apr-2020].
- [16] V. Ş. Ö. Kırca, G. Çıvak, and B. M. Sümer, “Deprem Kaynaklı Deniz Tabanı Sıvılaşması İçin Yeni Bir Model Yaklaşımı,” in *9. Kıyı Mühendisliği Sempozyumu*, 2018, pp. 521–529.
- [17] K. Terzaghi and R. B. Peck, *Soil Mechanics in Engineering Practice*. New York, London: New York : J. Wiley & Sons ; London : Chapman & Hall, 1948.
- [18] H. R. Talebi Mamoudan, F. Kalantary, M. Derakhshandi, and N. Ganjian, “Probabilistic and Deterministic Assessment of Liquefaction Potential Using Piezocone Data,” *Geotech. Geol. Eng.*, vol. 39, no. 1, pp. 533–547, 2020.
- [19] T. D. Stark and S. M. Olson, “Liquefaction Resistance Using CPT and Field Case Histories,” *J. Geotech. Eng.*, vol. 121, no. 12, pp. 856–869, Dec. 1995.
- [20] G. Sen and E. Akyol, “A genetic-algorithm approach for assessing the liquefaction potential of sandy soils,” *Nat. Hazards Earth Syst. Sci.*, vol. 10, no. 4, pp. 685–698, 2010.
- [21] C. H. Juang, C. J. Chen, W. H. Tang, and D. V. Rosowsky, “CPT-based

- liquefaction analysis, Part 1: Determination of limit state function,” *Geotechnique*, vol. 50, no. 5, pp. 583–592, 2000.
- [22] K. T. Law, Y. L. Cao, and G. N. He, “An energy approach for assessing seismic liquefaction potential,” *Can. Geotech. J.*, vol. 27, no. 3, pp. 320–329, 1990.
  - [23] A. T. C. Goh, “Probabilistic neural network for evaluating seismic liquefaction potential,” *Can. Geotech. J.*, vol. 39, no. 1, pp. 219–232, 2002.
  - [24] I. Rish, “An Empirical Study of the Naïve Bayes Classifier,” no. January 2001, pp. 41–46, 2014.
  - [25] A. H. Alavi and A. H. Gandomi, “Energy-based numerical models for assessment of soil liquefaction,” *Geosci. Front.*, vol. 3, no. 4, pp. 541–555, 2012.
  - [26] Y. R. Chen, S. C. Hsieh, J. W. Chen, and C. C. Shih, “Energy-based probabilistic evaluation of soil liquefaction,” *Soil Dyn. Earthq. Eng.*, vol. 25, no. 1, pp. 55–68, 2005.
  - [27] H. Javdanian, A. Heidari, and R. Kamgar, “Energy-based estimation of soil liquefaction potential using GMDH algorithm,” *Iran. J. Sci. Technol. - Trans. Civ. Eng.*, vol. 41, no. 3, pp. 283–295, 2017.
  - [28] A. Rahbarzare and M. Azadi, “Improving prediction of soil liquefaction using hybrid optimization algorithms and a fuzzy support vector machine,” *Bull. Eng. Geol. Environ.*, vol. 78, no. 7, pp. 4977–4987, 2019.
  - [29] K. Goudjil and B. Sbartaï, “Optimization of shear wave velocity (V_s) from a post-liquefaction settlement using a genetic algorithm multi-objective NSGA II,” *Int. Rev. Mech. Eng.*, vol. 11, no. 3, pp. 175–180, 2017.
  - [30] A. H. Gandomi, M. M. Fridline, and D. A. Roke, “Decision tree approach for soil liquefaction assessment,” *Sci. World J.*, vol. 2013, 2013.
  - [31] S. R. Safavian and D. Landgrebe, “A Survey of Decision Tree Classifier Methodology,” *IEEE Trans. Syst. Man Cybern.*, vol. 21, no. 3, pp. 660–674, 1991.
  - [32] J. L. Hu, X. W. Tang, and J. N. Qiu, “Assessment of seismic liquefaction

- potential based on Bayesian network constructed from domain knowledge and history data,” *Soil Dyn. Earthq. Eng.*, vol. 89, pp. 49–60, 2016.
- [33] Anthony T.C. Goh, “Seismic Liquefaction Potential Assessed by Neural Networks,” *J. Geotech. Eng.*, vol. 120, no. 9, pp. 1467–1480, 1994.
- [34] “Downloading and installing Weka - Weka Wiki.” [Online]. Available: https://waikato.github.io/weka-wiki/downloading_weka/. [Accessed: 27-Oct-2020].
- [35] G. Sharma, R. Bhargava, and M. Mathuria, “Decision Tree Analysis on J48 Algorithm,” *Int. J. Adv. Res. in Computer Sci. Softw. Eng.*, vol. 3, no. 6, pp. 1114–1119, 2013.
- [36] A. Özdadaoğlu, “Normalizasyon Yöntemlerinin Çok Ölçütlü Karar Verme Sürecine Etkisi-Moora Yöntemi İncelemesi,” *Ege Akad. Bakis (Ege Acad. Rev.)*, vol. 14, no. 2, pp. 283–283, 2014.
- [37] “Krill Conservation - Antarctic and Southern Ocean Coalition.” [Online]. Available: <https://www.asoc.org/advocacy/krill-conservation>. [Accessed: 26-Apr-2020].
- [38] “Krill in Antarctica, size, food, population, facts.” [Online]. Available: https://www.coolantarctica.com/Antarctica_fact_file/wildlife/krill.php. [Accessed: 26-Apr-2020].
- [39] S. Nicol, “Living Krill, zooplankton and experimental investigations: A discourse on the role of Krill and their experimental study in marine ecology,” *Mar. Freshw. Behav. Physiol.*, vol. 36, no. 4, pp. 191–205, 2003.
- [40] Y. Liu and K. M. Passino, “Swarm Intelligence: Literature Overview,” no. 614, 2015.
- [41] E. E. Hofmann, A. G. E. Haskell, J. M. Klinck, and C. M. Lascara, “Lagrangian modelling studies of Antarctic krill (*Euphausia superba*) swarm formation,” *ICES J. Mar. Sci.*, vol. 61, no. 4, pp. 617–631, 2004.
- [42] A. Okubo, “Dynamical aspects of animal grouping: Swarms, schools, flocks, and herds,” *Adv. Biophys.*, vol. 22, no. C, pp. 1–94, 1986.

- [43] G. Flierl, D. Grunbaum, S. Levin, and D. Olsin, "From individuals to aggregations: the interplay between behavior and physics," pp. 397–454, 1999.
- [44] A. Morin, A. Okubo, and K. Kawasaki, "Acoustic data analysis and models of krill spatial distribution," *Sci. Commitee Conserv. Antarct. Mar. Living Resour. Sel. Sci. Pap.*, vol. 5, no. Part 1, pp. 311–329, 1989.
- [45] Y. Oda *et al.*, "Learning to generate pseudo-code from source code using statistical machine translation," *Proc. - 2015 30th IEEE/ACM Int. Conf. Autom. Softw. Eng. ASE 2015*, pp. 574–584, 2016.
- [46] J. T. Townsend, "Erratum to: Theoretical analysis of an alphabetic confusion matrix.," *Percept. Psychophys.*, vol. 10, no. 4, p. 256, 1971.
- [47] "R2016a - MATLAB & Simulink - MathWorks Switzerland." [Online]. Available: <https://ch.mathworks.com/help/images/release-notes-R2016a.html>. [Accessed: 29-Oct-2020].
- [48] "Krill Herd Algorithm - File Exchange - MATLAB Central." [Online]. Available: <https://www.mathworks.com/matlabcentral/fileexchange/55486-krill-herd-algorithm>. [Accessed: 06-May-2020].
- [49] G. ŞEN, "Sıvılaşma Riskinin Belirlenmesinde Genetik Algoritma Yaklaşımı," Pamukkale Üniversitesi, 2010.

EKLER

Ek.1 – Karides Sürüsü Algoritması – Power Model Kaynak Kodu

```
% Krill Herd Algorithm V 1.1
% By Amir H. Gandomi (a.h.gandomi@gmail.com)

% Main paper:
% Gandomi A.H., Alavi A.H., Krill Herd: A New Bio-Inspired
Optimization Algorithm.
% Communications in Nonlinear Science and Numerical Simulation,
% 2012, 17 (12):4831-4845.
% DOI: 10.1016/j.cnsns.2012.05.010

% Boundary Constraint Handling Scheme used in this code:
% Gandomi A.H., Yang X.S., "Evolutionary Boundary Constraint
Handling Scheme"
% Neural Computing & Applications, 2012, 21(6):1449-1462.
% DOI: 10.1007/s00521-012-1069-0

function Power_KH
clc; close all; clear all
format long

%% Initial Parameter Setting
NR = 10; % Number of Runs
NK = 25; % Number of Krills
MI = 200; % Maximum Iteration
C_flag = 1; % Crossover flag [Yes=1]

% Bounds (Normalize search space in case of highly imbalanced search
space)
UB = 10*ones(1,11);
LB = -10*ones(1,11);

NP = length(LB); % Number of Parameter(s)
Dt = mean(abs(UB-LB))/2; % Scale Factor

F = zeros(NP,NK); D = zeros(1,NK); N = zeros(NP,NK); %R =
zeros(NP,NK);
Vf = 0.02; Dmax = 0.005; Nmax = 0.01; Sr = 0;
%% Optimization & Simulation
for nr = 1:NR
    %Initial Krills positions
    for z1 = 1:NP
        X(z1,:) = LB(z1) + (UB(z1) - LB(z1)).*rand(1,NK);
    end

    for z2 = 1:NK
        K(z2)=Power_cost(X(:,z2));
    end

    Kib=K;
    Xib=X;
    [Kgb(1,nr), A] = min(K);
    Xgb(:,1,nr) = X(:,A);

    for j = 1:MI
        % Virtual Food
        for ll = 1:NP;
```

```

        Sf(11) = (sum(X(11,:),:)./K));
    end
    Xf(:,j) = Sf./(sum(1./K)); %Food Location
    Xf(:,j) =findlimits(Xf(:,j)',LB,UB,Xgb(:,j,nr)');% Bounds
Checking
    Kf(j) = Power_cost(Xf(:,j));
    if 2<=j
        if Kf(j-1)<Kf(j)
            Xf(:,j) = Xf(:,j-1);
            Kf(j) = Kf(j-1);
        end
    end

    Kw_Kgb = max(K)-Kgb(j,nr);
    w = (0.1+0.8*(1-j/MI));

    for i = 1:NK
        % Calculation of distances
        Rf = Xf(:,j)-X(:,i);
        Rgb = Xgb(:,j,nr)-X(:,i);
        for ii = 1:NK
            RR(:,ii) = X(:,ii)-X(:,i);
        end
        R = sqrt(sum(RR.*RR));

        % % % % % % % % % % % % % Movement Induced % % % % % % %
        % Calculation of BEST KRILL effect
        if Kgb(j,nr) < K(i)
            alpha_b = -2*(1+rand*(j/MI))*(Kgb(j,nr) - K(i))
/Kw_Kgb/ sqrt(sum(Rgb.*Rgb)) * Rgb;
        else
            alpha_b=0;
        end

        % Calculation of NEIGHBORS KRILL effect
        nn=0;
        ds = mean(R)/5;
        alpha_n = 0;
        for n=1:NK
            if and(R<ds,n~=i)
                nn=nn+1;
                if and(nn<=4,K(i)~=K(n))
                    alpha_n = alpha_n-(K(n) - K(i)) /Kw_Kgb/
R(n) * RR(:,n);
                end
            end
        end

        % Movement Induced
        N(:,i) = w*N(:,i)+Nmax*(alpha_b+alpha_n);

        % % % % % % % % % % % % % Foraging Motion % % % % % % %
        % Calculation of FOOD attraction
        if Kf(j) < K(i)
            Beta_f=-2*(1-j/MI)*(Kf(j) - K(i)) /Kw_Kgb/
sqrt(sum(Rf.*Rf)) * Rf;
        else
            Beta_f=0;
        end
    end

```

```

% Calculation of BEST position attraction
Rib = Xib(:,i)-X(:,i);
if Kib(i) < K(i)
    Beta_b=-(Kib(i) - K(i)) /Kw_Kgb/ sqrt(sum(Rib.*Rib))
*Rib;
else
    Beta_b=0;
end

% Foraging Motion
F(:,i) = w*F(:,i)+Vf*(Beta_b+Beta_f);

% % % % % % % % % % % % % Physical Diffusion % % % % % %
D = Dmax*(1-j/MI)*floor(rand+(K(i)-
Kgb(j,nr))/Kw_Kgb)*(2*rand(NP,1)-ones(NP,1));

% % % % % % % % % % % % % Motion Process % % % % % % % %
DX = Dt*(N(:,i)+F(:,i));

% % % % % % % % % % % % % Crossover % % % % % % % % % %
if C_flag ==1
    C_rate = 0.8 + 0.2*(K(i)-Kgb(j,nr))/Kw_Kgb;
    Cr = rand(NP,1) < C_rate ;
    % Random selection of Krill No. for Crossover
    NK4Cr = round(NK*rand+.5);
    % Crossover scheme
    X(:,i)=X(:,NK4Cr).*(1-Cr)+X(:,i).*Cr;
end

% Update the position
X(:,i)=X(:,i)+DX;
X(:,i)=findlimits(X(:,i)',LB,UB,Xgb(:,j,nr)'); % Bounds
Checking

K(i)=Power_cost(X(:,i));
if K(i)<Kib(i)
    Kib(i)=K(i);
    Xib(:,i)=X(:,i);
end
end

% Update the current best
[Kgb(j+1,nr), A] = min(K);
if Kgb(j+1,nr)<Kgb(j,nr)
    Xgb(:,j+1,nr) = X(:,A);
else
    Kgb(j+1,nr) = Kgb(j,nr);
    Xgb(:,j+1,nr) = Xgb(:,j,nr);
end
end
end

%% Post-Processing
[Best, Ron_No] = min(Kgb(end,:))
Xgb(:,end,Ron_No)
Mean = mean(Kgb(end,:))
Worst = max(Kgb(end,:))

```

```

Standard_Deviation = std(Kgb(end,:))

% Convergence plot of the best run
semilogy(1:MI+1,Kgb(:,Ron_No),1:MI+1,mean(Kgb'))
xlabel('\itNo. of Iterations')
ylabel('\itf}(\bfx_{best}))')
legend('Best run values','Average run values')

function [ns]=findlimits(ns,Lb,Ub,best)
% Evolutionary Boundary Constraint Handling Scheme
n=size(ns,1);
for i=1:n
    ns_tmp=ns(i,:);
    I=ns_tmp<Lb;
    J=ns_tmp>Ub;
    A=rand;
    ns_tmp(I)=A*Lb(I)+(1-A)*best(I);
    B=rand;
    ns_tmp(J)=B*Ub(J)+(1-B)*best(J);
    ns(i,:)=ns_tmp;
end

```

Ek.2 – WEKA Program girdileri

WEKA girdisi:

@relation soilliquefaction

@attribute Liquefaction {0,1}
@attribute Magnitude NUMERIC
@attribute amax(g) NUMERIC
@attribute Avg_depth(m) NUMERIC
@attribute Depth_GWT(m) NUMERIC
@attribute Stress NUMERIC
@attribute Effectif_stress NUMERIC
@attribute Avg_Nm NUMERIC
@attribute (N1)60 NUMERIC
@attribute FC NUMERIC
@attribute (N1)60cs NUMERIC
@attribute KSiGMA NUMERIC
@attribute Dr NUMERIC

@Data

1,8.1,0.2,5.2,2.1,98,68,5.9,8.2,10,9.3,1.04,46
1,8.1,0.2,4.3,2.4,80,61,2.3,3.4,30,8.7,1.07,44
1,8.1,0.2,3.7,2.1,69,39,1,1.7,27,6.9,1.08,39
1,7,0.4,4,1.2,75,48,8,11.8,0,11.8,1.07,52
1,7,0.35,7.5,3.7,141,104,17.3,21.1,4,21.1,0.99,69
1,7.6,0.09,3.3,1,63,41,2.6,4.7,5,4.7,1.07,33
1,7.6,0.16,7,0.9,132,72,8,9.9,2,9.9,1.03,47
1,7.6,0.16,5.3,0.9,85,43,7.9,12.7,8,13,1.09,54
1,7.6,0.162,3.8,2,71,53,4.5,6.8,5,6.8,1.05,39
0,7.6,0.18,7,1.8,132,81,18,22.7,2,22.7,1.03,71
0,7.6,0.18,10.1,1.8,190,109,20,23.5,2,23.5,0.99,73
1,7.6,0.16,10.1,0.9,190,100,10,11,2,11,1,50
1,7.6,0.16,4.6,0.6,86,47,6,9.4,0,9.4,1.07,46
0,7.6,0.18,6.1,2.4,115,79,12,14.1,0,14.1,1.03,56
1,7.6,0.16,4.3,0,80,39,4,7,10,8.2,1.08,43
0,7.6,0.18,6.1,1.2,115,67,27,35,0,35.5,1.1,89
0,7.5,0.242,2.895,2,53,45,8,12.1,36,17.6,1.1,63
1,8.3,0.213,5.7,0,95,38,9,16.5,3,16.5,1.1,61
0,8.3,0.23,6.1,2.1,115,76,28,35.3,5,35.3,1.08,89
0,8.3,0.23,4,0.9,75,45,16,23,5,23,1.1,72
1,8.3,0.23,4,0.6,75,42,6,9.1,5,9.1,1.08,45
1,8.3,0.2,4,0.9,75,45,5,7.6,1,20,0.99,67
1,6.61,0.45,6.1,4.6,112,96,3.5,3.9,55,9.5,1.01,46
1,6.61,0.45,6.1,4.6,112,96,7.3,8.1,50,13.7,1.01,56
1,7,0.2,8.2,1.5,155,89,9.1,7.6,67,13.2,1.01,54

WEKA girdisi:

0,7,0.2,8.2,1.5,158,92,9,8.9,50,14.6,1.01,57
1,7,0.3,7.8,1.5,147,85,13,13.3,48,19,1.02,65
1,7,0.3,8.2,1.5,158,92,11,11,5,11,1.01,50
1,7.5,0.135,10.4,1.5,139,86,6,5,3,5,1.01,34
0,7.5,0.135,10.7,3.4,137,71,16,14.3,1,3,0.89,26
1,7.6,0.13,4.5,1.1,87,54,9,11.7,12,13.8,1.06,56
1,7.6,0.2,4.4,1.5,81,53,9.7,11.5,12,13.5,1.07,55
1,7.6,0.22,3.5,1.1,62,38,19.3,24.4,5,24.4,1.1,74
1,7.6,0.22,3.5,1.1,56,32,5.9,8.5,3,8.5,1.1,44
1,7.6,0.35,5.3,0.9,102,59,17,20.1,20,24.6,1.09,74
1,7.6,0.5,5.3,3.1,98,75,30,31,10,32.7,1.07,86
1,7.6,0.2,6.1,0.9,118,67,9,10.5,20,15,1.05,58
1,7.5,0.2,8.2,4.6,142,106,9,6.3,20,10.7,1,49
1,7.5,0.2,11.1,6.7,199,156,13,7.6,5,7.6,1,41
0,7.5,0.2,3.7,1.2,63,39,14,14.3,4,14.3,1.1,57
0,7.5,0.2,3.1,2.1,53,44,14,13.6,3,13.6,1.09,55
1,7.5,0.2,5.2,1.8,90,56,6,5.8,50,11.4,1.06,51
0,6.5,0.1,6.4,0.9,121,67,10,12.8,0,12.8,1.04,54
0,6.5,0.14,5.2,2.4,98,71,9,11.1,20,15.5,1.04,59
0,6.5,0.12,3.5,1.4,66,45,3.7,5.5,10,6.7,1.07,39
0,6.5,0.14,3.4,3.1,62,59,11,12.3,5,12.3,1.05,53
0,6.5,0.14,6.1,2.4,115,79,12,14.1,3,14.1,1.03,56
1,6.5,0.12,2.8,0.5,53,30,4.7,6.9,5,6.9,1.1,39
0,6.5,0.12,3.4,1.3,63,42,7,9.6,4,9.6,1.08,46
0,6.5,0.14,6.4,4.3,106,85,9,9.4,5,9.4,1.02,46
0,6.5,0.14,4,2.4,75,60,6,7.5,10,8.6,1.05,44
0,6.5,0.12,4.3,1.8,80,56,4,5.4,10,6.5,1.05,38
0,6.5,0.12,2.5,1.2,46,34,10.1,16.2,7,16.3,1.1,61
0,6.5,0.12,4.3,0.3,80,42,8,11.8,12,13.9,1.09,56
0,6.5,0.12,5.5,1.8,99,63,2,2.5,60,8.1,1.04,43
0,6.5,0.12,4.3,0.9,80,47,11,15.1,0,15.1,1.08,58
1,7.7,0.2,6.4,0.9,121,67,10,12.8,0,12.8,1.04,54
1,7.7,0.24,5.2,2.4,98,71,9,11.1,20,15.5,1.04,59
1,7.7,0.2,3.5,1.4,66,45,3.7,5.5,10,6.7,1.07,39
0,7.7,0.2,4.5,1.4,87,57,14.2,20.9,10,22,1.08,70
1,7.7,0.28,3.4,3.1,62,59,11,12.3,5,12.3,1.05,53
0,7.7,0.28,4.8,3.1,90,73,13.2,17.6,0,17.6,1.04,63
0,7.7,0.24,4.6,2.4,86,65,10,12.7,26,17.8,1.05,63
1,7.7,0.24,6.1,2.4,115,79,12,14.1,3,14.1,1.03,56
0,7.7,0.32,3.4,0.9,63,39,19,26.2,4,26.2,1.1,77
1,7.7,0.32,2.8,0.5,53,30,4.7,6.9,5,6.9,1.1,39
1,7.7,0.32,3.4,1.3,63,42,7,9.6,4,9.6,1.08,46
1,7.7,0.24,6.4,4.3,106,85,9,9.4,5,9.4,1.02,46
1,7.7,0.24,4,2.4,75,60,6,7.5,10,8.6,1.05,44

WEKA girdisi:

1,7.7,0.24,4.3,1.8,80,56,4,5.4,10,6.5,1.05,38
1,7.7,0.24,2.5,1.2,46,34,10.1,16.2,7,16.3,1.1,61
1,7.7,0.24,4.3,0.3,80,42,8,11.8,12,13.9,1.09,56
0,7.7,0.24,7.3,1.2,138,78,17,20.1,17,24,1.04,73
1,7.7,0.24,5.5,1.8,99,63,2,2.5,60,8.1,1.04,43
1,7.7,0.24,4.3,0.9,80,47,11,15.1,0,15.1,1.08,58
0,7.7,0.24,5.5,2.1,103,70,20,24.6,0,24.6,1.06,74
0,6.53,0.78,2.9,1.8,53,42,30.4,37.8,12,40,1.1,95
1,6.53,0.78,3.7,1.8,68,50,2,2.9,18,7,1.06,40
0,6.53,0.78,4,1.8,79,56,13,16.2,25,21.2,1.08,69
0,6.53,0.13,4.3,2.7,77,62,5,6.2,92,11.7,1.05,51
1,6.53,0.51,2.1,1.5,38,32,3,4.6,31,10,1.1,47
1,6.53,0.2,3.4,2.1,62,50,2,2.9,64,8.5,1.06,44
0,6.53,0.2,2.3,2.1,40,38,11,15.2,30,20.6,1.1,68
1,6.53,0.24,1.8,0.3,35,20,3,4.6,80,10.2,1.1,48
0,6.53,0.17,4.6,1.2,87,54,7.1,10.3,30,15.7,1.07,59
0,6,0.095,6.1,0.9,108,57,5,7.1,13,9.6,1.05,46
0,6,0.095,14.3,0.9,254,123,4,3.9,27,9.1,0.98,45
1,5.9,0.32,4.3,2.7,77,62,5,6.2,92,11.7,1.05,51
0,5.9,0.09,2.1,1.5,38,32,3,4.6,31,10,0.97,47
1,5.9,0.2,3.4,2.1,62,50,2,2.9,64,8.5,1.06,44
0,5.9,0.2,2.3,2.1,40,38,11,15.2,30,20.6,1.1,68
0,5.9,0.21,1.8,0.3,35,20,3,4.6,80,10.2,1.1,48
0,5.9,0.21,4.3,0.3,83,45,11,15.2,18,19.3,1.1,66
1,5.9,0.26,4.6,1.2,87,54,7.1,10.3,30,15.7,1.07,59
0,6.9,0.168,2.4,1.6,42,35,10,17,5,17,1.1,62
0,6.8,0.15,4.3,1,69,37,2.6,5.1,1,5,0.95,34
0,6.8,0.15,9.2,1,158,77,13.1,18.1,0,18.1,1.03,64
1,6.8,0.11,4.3,0.35,81,42,7.4,13.3,0,13.3,1.09,55
1,7.7,0.0116,5.7,0,95,38,9,16.5,3,16.5,1.1,61
1,7.7,0.2,4.3,1,69,37,2.6,5.1,1,5,1.08,34
1,7.7,0.227,7.5,0.4,123,53,7.7,12.4,1,1,1.06,15
1,7.7,0.25,3.5,1.7,55,38,9.8,16.2,1,16.2,1.1,60
1,7.7,0.283,4.3,0.4,81,42,7.4,13.3,0,13.3,1.1,55
0,7.7,0.205,2.865,1.75,52,41,12,18.7,3,18.7,1.1,65
0,7.7,0.205,2.895,1.75,53,41,8.5,13.8,3,13.8,1.09,56
0,7.7,0.116,3.338,1.14,63,41,8,13.1,5,13.1,1.09,54
1,7.7,0.205,69.125,1.5,132,79,6.6,8.7,3,8.7,1.02,44
1,7.7,0.205,97.986,1.47,189,107,5.9,6.9,4,6.9,1,39
0,7.7,0.052,4.295,1.6,81,54,2.6,4.2,66,9.8,1.06,47
1,7.7,0.205,6.47,1.46,124,74,7.3,9.9,8,10.4,1.03,48
1,7.7,0.205,71.314,1.45,136,81,10.4,13.5,3,13.5,1.02,55
1,7.7,0.205,37.825,1.5,71,48,6,9.3,7,9.4,1.07,46
1,7.7,0.205,60.356,1.58,115,71,7.3,10.2,2,10.2,1.03,48

WEKA girdisi:

1,7.7,0.205,57.443,1.51,109,68,8,11.5,2,11.5,1.04,51
0,7.7,0.205,3.905,1.2,74,47,13,18.9,3,18.9,1.1,65
0,7.7,0.205,3.42,1.2,64,42,15.9,23.5,2,23.5,1.1,73
0,7.7,0.205,25.833,1.2,48,34,14.1,23,1,23,1.1,72
0,7.7,0.205,51.767,1.2,99,60,25,34.6,3,34.6,1.1,88
0,7.7,0.205,22.167,1.2,41,31,24.7,37.3,1,37.3,1.1,92
0,7.7,0.205,4.48,1.2,85,53,13.2,20.3,2,20.3,1.09,68
1,7.7,0.205,5.21,0.72,100,56,3.3,5.4,2,5.4,1.05,35
1,7.7,0.205,5.41,1.37,103,63,4.8,7.4,2,7.4,1.04,41
1,7.7,0.205,5.48,1.35,104,64,3.7,5.6,2,5.6,1.04,35
1,7.7,0.205,3.91,1.46,73,49,5.2,8.1,2,8.1,1.06,43
0,7.7,0.205,45.425,1.45,86,55,15.8,23.5,2,23.5,1.09,73
0,7.7,0.205,6.67,1.6,127,77,17.3,22.5,4,22.5,1.04,71
0,7.7,0.205,35.667,1.45,67,46,18.3,25.9,0,25.9,1.1,76
0,6.9,0.268,2.895,2,53,45,8,12.1,36,17.6,1.1,63
0,6.22,0.09,3.4,2.1,62,50,2,2.9,64,8.5,1.06,44
0,6.22,0.133,4.6,1.2,87,54,7.1,10.3,30,15.7,1.07,59
0,6.54,0.156,2.9,1.8,53,42,30.4,37.8,12,40,1.1,95
0,6.54,0.15,3.7,1.8,68,50,2,2.9,18,7,1.06,40
0,6.54,0.13,4,1.8,79,56,13,16.2,25,21.2,1.08,69
0,6.54,0.174,4.3,2.7,77,62,5,6.2,92,11.7,1.05,51
0,6.54,0.16,2.1,1.5,38,32,3,4.62,31,10,1.1,47
0,6.54,0.2,3.4,2.1,62,50,2,2.9,64,8.5,1.06,44
0,6.54,0.18,2.3,2.1,40,38,11,15.2,30,20.6,1.1,68
0,6.54,0.19,1.8,0.3,35,20,3,4.6,80,10.2,1.1,48
0,6.54,0.19,4.3,0.3,83,45,11,15.2,18,19.3,1.1,66
1,6.54,0.206,4.6,1.2,87,54,7.1,10.3,30,15.7,1.07,59
0,6.93,0.24,6.5,3,125,91,37,43.3,7,43.4,1.03,99
1,6.93,0.37,6,4.5,106,92,9,10.2,8,10.6,1.01,49
0,6.93,0.28,2.5,1.4,45,35,16.9,21.4,5,21.4,1.1,69
0,6.93,0.14,4.6,3.5,75,64,4.6,5.7,30,11,1.04,50
1,6.93,0.28,4.6,2.4,87,65,11,13.1,3,13.1,1.05,54
1,6.93,0.28,3.5,2.5,65,55,13,14.9,3,14.9,1.07,58
1,6.93,0.28,5.3,1.5,102,64,12,17.6,3,17.6,1.06,63
0,6.93,0.28,2,2,35,35,18,22.6,1,22.6,1.1,71
0,6.93,0.28,3.4,1.8,63,47,12,14.9,1,14.9,1.09,58
0,6.93,0.28,3.4,1.9,62,48,18,21.2,5,21.2,1.1,69
0,6.93,0.28,3.4,2,62,48,12,14.7,4,14.7,1.08,58
1,6.93,0.39,6.2,4.9,114,101,9.2,9.9,32,15.3,0.99,59
1,6.93,0.39,7,4.7,130,108,20,20.9,13,23.4,0.99,73
1,6.93,0.39,6,4.4,111,95,8.8,9.8,25,14.9,1.01,58
0,6.93,0.39,8.4,3,158,105,19,20.2,20,24.6,0.99,74
1,6.93,0.28,6.3,3,121,89,14.4,15.4,3,15.4,1.01,59
1,6.93,0.18,5.9,3.5,97,73,4.3,5.1,50,10.7,1.03,49

WEKA girdisi:

1,6.93,0.28,3,1.8,55,43,9.5,15.3,2,15.3,1.1,59
0,6.93,0.28,6.1,1.8,115,73,26,34.4,5,34.4,1.08,88
1,6.93,0.27,6.3,3,118,86,7.5,8.6,8,9,1.01,45
1,6.93,0.28,3.4,1.8,61,46,6.3,10.3,1,10.3,1.07,48
1,6.93,0.28,4.9,2.6,90,67,12.8,18.4,1,18.4,1.05,64
1,6.93,0.16,6.5,1.5,116,67,4.3,6.4,20,10.8,1.04,49
1,6.93,0.28,1.8,1,32,25,6.7,9.1,35,14.6,1.1,57
0,7.7,0.25,5,2.3,94,68,34.7,24.9,19,29.2,1.08,81
1,7.7,0.25,7.2,2.3,139,90,19.9,13,19,17.3,1.01,62
1,7.6,0.4,5.2,2,100,68,11.7,16.4,2,16.4,1.05,61
0,7.6,0.4,10.8,1.6,208,118,26.8,30.9,0,30.9,0.97,83
1,7.6,0.47,3.8,2,65,47,17.4,25.9,5,25.9,1.1,76
1,6.69,0.84,8.5,7.2,156,143,13.6,13.1,50,18.7,0.96,65
0,6.69,0.51,9.3,3.9,154,101,24.1,27.2,25,32.3,1,85
1,6.69,0.43,7.1,2,139,88,7.4,8.5,64,14.1,1.02,56
1,6.69,0.51,6.7,4.3,129,105,11,11.6,33,17,1,62
0,6.9,0.4,8,2.9,152,103,34.2,39.5,15,42.7,1,98
0,6.9,0.4,4.3,2.1,76,54,25.8,36.6,1,36.6,1.1,91
1,6.9,0.35,8.9,3,173,116,5.4,6.1,1,6.1,0.9,37
1,6.9,0.4,5.9,2.3,107,72,13.4,17.8,21,22.5,1.05,71
1,6.9,0.4,3.3,3.2,62,60,8,10.9,0,10.9,1.02,50
1,6.9,0.5,5,3,85,65,17.4,24.1,0,24.1,1.07,74
1,6.9,0.5,4.3,2.8,79,64,8.3,12.2,2,12.2,1.05,52
0,6.9,0.6,7.5,4.5,137,107,24.1,27.4,9,28,0.99,79
1,6.9,0.5,6.8,1.5,114,62,5.6,8.5,5,8.5,1.04,44
0,6.9,0.5,5.3,3.2,92,72,18.6,24.7,14,27.6,1.06,79
1,6.9,0.5,6.5,2.3,116,74,9.5,12.7,15,16,1.04,60
0,6.9,0.5,4.8,3.1,86,69,15,20.3,19,24.5,1.06,74
1,6.9,0.5,5.7,3.7,102,82,15.1,19.2,5,19.2,1.03,66
0,6.9,0.6,4.5,2.5,80,60,17.5,25,5,25,1.09,75
1,6.9,0.5,4.5,0.8,80,43,12.6,21.1,5,21.1,1.1,69
0,6.9,0.7,10.5,7.7,199,171,40.5,42.6,0,42.6,0.85,98
0,6.9,0.6,7.5,6.1,137,124,20,21.3,10,22.5,0.97,71
0,6.9,0.6,3.5,1.7,62,44,24.2,33.5,0,33.5,1.1,87
0,6.9,0.6,6,2.4,114,79,30.8,38.6,6,38.6,1.07,93
0,6.9,0.6,5,3,92,72,18.1,24,10,25.1,1.06,75
1,6.9,0.5,3.5,2.4,63,51,18,24.6,0,24.6,1.1,74
0,6.9,0.7,3.5,2.2,64,50,27.5,35.8,3,35.8,1.1,90
0,6.9,0.6,3.5,0.9,63,37,26,37,0,37,1.1,91
0,6.9,0.6,2.5,1.1,43,29,27.6,40.8,10,42,1.1,97
1,6.9,0.4,3.5,1.8,62,44,14.3,21.1,8,21.4,1.1,69
1,6.9,0.4,3.8,2,67,49,12.4,17.9,0,17.9,1.09,63
0,6.9,0.6,8.5,1.5,146,78,30.5,40.1,10,41.3,1.08,96
0,6.9,0.5,3.5,1.4,61,41,20.1,29.1,6,29.2,1.1,81

WEKA girdisi:

0,6.9,0.5,8,2,142,83,21.3,27.9,50,33.5,1.05,87
1,6.9,0.4,7,1.8,124,73,18.3,24.2,9,25,1.05,75
1,6.9,0.5,4.5,2.1,79,55,12.3,18.9,6,18.9,1.08,65
0,6.9,0.6,3.5,0.9,61,36,21.2,31.6,3,31.6,1.1,84
1,6.9,0.35,5,4,89,79,15,19.3,0,19.3,1.03,66
1,6.9,0.5,8,3,143,94,15.1,19.1,5,19.1,1.01,66
0,6.9,0.6,3.5,2.8,66,59,32.5,39.7,0,39.7,1.1,95
1,6.9,0.4,4.1,2,71,50,9.2,15,0,15,1.08,58
1,6.9,0.4,5,1.2,84,46,7,12.1,10,13.2,1.08,54
1,6.9,0.35,4.7,2.2,80,55,10,15.2,20,19.6,1.08,66
1,6.9,0.4,4,1.6,67,43,4.4,8.3,5,8.3,1.07,43
0,6.9,0.4,5.2,3.5,97,80,16.6,21.1,18,25.2,1.04,75
1,6.9,0.4,8.8,3.5,166,115,10.9,12.5,2,12.5,0.99,53
1,6.9,0.34,7.8,2.4,149,96,5.7,6.8,20,11.3,1.01,50
0,6.9,0.4,8.5,5,159,125,20.2,22.7,20,27.2,0.96,78
0,6.9,0.4,10,5,189,140,18.2,19.5,20,24,0.95,73
0,6.9,0.4,9.5,5,179,135,30.9,34.6,20,39.1,0.92,94
1,6.9,0.34,10,3,192,123,9.7,10.8,20,15.3,0.98,59
1,6.9,0.4,7.5,4,141,107,14.8,16.8,25,21.9,0.99,70
1,6.9,0.34,11.5,4,219,146,12,12.3,20,16.8,0.96,61
1,6.9,0.25,4.7,0,93,46,8.5,14,20,18.5,1.1,65

Ek.3 – Linear Model – Amaç Fonksiyonu

```
function f=Linear_cost(X)
load DATA;
n=length(Mw);
result=zeros(n,2);
acc=zeros(n,1);

TN=0; TP=0; FN=0; FP=0;maks=0;minu=0;

for i=1:n;
    result(i)= Mw(i,2)*X(1)+ ...
               FC(i,2)*X(2)+ ...
               eff(i,2)*X(3)+ ...
               N160(i,2)*X(4)+ ...
               amax(i,2)*X(5)+ ...
               X(6);
end
maks=max(result);
minu=min(result);
for i=1:n;
    result(i,2)=(result(i,1)-minu)/(maks-minu);
    result(i,2);
    if result(i,2)<0.5
        result(i,3)=0;

    else
        result(i,3)=1;
    end

    if result(i,3)==1 && Lf(i,1)==1
        TP=TP+1;
    else if result(i,3)==0 && Lf(i,1)==1
        FN=FN+1;
    else if result(i,3)==1 && Lf(i,1)==0
        FP=FP+1;
    else
        TN=TN+1;
    end
end
end

acc=(TN+TP)/(TN+TP+FN+FP);
f= 100*(1-acc);
```

Ek.4 – Power Model – Amaç Fonksiyonu

```
function f=Power_cost(X)
load DATA;
n=length(Mw);
result=zeros(n,2);
acc=zeros(n,1);

TN=0; TP=0; FN=0; FP=0;maks=0;minu=0;

for i=1:n;
    result(i)= X(1)*Mw(i,2)^X(2)+ ...
               X(3)*FC(i,2)^X(4)+ ...
               X(5)*eff(i,2)^X(6)+ ...
               X(7)*N160(i,2)^X(8)+ ...
               X(9)*amax(i,2)^X(10)+X(11);
end
maks=max(result);
minu=min(result);

for i=1:n;
    result(i,2)=(result(i,1)-minu)/(maks-minu);
    result(i,2);
    if result(i,2)<0.5
        result(i,3)=0;
    else
        result(i,3)=1;
    end

    if result(i,3)==1 && Lf(i,1)==1
        TP=TP+1;
    else if result(i,3)==0 && Lf(i,1)==1
        FN=FN+1;
    else if result(i,3)==1 && Lf(i,1)==0
        FP=FP+1;
    else
        TN=TN+1;
    end
end
end

acc=(TN+TP)/(TN+TP+FN+FP);
f= 100*(1-acc);
```

Ek.5 – Exponential Model – Amaç Fonksiyonu

```
function f=Exp_cost(X)
load DATA;
n=length(Mw);
result=zeros(n,2);
acc=zeros(n,1);

TN=0; TP=0; FN=0; FP=0;maks=0;minu=0;

for i=1:n;
    result(i)= X(1)*exp(X(2)*Mw(i,2))+ ...
               X(3)*exp(X(4)*FC(i,2))+ ...
               X(5)*exp(X(6)*eff(i,2))+ ...
               X(7)*exp(X(8)*N160(i,2))+ ...
               X(9)*exp(X(10)*amax(i,2))+...
               X(11);
end
maks=max(result);
minu=min(result);
for i=1:n;
    result(i,2)=(result(i,1)-minu)/(maks-minu);
    result(i,2);
    if result(i,2)<0.5
        result(i,3)=0;
    else
        result(i,3)=1;
    end

    if result(i,3)==1 && Lf(i,1)==1
        TP=TP+1;
    else if result(i,3)==0 && Lf(i,1)==1
        FN=FN+1;
    else if result(i,3)==1 && Lf(i,1)==0
        FP=FP+1;
    else
        TN=TN+1;
    end
end
end
end

acc=(TN+TP)/(TN+TP+FN+FP);
f= 100*(1-acc);
```


Ek.6 – Quadratic Model – Amaç Fonksiyonu

```
function f=Quad_cost(X)
load DATA;
n=length(Mw);
result=zeros(n,2);
acc=zeros(n,1);

TN=0; TP=0; FN=0; FP=0;maks=0;minu=0;

for i=1:n;
    result(i)= X(1)*Mw(i,2)^2+ ...
               X(2)*FC(i,2)^2+ ...
               X(3)*eff(i,2)^2+ ...
               X(4)*N160(i,2)^2+ ...
               X(5)*amax(i,2)^2+ ...
               X(6)*Mw(i,2)*FC(i,2)+...
               X(7)*Mw(i,2)*eff(i,2)+...
               X(8)*Mw(i,2)*N160(i,2)+...
               X(9)*Mw(i,2)*amax(i,2)+...
               X(10)*FC(i,2)*eff(i,2)+...
               X(11)*FC(i,2)*N160(i,2)+...
               X(12)*FC(i,2)*amax(i,2)+...
               X(13)*eff(i,2)*N160(i,2)+...
               X(14)*eff(i,2)*amax(i,2)+...
               X(15)*N160(i,2)*amax(i,2)+...
               X(16);
end
maks=max(result);
minu=min(result);
for i=1:n;
    result(i,2)=(result(i,1)-minu)/(maks-minu);
    result(i,2);
    if result(i,2)<0.5
        result(i,3)=0;
    else
        result(i,3)=1;
    end

    if result(i,3)==1 && Lf(i,1)==1
        TP=TP+1;
    else if result(i,3)==0 && Lf(i,1)==1
        FN=FN+1;
    else if result(i,3)==1 && Lf(i,1)==0
        FP=FP+1;
    else
        TN=TN+1;
    end
end
end

acc=(TN+TP)/(TN+TP+FN+FP);
f= 100*(1-acc);
```

Ek.7 – Semi-Quadratic Model – Amaç Fonksiyonu

```
function f=SemiQuad_cost(X)
load DATA;
n=length(Mw);
result=zeros(n,2);
acc=zeros(n,1);

TN=0; TP=0; FN=0; FP=0;maks=0;minu=0;

for i=1:n;
    result(i)= X(1)*Mw(i,2)^2+ ...
               X(2)*FC(i,2)^2+ ...
               X(3)*eff(i,2)^2+ ...
               X(4)*N160(i,2)^2+ ...
               X(5)*amax(i,2)^2+ ...
               X(6)*sqrt(Mw(i,2)*FC(i,2))+...
               X(7)*sqrt(Mw(i,2)*eff(i,2))+...
               X(8)*sqrt(Mw(i,2)*N160(i,2))+...
               X(9)*sqrt(Mw(i,2)*amax(i,2))+...
               X(10)*sqrt(FC(i,2)*eff(i,2))+...
               X(11)*sqrt(FC(i,2)*N160(i,2))+...
               X(12)*sqrt(FC(i,2)*amax(i,2))+...
               X(13)*sqrt(eff(i,2)*N160(i,2))+...
               X(14)*sqrt(eff(i,2)*amax(i,2))+...
               X(15)*sqrt(N160(i,2)*amax(i,2))+...
               X(16);
end
maks=max(result);
minu=min(result);
for i=1:n;
    result(i,2)=(result(i,1)-minu)/(maks-minu);
    result(i,2);
    if result(i,2)<0.5
        result(i,3)=0;
    else
        result(i,3)=1;
    end

    if result(i,3)==1 && Lf(i,1)==1
        TP=TP+1;
    else if result(i,3)==0 && Lf(i,1)==1
        FN=FN+1;
    else if result(i,3)==1 && Lf(i,1)==0
        FP=FP+1;
    else
        TN=TN+1;
    end
end
end

acc=(TN+TP)/(TN+TP+FN+FP);
f= 100*(1-acc);
```